

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
SZÉNYI JÓZSEF.

Felolvasó szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SERKESETŐSÉG.

Kiadja:
Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Felelet Ausztriának.

Budapest, február 28.

(v.) Az osztrák parlament mindkét háza elkövette azt az izléstelen botorságot, hogy lármásan tüntetett és tiltakozott a magyar hadügyi politikának ama követelései ellen, amelyek a hadsereg közösségének elvi alapján s emennek minden kára nélkül megvalósíthatók. Hogy odaát tüntető készséggel — alig néhány óra lefolyása alatt — szavazták meg a nálunk heves ellenzéssel találkozó véderő-javaslatot, ebből mi vádat ellenük nem formálunk. Abból sem, amit ma a mi ellenzékünk helyesen revelált, hogy ez a demonstratív előzékenység voltaképp a magyar nemzetnek fölfelé való beárulása volt, — mintha csak azt akarták volna az uralkodó színe előtt jelezni, hogy lám Magyarország mégis csak a régi rebellis ország maradt, amely trón, nagyhatalmi állás és hadsereg ellen nem szűnik meg áskálódni, holott a hűséges Ausztriában legott vége szakad minden belső vizzálykodásnak, mihelyt a legfőbb hadur a véderő számára kér áldozatot. Igaz, hogy az osztrák demonstrációban lappangó ez a szándék tele van perfídiával; de attól mi magyarok már régesrég elszoktunk, hogy lojális elbánást várjunk Ausztria parlamentjétől. Elvégre is ha derék szomszédaink ilyen dipasztikus tüntetésekre adják magukat, hát mi viszont megmondhatjuk, hogy a magyar nemzetnek semmi szüksége nincs királyhűségének ilyenétől. Ő felsége várkastélyának udvarán nem a magyar ifjuság szokott buza- virággal a gomblyukában végigvonulni. Nem Magyarországon akadnak évente ezek meg ezek, akik még hitűktől is elszakadnak csak azért, hogy a protestáns porosz uralom után való sóvárgásukkal kihívó módon kérkedje-

nek. S nem a magyar parlament az, melynek nyílt ülésin a Hohenzollern-házra szöktak rivalgó éljenzéseket hevenyészni. Mindezeknél fogva e monárkiában nem Magyarország az a tényező, amelynek szüksége lehet arra, hogy tüntetve parádjazzon az uralkodóház iránt való ragaszkodásával.

Am feleletet igenis provokált a magyar parlament részéről az a kiméletlen nyereség, amelylyel Ausztriában a törvényhozó-testület mindkét háza a véderővel szemben fennálló nemzeti jogjainkat meggyanusította, valódi értelműből és törvényes erejükből kiforgatta. Azt már csakugyan nem hagyhatta szó nélkül a magyar képviselőház, ami ferditést, jogmegtagadást, törvénytiprást és árulkodást e téren az osztrák közélet produkált. Még az urakháza is, ez a külömben higgadtabb verű és józanabb gondolkodású testület, a hadsereg közössége helyett állandóan a hadsereg egységét emlegette, ebbe az egységbe, mely pedig törvényeink szerint a hadvezetésnek csupán három vonatkozására terjed ki, belefoglalta az egész hadügyet és dőlőfős tiltakozást vágott nemcsak a függetlenségi politika fejéhez, mely az önálló magyar hadseregben csucosodik ki, hanem még ama reformokhoz is, amelyeknek megvalósítása a kiegészítési törvény keretében lehetséges és amelyeknek realizálását — a szabad- elvű párt egyhangú helyeslése közben — a Széll-kabinet is felvette nemrég programjába. Az osztrákok ragaszkodnak a hadsereg régi jelvényéhez, mivelhogy ezek az osztrák államiség embleimái s tehát hűen fejezik ki a hadsereg egységét és osztrák voltát. És tiltakoznak a magyar tiszteknek a magyar csapatoknál való alkalmaztatása ellen, mivelhogy e rendszabály — szerintük — a hadsereg egységének szétbontását jelenti. S unszolták

ugyancsak ő felségét, hogy ne engedjen a magyar kívánságoknak, és mondogatták egyremásra, hogy Magyarország e reformokat törvényesen nem is követelheti, mert ők a törvényt úgy értelmezik, hogy az a közös jelzővel diszitett hadseregnek egységét s osztrák jellegét biztosítja. Ez az osztrák állásfoglalás arculúti a magyar közjogot és szemközti helyezkedik a magyar kormánynek hivatalosan bejelentett politikájával. Arculúti közjogunkat, mert a magyar törvény szerint a hadsereg jelvényeinek ügyében való intézkedés, valamint a tiszték szolgálati beosztása a magyar király alkotmányos felségjoga, amelynek gyakorlása dolgában a magyar törvényhozás a maga szuverén jogkörében intézkedhet. S ha a magyar király úgy találja, hogy a régi zászlók és címerek nem felelnek meg a dualizmus közjogi állapotának s hogy azokat olyanokkal kell felcserélni, amelyekben a paritás valahára csakugyan kifejezésre jut: mi jögon nevezik ezt Ausztriában a hadsereg közjogi alapja feldulásának? És mi jögon beszélnek a hadsereg kettérepesztéséről Magyarország ama követeléscivel szemben, hogy a magyar tiszték magyar csapatoknál szolgáljanak? Hiszen ezt ő felsége 1868 augusztus 9-én kelt hadsereg-parancsában megígérte. Megígérte, mert egy egész sorozata a magyar törvényeknek jogos alapot ad e követelésünknek s mert ez ígért végrehajtása a hadsereg helyesen felfogott közösségének szükségzerű és természetes következménye. Voltaképpen tehát nem annyira a magyar kormány politikáját dezavualja az osztrák állásfoglalás, mint inkább ő felségének legfőbb haduri jogait s e minőségében alkotmányos uton kinyilatkoztatott felfogásait. Ha azt, ami a dualizmusból foly, a hadseregben nem lehet megvalósítani, akkor a közösség csak fikció, amely-

TÁRCA

Borús napok.

Sirassuk meg, édes!

Hány reményünk hull a porba,
Mig ringatjuk légyny!
Viszi a szél, elsodorja
Még bimbókorában.
Fölgaggatja füttyörészvo
Tüskebokor tövisére.
Sirassuk meg, édes!

Bút, csalódást annyit érünk,
Feleségom, drágám!
Tán ki se hajt több reményünk...
Úgy maradunk, árván!
Két száraz fa pusztá kertben,
Daltalan és leveletlen...
Sirassuk meg, édes!

Hítvesem, édes!

Hítvesem, édes! Mindig a bánat!
Kék szemed égő csillaga bágyadt.
Tört lilomként fekszel az ágyon...
Fölzeneg egy húr kis citerádon.

Fölzeneg egy húr méla-szeliden,
Mintha sóhajtna. Sójaja zissen,
Mint aluvó fán alkonyi szellő,
Kerti virágra sírva lehellő.

Hítvesem, édes! Tört lilomszál!
Ujra ha rózsát rám mosolyognál

S megpengetnéd kis citerádat:
Jaj, de subanna messze a bánat!

Boldogságunk.

Boldogságunk fáját
Egy kéz meg-mográzta...
Mindonnap temetünk
Hulladozó rózsát,
Könnýünk porog rája.
Fogd meg azt a kezét,
Édes jó Atyánk!
Hogy ne legyen virágtalan
A mi rózsafánk.

Boldogságunk egét
Egy kéz oltogettja...
Mindonnap temetünk
Hullongó csillagot
Százszor megsiratva.
Fogd meg azt a kezét,
Édes Istenünk!
Hogy ne legyen csillagtalán
A mi két egünk.

Pósa Lajos.

A Wagner Richard fia.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Ifj. Ábrányi Kornél.

Eppen most negyven éve, hogy Wagner Richard először járt Budapesten. Egy kicsiny, de annál lelkesebb táborra itt is volt már, s éppen azokból a zenei sovínistákból állott, akik ianatikusan hitték és vitatták, hogy a magyar zenében nemcsak egy ritmikailag korlátolt népzene-

nek, hanem a legszélesebb határokig fejleszhető világzenenek anyaga rejlik. Mindezek erre a merész fölfevésre éppen a Wagner Richard zenei reformjaiból merítették az impulzust; azokból a reformokból, melyek a mindaddig fennállott zenei formákat összetörték s a kötött dalnak láncait leverve, visszadták a dallamnak végtelen szabadságot. Programmenének neveztek ezt az új irányt akkor, akik már értették azt a zenei nyelvet, melyet Wagner alkotott — s jövő zenéjének gyonyolták mindazok, akik nem érték az érteni nem is akarták. Tehát a legdurvább guny és a legrajongóbb istonítás közt állt akkoriban Wagner Richard, aki egyébként Bécsben lakott és folytonosan a leghihetlenebb pénzzavarokkal küzdött. Az érte rajongók közt, akkor is akadtak ugyan macsenások, akik baráti kölcsönökkel segítettek, de anyai pénzt nem adhattak neki, amennyi elég legyen. Mert a mindent, de főként a pénz zsarnoki hatalmát lenéző szuverénitást, még senkiben sem egyesült annyira a bohém könnyelműséggel, mint Wagner Richardban. S amilyen vad forradalmár természet volt, annyira nem nélkülözözhette a fényűzést annak minden alakjában. Es akármennyi nyomoruság üldözte is (Párisban, ahol most istenitük, valósággal éhezett és hónapokon át hangjegymásolásból tengődött), soha egy percre sem ingott meg hite önmagában. Operái közül a hatvanas évek elején csak a Bolygó hollandit, Lohengrint, Tannhäuser-t adták még, s ezeknek is alig volt közönségük, — de Wagner már megírta volt Trisztánt és Izoldát, s Mesterdalkokokat, és belefogott a Nibelungok gyűrűjébe, — s habár ezeket sehol sem tudta színrehozatni, már látta magát azon a piedesztálon, mely nagyságát megilleti. Így az ellentét, mely az ő öntudata és az ő valóságos helyzete közt tátongott, — szinte kihívta ellene a gunyt s a nagy tömeg azoknak tapsolt, akik nemcsak reformjainak jogosultságát, hanem még józan esztét is kétségbevitte. Ily viszonyok között jelent meg Wagner Richard 1863 tavaszán először Budapesten. A filharmóniai

lyel valóság gyanánt a hadsereg osztrák szellemű egysége áll szemközt. És ha ő felsége, noha paritásos hadjelvényeket kíván és a magyar tisztek áthelyezését igérte, Ausztria ellenzése folytán e reformokat nem hajthatja végre, akkor tátoag igazán rés a hadseregnek törvényes mértékű egységében, mert akkor Ausztria ellenszegülése megbénította a legfőbb hadurnak felségjogait, amelyek pedig a vezérlet, vezénylet és bszervezet dolgában a legitím egység létetemenyesei.

Az osztrák prepotenciára ma méltóságos választ adott a magyar parlament. A törvénykönyvvel kezében kijelentette Széll Kálmán, hogy az osztrák urakházában kifejtett közjogi fonákságokkal szemben ragaszkodik a magyar közjoghoz, mely a hadsereget a dualizmus elvi alapján közösnek ismeri, de egyben világosan fenntartja a magyar törvényhozás számára a véderő kérdéseiben a szuverén rendelkezés jogát. Ha gróf Welsersheimb osztrák miniszter olyast is talált mondani, ami az osztrák felsőház szónokainak közjogi fonákságaival való egyetértést látszik jelezni, ugy e botlást a magyar miniszterelnök férfias nyilatkozata hallgatással mellőzte. De e hallgatás annál ékebben szóló volt, mennél nyomatókosabban emelte ki aztán Széll Kálmán, hogy ő az osztrák miniszternek csakis ama kijelentését helyeselheti, hogy a hadseregnek lényegben és alakban közösnek kell maradnia. Az ítélet, amelyet Széll Kálmán imig kimondott, formájára nézve tapintatos, hangra udvarias, de tartalomra a lehető legélesebb. Mert ha a magyar kormányelnök az osztrák honvédelmi miniszter beszédének csupán konkluzióját helyeselheti, akkor ezzel egyszerűsment pálcát tört Welsersheimb ama nyilatkozata fölött, amely bókokkal ársztotta el a ránk nézve sérelmes vitának szónokait.

De a miniszterelnök nyilatkozatának csatánóját, amelyet az egész Ház zúgó tapsvihara borított el, még ennél is erősebb volt. Kijelentette, hogy amit odaát a miniszterek és nem-miniszterek mondanak, azért ő nem felel, ámde felel igazán azért, hogy amit ő maga a szabadelvűpárt értekezletén s a képviselőházban megígért, azt rendületlenül állja is, bár-hogy pattogásnak Ausztriában ellene. Ő megígérte a hadsereg új jelvényeit, az 1868. augusztus 9-én kelt legfőbb haduri parancs végrehajtását és a katonai büntető-eljárás

reformját. Akár tetszik az osztrák pártoknak, akár nem; akár helyesli, akár helyteleníti e törekvéseket gróf Schönborn, herceg Schönbürg, gróf Welsersheimb, vagy bárki más: a magyar kormány önértékeseen és férfiasan állja azavát. Vagy beváltja felelőssége tudatában tett ígérését, vagy elhagyja helyét. Indulat nélkül, de szigorú nyomatókkal tette Széll Kálmán kijelentéseit, amelyekből ez az elszánt állásfoglalás bontakozott ki. Az ellenzék szónokai megérdemlik azt a dicséretet, hogy átértékelték a pillanat komolyságát s becsületesen igyekeztek indulataik fékentarására, valamint arra, hogy ezuttal ne egy önmagával meghasonlott testületnek zajongása, hanem a bár különbözően árnyalt, de egységes diapázonra hangolt nemzeti közvélemény dörgő tiltakozása hallassék át Ausztriába. Az osztrák kihívásra megjött tehát a magyar parlament felelete. Megláthatják ebből az osztrák közélet tényezői, hogy semmiféle bolor provokáció nem fog ki a magyar közvélemény önértékés és okosságán. És ebből talán megértik valahára odaát, hogy Magyarországgal packázni nem lehet.

A tiltakozó t. Ház.

Budapest, február 28.

Még vannak csodák. A szélsőbal ma megtapsolta a szabadelvűpártot. Igaz, hogy ez a kis tüntetés köleszszámába ment, mert viszont a szabadelvűpárt is tüntetve helyeselt a szélsőbal egyik-másik szónokának, aki napirend előtt magyaros tüzzel tiltakozott a Reichsrath magyar-ellenes piszkolódása s az osztrák urakháza hangbalmersékeltebb, de közjogunkat ugyancsak sértő kirohanásá ellen. A t. Ház tiltakozása főtétlenül imponáló volt s az ellenzéki szónokok némelyikének szertelenebb kifakadását érthetővé teszi egyrészt a magyar ellenzék temperamentuma, másrészt az egész magyar törvényhozás méltó felháborodása.

Méltóságos volt a tiltakozás és erővel teljes. Rátkay László az ellenzékéről legszerencsésabban találta el a hangot. Higgadt és tömör volt a történetek történelmi csoportosításában, világos és meggyőző a mutatkozó ellentétek szembeállításában és tüzes, mégis méltóságos a konzekvenciák levonásában. Megtörtént vele, hogy szembeállítván a két felelős kormány nyilatkozatait, nagyon is

világosan mondotta ki azt a gondolatot, mely minden magyar ember lelkében önkénytelenül fölmerül:

— Ha a magyar kormány igazat mondott, akkor az osztrák honvédelmi miniszter hazudott.

Itt Apponyi a osengőhöz nyult. De szóhoz nem juthatott mindjárt, mert szabadelvűpárt és ellenzék egyforma hévvel kiálltotta, hogy Rátkaynak igaza van. S ekkor volt, hogy a szélsőbal megtapsolta a tüntető szabadelvűpártot. Apponyi pedig ebben a helyzetben olyan szerencsés formáját találta meg a köteles figyelmeztetésnek, hogy őt külön megtapsolta az egész Ház.

Igy szólt:

— Ugy fogjuk a magyar parlament fölénységében kimutatni, ha nyilatkozatainkban is megővjük a higgadságot.

Nagyon tetszett ez. És csak fokozódott az ünnepi hangulat, mikor Széll Kálmán miniszterelnök maga is sajnálatosnak mondotta, hogy a Reichsrathban használt hangra sehonnán sem jött megtorlás. Taps és élezenés hangzott a bevezetésre. S aztán a miniszterelnök komoly ünneplősséggel hangsúlyozta, hogy a magyar kormány ugy a szabadelvűpártban, mint a t. Házban felelőssége teljes tudatában tett ígérteket a magyar tisztek áthelyezése, a közjogi helyzetnek megfelelő új jelvények és a katonai bíraskodás reformja dolgában. Amit ígért, be is fogja váltani s ebben a tekintetben nem fogja intimidálni senki és semmi, se itt, se odaát.

— Eljen! Ugy van! — zúgott a helyeslés mindenfelől.

S ha ilyen előzmények után a miniszterelnök az igazsághoz hiven konstataálta, hogy az osztrák honvédelmi miniszter nyilatkozata nincs ellentétben a kilátásba helyezett reformok megvalósításának lehetőségével s ha éppen ezért arra kérte a magyar törvényhozást, hogy térjen az eset fölött nyugodtan napirendre: ez ugyan első pillanatra nem felelt meg a tüzes ellenzék hangulatának, de olvassa el Széll beszédét bárki, határozott és erélyes tiltakozást fog belőle kiolvasni. Magyar miniszterelnöki székéből erélyesebben nyilatkozni nem lehet s Széll Kálmán széde eleve illusztrációja volt az Apponyi szerencsés szavainak, hogy a magyar parlament fölénységét ugy lehet legszembeütőbben kimutatni, ha a nyilatkozatokban is megővjük a higgadságot.

Nekünk ugy rémlik — az ellenzék hangulata is az volt, — hogy Rátkay beszéde, Széll

társaság hívására jött el, hogy egy hangversenyt a Nemzeti Muzeum nagytermében személyesen dirigáljon. Ezen a hangversenyt ismerte meg a budapesti közönség először a Lohengrin-, a Tannhäuser-nyitányt és a Walkürök lovaglását. S én mint kis gyermek, de aki az apai ház első benyomásainál fogva már akkor is loikes wagnerista voltam, akkor ismertem meg Wagner Richardot személyesen.

Reményi Ede, aki mint a magyar cigányzene apostola tért vissza a külföldről 1861-ben s az egész országot mámorba ejtette genialis művésztével, de aki már akkor „megért” s beállott a Wagner táborkarába, — vitt el Wagnerhez engem. Wagner az Angol királyné első emeletén lakott s noha már ötvenéves volt akkor, borotvált arcán nem látszott a kor s kedélyén, mely a véletlektől gyermektől és bohókás volt, még kevésebb. Már akkor is selyem-hálókötényt viselt, mely papagályszerűen tarka volt; s fején az ógermán selyem-sipka. Mikor Reményi ugy mutatott be neki, mint a legrajagóbb Wagner-apostolok egyikének fiát, s hozzájárta, hogy Budapestre már a gyermekek is wagneristák, — Wagner Richard oly pajkos lett, hogy még magamál is nagyobb gyermeket láttam benne. Őlebe ütöttem s kikerésztem, mit ismerek tőle? S mikor elmondtam mindazt, amit az apai háznál Theindl Mukitól, Tausigtól, Rubinsteinől hallottam műveiből, össze-visszaszólt s oly boldog öröme volt, hogy szinte ugrándozott. Sohasem felejtöm el, hogy így láttam először azt, akit viszont Reményi Ede igy mutatott meg nekem: „No nézd meg jól, mert most a világ legnagyobb emberét látod színről-színre!”

Nagy ünnep volt tehát az, — igaz, hogy

csak egy kis körben, — mikor Wagner Richard először járt Budapestre; de mi volt ez az ünnep ahhoz képest, ami most készül, midőn e hó 16-ára a Wagner Richard fiát Siegfriedet várják Budapestre! — Az Operában ériásilag felemlt helyárok mellett lesz egy nagy zenekari hangverseny, melyet Wagner Siegfried fog vezényelni. A hangverseny jövedelméből alkotják azt a Wagner-alapot, melynek kamatából stipendiumok lesznek azok számára, akiket czokból a bayruthi előadásokról fognak kiküldeni. A hangversenyt nemcsak az irői és művészi körök rendezik, hanem részt vesz abban a legmagasabb arisztokrácia is. A háromezázados bizottság élén gróf Apponyi Albert áll s a hangversenyre való előjegyzéseket nem kisebb nagyur vállalta el, mint gróf Festetics Pál. A hangverseny után a Parkklubban rendeznek a mágnások nagy ünnepséget a Wagner Siegfried tiszteletére. Ime, a különbség negyven év leforgása alatt! — Negyven év előtt, kevéssel azután hogy Budapestre járt, meg kellett szöknie Wagner Richardnak Bécsből, nehogy az adósok börtönébe esukják; negyven év múlva a fiát ugy fogadják, mint egy fejedelmi sarjat. Igaz, hogy a pedigirő igazán Isten kegyelméből való. Az apja Wagner Richard; s a nagyapja Liszt Ferenc.

De Wagner Siegfriedet nemcsak ezért van okunk igy fogadni, mivel a Wagner Richard fia, hanem azért is, mert a nagyapja révén magyar vér is csörgedez az ereiben. Siegfried maga is tudja ezt, de bizonyosan még jobban érezni, ha, mikor Budapestre jő, a nagyapja sírját it kossorozhatná meg! — De ezt nem teheti. S talán ez az oka annak is, ha az édesanyja nem jő el vele. Mert egy fájó emléket őriz. Mikor

Liszt Ferenc Bayreuthban meghalt, a leánya fölajánlotta az akkori magyar kormányának, hogy Liszt Ferenc hamvait hazájának átengedje köze. De az akkori magyar kormány megköszönve ezt az ajánlatot — s nem tette meg Liszt Ferencet ugyanazt, amit Wlassics Gyula megtett a szintén idegenben elhunyt Munkácsy Mihálylyal. Pedig Munkácsy Mihály nemcsak idegenben hunyt el, hanem idegen földön lakott is; Liszt Ferenc pedig csak meghalt idegen földön, de élni már állandóan itthon élt, több mint egy évtizeden át. A magyar állami zenekademiának volt igazgatója. Minden télen át az egész világ művészeti életének központja s fő vonzóereje. A főváros társadalmi életének ragyogó zománya. Olyan világraszóló ritkaság, hogy csupán megbámulásra éljötték ide messze földről az idegenek. És magyar ember volt, aki azért gyűjtötte össze az egész világ dicsőségét, hogy hazahozza s életét itt vegesse. S mi, akiket nemzeti hűségünkől tartanak híresnek, hamvait mégsem hoztuk haza. Talán mert nem voltunk Lisztre is hűk? Nem azért. Hanem azért, mert nem tudtunk soha eléggé büszkékké lenni reál!

Nagy dolog is az, ha egy nemzet igazán büszke tud lenni, egy olyan nagy fiára, mint Liszt Ferenc volt! — De szerencsére van mentesség. Mert a magyar szerencsés abban, hogy ha mentseget keres, mindenre talál. A mentseget az, hogy van nekünk egy másik Ferencünk is, akit szintén nem hoztunk haza: II. Rákóczi Ferenc. Pedig az nem 17 óta él a székely idegen földben, mint Liszt, hanem idestova már 200 esztendeje lesz. S miért nem hoztuk haza? Mert még életben kimondtuk reá a hazatérülést, a vagyonelkobzást és a számtízket. Liszt Ferencet is csaknem igy tettünk. Egy könyvo miatt, melyet

EMPIRISMUS

50 kr.) Kapható a Diana-gyógyesztárban, Károly-kürt 5. (Magrendelések fordulónál postával eszközöltetnek.) Ártalmatlan növényi részeket tartalmaz, miáltal a nagy közönség mint házi cikket vásárolja a gyógyesztárakban. Vigyázzunk, mert az eredeti angol készítmény csak üvegekben kapható.

Kálmán nyilatkozata s az egész törvényhozás harmonikus tiltakozása után az lett volna legszebb és legméltóságosabb, ha a szép és imponáló tiltakozás itt befejeződik. De volt folytatása, mert már föliratkozott volt a szónokok. A tiltakozás erőben, határozottságban és méltóságban nem emelkedett a későbbi felszólalásokkal, de azért el kell ismerni, hogy okos, sokban helyes és mindig szordinós volt a többi beszéd is. *Rákosi Viktor, Pichler Győző, Ugron Gábor és Rakovszky István* emelték fel tiltakozó hangjukat s amilyen okos taktika volt, kivált Pichler Győző beszédében, olyan lendület és tűz lobogott Ugron felszólalásában. *Seill Kálmán* miniszterelnök még egyszer is válaszolt s minden irányban határozottan tisztázta a kérdést.

Egy órákor pedig azzal az érzéssel tértek át a napirendre, hogy hosszú idő óta ez volt a legszebb és legszükségesebb állásfoglalása a t. Háznak.

A katonai javaslatokat ma nem tárgyalták, csak kérvények kerültek sorra. De ezeknek tárgyalása során igen érdekes vita folyt a *fedezetlen határidő-üzlet eltörlését* sürgető kérvényekről. *Rakovszky István* s később báró *Kaas Ivor* megragadták az alkalmat, hogy a régi nótát a szegény népről, a gabona-uzsorasokról stb. föllevenítsék. De megfelelt nekik nagyon érdekesen és általános helyeslés közben *Sándor Pál*, aki azt mondta, hogy a fedezetlen határidőüzletet maga is szerencsésjék-félének tartja és szívesen eltörlőné, ha lehetne, de nem lehet. Mert semmiképpen sem lehet a határvonalat megállapítani a fedezetlen és a fedezett határidőüzlet között. A régi nótákra is megfelelt. Igaz, hogy a nép szegény, de a kereskedők szegények csak igazán. Ami pedig a gabona-uzsorasokat illeti, *Sándor Pál* egyszerűen azt jelezte meg, hogy az ország összes kasztofáit örömmel utalványozza ki számukra. *Sándor Pál* mellett, akinek beszéde még az ellenzéken is jó hatást tett, felszólt *Hieronym Károly* is. Az ő beszéde szenzációzámba ment. Az agráriusok állandó példálózásaival szemben kimutatta, hogy Németország eltörlötte ugyan a fedezetlen határidőüzletet, de már belátta, hogy bakot lőtt és visszacsinálta. Ha *Rakovszky* vagy bárki a határidőüzlet rendezése tárgyában adna be határozati javaslatot: helyes. Ő is részavazna. De a fedezetlen határidőüzletet eltörlőni nem lehet, ahol megpróbálták, ott is visszacsinálták.

Az ülés végén még öt interpelláció is volt.

A képviselőház ülése február 28-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf *Apponyi Albert*.

A kormány részéről jelen van: *Seill Kálmán* miniszterelnök, *Flöszt Sándor*, *Darányi Ignác*.

(Személyes kérdésben.)

Münich Aurél: Tegnap érkezett a várvavart pilanot, amidőn ez ellenzék le akarta jelezni a kormánypárti szónokokat a tekintetben, hogy mást ígért választóknak, mint ahogy a Házban viselkednek. Kovács Pál szót is aposztrofálta s azt állította, hogy programbeszédében semmit sem mondott a katonai ügyekről. Ezzel szemben kinyomatolt programbeszédéből kimutatta, hogy választóknak kijelentette, miszerint a véderő költségeinek apasztásáról a közel jövőben szó sem lehet, sőt ellenzéknek, utabberuházások lesznek szükségesek a monarchia véderőének fejlesztése szempontjából. Felolvassa programbeszédének e részét s a Ház ítéletére bizza, hogy helyes volt-e Kovács vádakodása.

(Weltersheim beszéde.)

Elnök: Napirend előtt *Rátkay László*, *Rákosi Viktor*, *Pichler Győző*, *Ugron Gábor* s *Rakovszky István* kértek szót.

Rátkay László: Komolyan akar szólni a kérdéssel, mely felszólalásra készti. Hogy a nemzet tisztán lábasson, a katonai kérdés rövid történetét adja elő. Szentiványi a szabadevűpárt érkezetlen precize leállította a nemzeti követéseket, két csoportra osztva. Az első csoportba oszította a zászló- és jevénykérdést, magyar tisztek magyar ezredeket való szolgáltatását a katonai büntető-perrendtartást. Ezek a közeli jövőben megoldhatók. A másik csoportba tartozik a béke-létszám megállapítása, a póttartóék kontingentálása és hogy a magyar ezredeket szolgáló tiszteknek magyarul kell tudniok. Ismerteti Fejérványt erre adott választát. A nemzeti párt ennek folytán megszavazza a javaslatot.

Mi történik azonban Ausztriában? Az ellenséges osztrák pártok egyhangulag megszavazták a javaslatot, mivel a magyar lealázásáról van szó. A csehek betyárnak neveztek a magyart s nem akadt elnök, aki rendreusította volna őket. (Elnök helyeslés.) *Weltersheim* osztrák honvédelmi miniszter kijelentette a parlamentben, hogy a legfelsőbb császári akarat biztosítani fogja a hadsereg egységét, annak eddigi szellemét. Az osztrák urakházában gróf *Schönbörs* a katonai javaslat megszavazásának feltételképp állította fel, hogy a hadseregnek egységének kell maradnia. Ki is jelezte, mit ért a hadsereg egysége alatt: a német nyelvet, az eddigi zászlót, jevényt, a régi szellemet. Minden felszólaló megőstelte ezt s ismét leállott *Weltersheim* s kijelentette, hogy a hadsereg egysége szellemben, nyelvben, hagyományában megmarad az a legfelsőbb akarat.

Gyűjök elő most a magyar törvényt. Nálunk a király személyét belevonni a vitába nem lehet odaát meg a császári akaratot a magyar nemzettel szembe-szegzik. Ez a magyar törvény, így szól a magyar törvény a kölcsönös védelemről.

Nagy Mihály: Nem!

Rátkay László: Ha nem, akkor vonjuk le a következőzést. Ha a magyar törvény áll, akkor az osztrák honvédelmi miniszter egyszerűen hazudott. (Általános helyeslés. Taps a szélsőbaloldalon.)

Elnök: (Zaj.) A magyar képviselőház méltósá-

gát annál kifogástalanabban örízhetjük meg, ha a parlament méltóságához képest pertraktáljuk ezeket a kérdéseket. (Ejzenzés.)

Rátkay László: Tisztázni kell először a kérdést a magyar kormánynyilatkozatok megbízhatóságára szempontjából. Másodszor tisztázunk kell egy volt politikai párt a nemzeti párt megbízhatóságának szempontjából és harmadszor tisztázni kell a kérdést alkotmányjogi szempontból. (Ugy van! Ugy van! Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.)

Ennek a nemzetnek tisztában kell azzal lennie, hogy a törvényekben és a nemzeti jogok alapján őt megillető jogok, vagyis a nemzeti hadsereg kérdésében lehet-e reménye, lehet-e igazsága és lehet-e valamikor győzelme, avagy az alle, amit a honvédelmi miniszter az osztrák császárság, az osztrák császári hatalom nevében kijelentett, hogy soha, semmikor! (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Mert, ha a kérdések így állanak, akkor ne tarisanak itt bennünket (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Akkor felesleges az a kisdéd gyermekjáték, amit játszunk. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) akkor legyen tisztában azzal, hogy az alkotmány fogalma, amelyet mi szentnek tartunk és amelyet bízunk, nem egyéb, mint írott papiros, pirosító, amely ebben az országban és ebben a nemzetben valóságga soha nem lehet. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Akkor bocsássanak bennünket haza, mert fogjuk tudni, hogy melyik az az ut, amely uton nemzeti jogainkat meg tudjuk védeni. (Elnök helyeslés ejzenzés és taps a bal- és a szélsőbaloldalon.) tudni fogjuk ezt és ez nem egyéb, mint a 43-ban történtek, vagyis a szabadságharc. A kormány részéről felvilágosítást kér. (Elnök helyes és a szélsőbaloldalon.)

Seill Kálmán: Én magam is azon nézetben vagyok, hogy ha történetek olyanforma nyilatkozatok, amiókról a t. képviselő ur emlékezik, az osztrák képviselőházban...

Béthy Ákos: Az urakházában! (Halljuk! Halljuk!)

Seill Kálmán: Azok, amiókról *Rátkay* képviselő ur előszörban szólt, azok szerinte a képviselőházban történtek. (Halljuk! Halljuk!) Mondom, ha történetek egyesek részéről oly nyilatkozatok, melyek a magyar nemzetet, melyek Magyarországot sértő és lealacsonyító kifejezésekkel illetik, mint aminőket a t. képviselő ur íelemlített, azt én mélyen sajnálom s a magam részéről is azt tartom, hogy nagyon sajnálom, hogy nem akadt senki, aki ezeket a sértő kifejezéseket helytelenítette és a maguk kellő értékére leszállította volna. (Elnök helyeslés és tejszés.)

Krasznay Ferenc: Szép szövetséges!

Seill Kálmán: De ha ezt mi kölcsönösen méltán követhetjük egymástól, akkor viszont arra kérem a t. képviselő urat, aki maga is szíves volt megígérni, hogy nagyon nyugodtan fog erről a kérdéstről szólni, hogy sértő kifejezésekkel innét se illessünk senkit oly sértő kifejezésekkel, aminőt a t. képviselő ur beszédében egy passzusában az osztrák honvédelmi miniszterre használt. (Elnök felkiáltások jobbfelől: Halljuk! Halljuk!) Ezt helytelenítenem kell és ezen barcodort én a magam részéről (Zaj a szélsőbaloldalon) nemcsak hogy nem tartom helyesnek, jogosultnak és megengedőnek hanem egyenesen kell hogy visszautasítsam. (Zaj. Elnök oszenget.) Ami már most a kérdést magától illeti talan nem hivatásom nekem az osztrák parlamentben — akár a képviselőházban, akár az urakházában — elmondott nyilatkozatok felett erről a

személyes ellenségeinek kommentárjai után itélünk meg, kimondtuk reá a hazaárulást; és miután dióségét lefogaltuk, tehát számítottuk halála után. S ha meutteni kell magunkat Európa gunymosolyával szemben, hivatkozunk II. Rákóczy Ferencre.

De hagyjuk ezt! Készüljünk minél szívélyesebben fogadni a Wagner Richard fiát s a Liszt Ferenc unokáját. S örvendjünk, hogy ebben a kulturális ünneppen együtt örülhetünk s együtt lelkesedhetünk a legmagasabb arisztokráciával. Mert bizony negyven év előtt, midőn maga Wagner Richard járt először Budapesten, magyar mágánást még kötéll sem lehetett volna fogni arra, hogy a Wagner-zene atyját ünnepelje. A Wagner Richard budapesti látogatása után még háromévi szakadatlan izgatásnak kellett lefolynia, míg Budapesten az első Wagner-opera színekörödhett. *Lohengrin* volt az, melyet 1866-ban *Hubay Jenő* apja vezényelt és tanított be, — mert az öreg *Erkel* Ferenc nem merte a felelősséget elvállalni érte. De nem is csoda. A Nemzeti Színház intendánsa *Radótfay* volt, aki minden színházi bölöséséget a Nemzeti Kaszinóból merítette. S a Nemzeti Kaszinóban sohasem hallott akkoriban egyebet, mint szitköt és kétségbeesést, hogy mi lesz már a színházból, ha oda a Wagner-operákat is beviszik. Ez embernek — úgy mondták — vagy nem lehet színházba járnia, vagy tisztára meg kell siketülnie! S az öreg *Erkel*, aki azonkívül, hogy nagy költő volt, nagy diplomata hírében is állott, mindezeket hallva és tapasztalva, nagyra vasul *Huber Károlyra* bízta a karnegyí botót. De az öreg *Erkelnek* minde a ravaszága csak addig tartott, míg *Lohengrin* színre nem került. S mikor az első előadást végighallgatta, egyszerre fölülkerkedett a diplomátában a költő. Annnyira megragadta *Erkel* Ferencet a wagneri

hangszerelés és a wagneri zeneirány szépsége és igazsága, hogy ő, aki addig mereven visszautasította a wagneri reformokat, ellenállhatatlanul ezeknek hatalmába került. S ez a nagy átalakulás tükröződött vissza rögtön abban az új operájában, melyet ebben az időben írt. *Dózsa György* volt a neve ennek az operának, melyet 1867 őszén adtak elő. Örifiás hatással, de nem nagyon sokszor. Tanuja voltam, midőn 1867 nyarán, közvetlenül a koronázás után, Liszt Ferenc az opera zongorakivonatát az *Erkel* Ferenc lakásán végigjátotta s a sátor-jelenetnél, amikor *Róza*, aki *Dózsa* bába reménytelenül szerelmes, kivégzi magát, könnyekre fakadt. S ezt az operát, mely talán *Erkel* legremekesebb dalműve, mégis levették a műsorról s azóta se vették fel újra. Akkoriban azzal indokolták, hogy a mágánások nem szeretik sem a Wagner-zent, sem annak utánzatát. De mivel indokolják most, mikor már a legmagasabb arisztokrácia is benne van a Wagner-kultuszban, sőt előljár? Igazán nem tudom megérteni.

Wagner Siegfried még gyermek volt, mikor apját és nagyapját elvesztette. Edesanyja óvta őt eleinte az apai örökségtől, mert félt, hogy terhével agyonnyomja. Nem is akarta zenésznék nevelni. S maga Siegfried is eleinte építésznek készült. Talan azért, mert ez áll a zenéhez legközelebb. Lévéen az architektúra nem egyéb, mint „megkövült zene”. De ez a pályafutás nem sokáig tartott. A Siegfried lelkeből elemi erővel tört ki az apai örökség utáni vágy. Ő is zenész lett s mint költő elkezdte keresni — önmagát. De még eddig nem tudta megtalálni. Ellenben megtalálta önmagát s megtalálta apjának igazi örökségét is a karmesterben s a Wagner-zene legméltóbb s leghivatottabb interpretátorában. A múlt évben, a Nibelungi gyűrű vezénylésével, tette le Bayreuthban az első vizsgát, s oly fényes sikerrel, minőről ő sem

álmódott. És kiderült, hogy amilyen nagy reformátor volt Wagner Richard az alkotásban, oly reformátóri szerep és tér nyílik Siegfried előtt a wagneri zene interpretációjában s a hagyományos tulzásoktól való megszabadításban. S ezeknek a tulzásoknak lenyesegetéseire, egy s zinszerűség, mint az énekhez való alkalmazkodás szempontjából, csak a Wagner fia lehet hivatott s illetékes. S mint ilyen, joggal fogadhatja el az apja örökségét és joggal viselheti az ünnepeletést az apja dióségéért. A Wagner reformjait nem lehet tovább fejleszteni: hisz már ő maga is visszatért arról a szélső határról, ameddig elment. De a wagneri előadások stíljét lehet és részben kell is reformálni; s e téren Siegfried mint karmester igazán csodákat művel. S az a zenekari hangverseny, melyet március 16-án fog vezényelni az Operában, felejtethetlen élvezetet fog nyújtani mindazoknak, akik ott jelen lehetnek.

De bizonyára nemcsak a budapesti közönség lesz elragadtatva a Wagner Siegfried karnagyí büvésztétől, hanem Wagner Siegfried is el lesz ragadtatva attól a fogadtatástól s azoktól az ünnepeletésektől, melyekben része lesz. És azt a benyomást fogja magával vinni, hogy Magyarország fővárosában a társadalmi és a kulturális élet a legmagasabb összhangban áll. Meg lesz győződve arról, hogy Budapesten a társadalom minden rétege nemcsak együtt él, hanem össze is van forrva, a legmagasabbtól kezdve a legalsóig. És hogy itt a születési arisztokrácia azt tekinti a legszebb hivatásának, hogy meghajoljon a szellemi nagyságok előtt s hogy mindenben részt vegyen, ami az idealizmust szolgálja.

Erőfi lesz meggyőződve az itt tapasztaltak után Wagner Siegfried. S csak az ár, hogy ha tudunk távozni fog, ezt a meggyőződését is magával fogja vinni!

MOLL SEIDLITZ POR

felülmúlhatatlan házi- és mindama gyomorbaajoknál, melyekből rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban **MOLL** készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 korona.

MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ ES SO

Legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés, csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ölmalm zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 90 filléret kapsz. **MOLL** készítmény kérendő.

helyről bírálatot mondani. De mindezekelőtt ki kell jelentenem, hogy, amint az előterjesztés is bizonyítja, én annak a törvénynek az 1867. XII. törvénycik-
knek alapján állok, amely a védelmi kérdéseket tisztá-
zta a közjogi viszonyt és felállította a ma létező
közös intézményt. En az 1867. XII. törvénycik 10.
11. 12. és 13. §-ának alapján állok, mely a védelmet
közösen mondta ki. (Helyeslés. Ugy van! jobbfelől.)
és a közös védelmet akképpen definiálta, hogy: 6 tel-
ségének a hadügyi körbe tartozó alkotmányos feje-
delmi jogai folytán mindaz, ami az egész hadsere-
nek és így a magyar hadseregnek is mint az összes
hadsereg kiegészítő részének egységes vezéreletére,
vezényeltére, és belsejére vonatkozik, 6 teltség
által elintézendőnek ismerték el.

A mi álláspontunk tehát az, hogy van egy had-
sereg, amely egész és összes, amely tehát kettő nem
választható és kettős nem lehet és ennek az egész
és összes hadseregnek a kiegészítő része a magyar
hadsereg. Az 1868-iki védelmi törvény után, ame-
lyt azok hoztak, akik a hatvanhetes alkotásokat léte-
sítették és a hatvanhetedik törvénynek igazi előjáték
és értelmét ismerték a hadsereget közösen jelentette ki.
Magyarországnak megvannak tentartott jogai az ujono-
megajánlás, hadsereg kiegészítése annak feltételei, a
szolgálati idő és az egész védelmi rendszer megál-
lítására, mert van erre néve az országunk szabad,
független elhatározási joga, úgy, amint a törvény
azt előírja. (Élénk helyeslés. Ugy van! Ugy van!
jobbfelel.) De viszont a hadsereg összes, a had-
sereg egész a hadsereg a törvény értelmében közös.
(Helyeslés. Ugy van! jobbfelől.) Ezért a fellegásért
vagyok én felelős; azért vagyok felelős, hogy semmi
más történének és csak az történjék ami megielem a
törvény e rendelkezésének és a mi fellegásainknak,
mely közjogiilag meg van állapítva a hadseregre
néve törvényeinkben. (Ugy van! Ugy van! jobbról.)
Másként felelős nem vagyok; más nyilatkozatokért fe-
lelőséget nem vállalhatok.

En felelős vagyok azért másodsorban, hogy
a kijelentések, amelyeket mi tettünk akár a pártér-
kezetlen nyilvánosan, akár itt a képviselőházban, hogy
azokat a kijelentéseket, amelyek a mi kijelentésünk,
amelyeket öntudatosan tettünk, hogy azokat és az
azokban foglalt ígéreket a maguk teljességében be-
váltsuk. (Zajos helyeslés, tetszés és taps jobbfelől és
a középben.)

Mi kijelentettük akkor, (Zaj a szélsőbaloldalon.)
hiszen most csak visszhangzó adok annak és azt
ismételtem, ami a közutamba is átment, hogy ez a kor-
mány bizonyos kívánásokkal szemben azt a kijelen-
tést tette, hogy vannak oly természetűek, amelyekre
vonatkozólag állást nem foglalhat és annak oly ter-
mészetűek, amelyekre vonatkozólag azonnal tesz ki-
jelentéseket. (Halljuk! Halljuk!) Az utóbbi kategó-
riába tartozók azok voltak, amelyek az illető vitánál
az első csoportot képezték, hogy igenis a közös in-
tézmenyeknek és a közös hadseregnek is mai jelvé-
nyei nem telenek meg a dualizmusnak és mi igye-
keznünk fogunk ezt a kérdést úgy megoldani, hogy az
a dualizmus követelményének és a törvényben előírt
közjogi helyzetnek megfelelően. (Élénk helyeslés és
tetszés jobbfelől.) Ezt a kijelen-ést tettem én egyenes
meghagyásra a mult nyáron és megismételte t. ba-
rátom, a honvédelmi miniszter ur ezt a kijelen-
tést. Másodsorban azt kimondottuk, hogy érvény
jog szerzetetnő 6 teltség 1868-iki legfelsőbb kézirat-
nak, amely a magyar tiszteket jökonkint való át-
helyezést rendel el. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Har-
madsorban azt a kijelentést tettük, hogy a büntető-
eljárásra vonatkozó javaslat kellő időben terjesztették
elő. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Az hogy jökon-
kint benne van?) Annak, ami ama rendeletben van, ez
az értelme. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Benne
van?) Az van benne, hogy: amennyire lehetséges.
Ebben az értelemben és úgy, mint a kézirat
tartva van és e kézirat rendelkezétek betűszerinti
teljesítésére vállalkoztunk. (Ugy van! Ugy van! Élénk
helyeslés jobbfelől.)

Harmadsorban vállalkoztunk arra, hogy a ka-
tonai büntetőeljárásról szóló javaslat lehető gyorsas-
sággal le fog tárgyalatni és annak idején a törvény-
hozás elé terjesztetni.

Ezt a három ígéretet és kötelezettséget vállaltuk
el és mi tartjuk magunkat ahhoz, hogy beváltjuk,
amire vállalkoztunk. (Élénk helyes és, tetszés és é-
jenzés jobbfelől)

Ami a második csoportot illeti, arra néve kije-
lentettük, hogy azokra a kívánalmakra vonatkozólag
nem birunk ma állást foglalni, azokra semmi ígéretet
nem teszünk, hogy azoknak megvitatása akkor lesz
helyén, ha a véderő egész rendszerének a véderő-
törvények revíziójáról lesz szó. Nyitva hagytuk a
kérdést azokra a t. barátainkra vonatkozólag, akik
ezen a teren kívánalmakat formuláltak és azt mon-
dták, azt mondta a t. honvédelmi miniszter ur is arról
a helyről, hogy igenis azok, - szavait idézem -
amelyek érvényesíthetők, érvényesíthetők lesznek a had-
sereg közösségének, a hadsereg ama karakterének
megtartása mellett, amelyet a törvény előír, hogy
az egész és összes, tehát közös hadsereg. Ez
volt mondva, se többet, se kevesebbet nem mon-
dunk ma sem és ehhez tartjuk magunkat. (Igaz!
Ugy van! Élénk helyeslés a jobb- és a baloldalon
Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Már most difkultálják az osztrák honvédelmi
miniszter urnak egy kijelentését. (Halljuk! Halljuk!)
A kijelentés e'öttem van; és a maga konkluziójában
a hadsereg közösségéről szól és ez teljesen korrekt,
törvényes fellegás. Ebben teljesen igaza van. Ebben
és az 6 nyilatkozatában nem látok vonatkozást
semmiféle itt történt kormány-kijelentésre, nem látok

benne támadást a magyar kormány, Magyarország,
vagy a magyar országgyűlés ellen Ez a nyilatkozat
azt mondja, hogy a hadsereg közössége a maga lé-
nyegében megmaradjon; így van szó!-szóra. Es
hogy ezt 6 teltség nevében is mondja, ebben nem
érthető az osztrák honvédelmi miniszter ur mást,
mint azt, hogy a törvényhozás minden faktora és így
a legtöbb faktor is, a törvénynek és a hadsereg
közösségének álláspontján áll, hogy azt akarja; annak
a közösségnek amit a törvény előírt, hogy a had-
sereg közös maradjon. Ezen állásponton állunk mi is.
Ez a fellegás az önkétől különbözik ugyan, de mi a
hadsereg közösségét fenn akarjuk ezután is tartani és
ennek az álláspontnak, a hadsereg közösségének ke-
retén belül akarjuk azokat az ígéreket beváltani,
amelyeket tettünk. (Élénk helyeslés és tetszés a jobb-
és a baloldalon.) Ezért tehát, t. képviselőház ne mál-
tózassék e dolognak más értelem tulajdonitani.
(Élénk helyes és a jobb- és a baloldalon.)

Szatmári Mór: A Schönborn-téle felszólalásra
felelt!

Szóll Kálmán: Anuk más érteleme nincs, mint
az, hogy az osztrák honvédelmi miniszter ur a had-
sereg közösségét hangsúlyozta. Ez a közjogi fellegás
a hadseregre néve minden pártnak, a mai szabad-
elvpártnak és az előző pártoknak, amelyek az 1867.
XII. törvényeik alapján állottak, hitvallása, politikai
nézete és az én politikai hitvallásom és nézelem ma is,
hogy ama védelmi kötelezettségeknek, amelyeket
pragmatica sanctio alapján Magyarország vállalt és a
mejeket az 1867. XII. törvényeik definiált, teljesíté-
sére a monárkia és benne Magyarország védelme és
biztonsága érdekében a helyes mód és intézmény a
közös hadsereg. (Ugy van! Ugy van! Helyeslés
jobbfelel.) Hiszen e mellett állunk és küzdünk 35
éve; ez a különbség és ellentét ma is a két párt
között. Így értettem azt a nyilatkozatot, amelyet
az osztrák honvédelmi miniszter ur beszédje konkluzi-
ójában, amelyet megírtak, tett és mert így fogom
fel és másképp ez a passzus fel se fogható: nem
látom benne azt, amit az urak mondanak. A mi tör-
vényes álláspontunk az, amint kifejtettem, nem érinti
és azért kérem a t. képviselőházat, méltóztassék a
kérdés felett napirendre térni. (Élénk helyeslés és
tetszés a jobb- és a baloldalon. Mozgás és zaj a
szélsőbaloldalon.)

Rákosi Viktor: Impressziója az, hogy Koeber
a kiegyezéssel vásárolta meg az osztrák pártokat.
Feltűnő gyorsasággal szavazták meg a katonai javas-
latokat. Valószínűleg azért, hogy denunciáljanak ben-
nünket. Az osztrák pártok izzó gyűlölettel vonultak
fel ellenünk. Hero'd, Morsev, Luager tiltakoztak a
hadsereg egységének megbontása ellen. Ugy látszik,
a magyarnak egyéb dolga nincs, mint „Maul halten
und weiter zuehen“.

Gabányi Miklós: Köszönjük ezt a gyáva kor-
mányunknak! (Nagy zaj jobbfelől. Felkiáltások:
Rendre!)

Szóll Kálmán: Ezt visszautasítom, sohasem vol-
tunk gyávák!

Élénk figyelemzei Gabányit, hogy sértő szava-
kat ne használjon.

Rákosi Viktor: Mi nem vonjuk be a királyt a
vitába, amint azt odaát teszik. De az bizonyos, hogy
a korona fényt nem az isten kegyelme, hanem a nép
jóléte emeli. Szólv pártja tehát, midőn a nép érdekéért
küzd akkor a trón érdekében is működik. Ne kény-
sértsenek rá, - ugymond - hogy mint az orosz-
lán, a tozainkkal védekezünk. (Zajos helyeslés a
szélsőbaloldalon.)

Floher Győző: A kérdés az, hogy kik beszél-
ték azokat, amik Ausztriában elhangzottak. Az osztrák
honvédelmi miniszter nyilatkozott. S a miniszterelő-
nök nem volt más szava, csak a törvényre és a Fe-
jérvény nyilatkozatára hivatkozott. Idézi Chlumetzky
nyilatkozatát, mely szerint az osztrák pártoknak össze
kell fogni, hogy az uralkodó korlátlan intézkedési
jogát a hadseregre néve fenntarhassák. Tisztán a
nemzeti párt követeléseiről van itt szó, ez kitűnik az
osztrák urakháza ülésén elhangzott beszédekből. Nem
a szabadelvpart értekezletén kaptam a nemzetipárt az
igazi feleletet memorandumára, hanem az osztrák
urakháza tegnapi ülésén. Bebizonyítja ezt graf
Schönborn beszédéből. Ausztria akarata érvényesül
itt mindenütt, mutatja az is, hogy 1868 óta a király
egy rendeletet nem haitottak végre.

Szóll Kálmán: Végrehajják most, amennyire
lehet.

Kabik Béla: Az nincs benne, hogy amennyire
lehet. (Zaj.)

Floher Győző: Az osztrák urakháza üléséből
kitűnik, hogy a közös hadsereget fikciónak tekintik,
csak osztrák hadsereget ismernek. Ez kitűnik külö-
nösen egy szónok beszédéből aki az egész vita any-
agát összefoglalta. Azt mond a ez: In deinem Lager
ist Oesterreich...

Molnár Jenő: Csapjon bele a mennykő! (De-
rűltség.)

Floher Győző:... Idéz egyes szónokok be-
szédéből fentebbi állításának bizonyítására. Welsers-
heimb honvéde mi miniszter helyeselte az összes szö-
nokok felszólalásait, aláírta az elmondottakat. Ez
Andrássy Gyula és Tisza István grókok beszédeinek
a gyűlölete. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) A ne-
zeti párt azt érte el nemzeti követelményeivel, hogy a
miniszterelőnök s a honvédelmi miniszter, nem lévén
képesek ígéretek teljesíteni, visszavonulnak s utódiák
nem lesznek köteleve elődei ígéreteinke betartására.

Ugron Gábor: Az eset azt bizonyítja, hogy mi
módon lehet megsérteni a nemzet szuverenitását. Mi
Ausztria belügyeibe nem avatkozunk. De Ausztriában
az egymást mások köpdűs pártok egyesültek, hogy

ellenünk állást foglaljanak. Nekünk külön jogunk van
olyan feltételek megállapítani az ujonolésizm meg-
szavazása fejében, amilyeneket akarunk. Kérdi, mi-
kém jött létre az egyetértés Ausztriában? Magyar-
ország elleni gyűlöletből? Hát ilyen szövetségeseink
vannak? Vagy talán megint a láthatatlan kéz műkö-
dik, amely kényszeríteni fogja a kormányt, hogy
Magyarország ellen állást foglaljon? Ezt kamarillának
nevezik. Sajnos, hogy Magyarország is akadnak
lérfiak, akik önkénytelenül is a kamarillának tettek
szolgálatot. (Nagy zaj és helyeslés a szélsőbalon.)
Vége kell, hogy szakadjon annak, hogy Austria
megtámadjon bennünket. Ausztria egész szer-
vezetében meggyengülve, évek óta Magyarország
tűrelméből éli; a többség oka annak, hogy a törvény
nem érvényesül. Az osztrák parlament már évek óta
nem tárgyalja benső ügyeit, hanem az alkotmányos-
ság kijátszásával, a 14. §. alapján vízi keresztül azt.
Maga a kormány sem a parlamentáriszmusból lakadt.
Harmadik évi tepsedés, visszatejődés után ragaszko-
dunk az 1867. XII. t.c.-hez. Végét kell vetni a bu-
kálás politikájának! Alljon talpra a magyar többség s
szabjon tiszteességek feleleteket támogatójának. (Fel-
kiáltások jobbfelől: Ugy is lesz!) Tiltakozunk kell
az ellen, hogy az osztrák pártok ami jogainkon osz-
tozkodjanak. 1883-ban a király maga nyitott parancsot
adott ki a magyar honosoknak a magyar országba
való visszahelyezésére. Ez a rendelet megelőzte a
63-iki törvényt, tehát azért hozták, hogy azt keresztül-
erőszakolják. Felolvassa a rendeletet s infamias
gondolkodásnak minősíti az ezzel ellenkezőt. Fel-
hívja mindazokat, kik igaz hívei a trónnak s a nem-
zetnek, most álljanak talpra, mert különben a nem-
zet jogai veszélyben forognak. Kik azok a férfiak,
kik Magyarországban hadat üzennek? Azok, akiknek
politikai tanácsa Solterinnóhoz, Magentához s König-
grázhez vezette az országot. A hadsereg szüroyaival
el lehet venni a szabadságot, meg lehet törteni a bört-
önöket, de az igazságot elnyomni nem lehet. Ha
Ausztriának igényei vannak, akkor álljanak elő, de ne
mint a varangyosbékák a sötétben kuruttyoljanak. S
az osztrák arisztokrácia, mely a saját kényelméért
annyt küzdött, ismerje be végre saját hitványását.
(Taps a szélsőbaloldalon.)

Élők: En csak ismét arra a kijelentésemre
utalok, hogy az ország ügyeinek csak akkor teszünk
szolgálatot, ha az idegen tényezőkről a tisztelet hang-
ján beszélünk.

Ugron Gábor: Ez az eset nagy szolgálatot tett
nekünk, mert bebizonyította, hogy jogaink védelmé-
ben senkiben sem bízhatunk csak magunkban. Mért
nem kelnek fel az osztrák úrurak, hogy a nagyméret
mozgalmat elnémissák? Miért csak Magyarország ellen
tűzik Ausztriát? Oltásk el azt a magyárt, melyre
Ausztriában a kétfejű sas rátették. Ezzel nagyobb
szolgálatot tesznek az osztrák császárnak, mint a
mi jogaink ellen való küzdelmükkel. (Zajos taps a bal-
és szélsőbaloldalon.)

Rakovszky István: Felolvassa Welsersheimbnek
beszédét s az akarja bizonyítani, hogy a miniszterelő-
nök figyelemze a beszéd némely része kikerülte. Szólv
megadja az osztrák császárnak, ami őt illeti, de vi-
szont a magyar királynak is követeli az őt megillető
jogokat. Chlumetzky...

Szóly Ákos: Az osztrák Szóll Kálmán! (De-
rűltség.)

Rakovszky István: Chlumetzky is úgy beszél,
hogy a hadsereg egysége minden körülmények
között fenntartandó. Welsersheimb köszönetet sa-
vazott e beszédért. A miniszterelőnök e kérdé-
sben oly szolgálatot tehet az országnak, hogy párt-
különbség nélkül a Ház háliját szereznék meg ma-
gának. Utasítsa vissza a Ház egyetelműleg az osztrák
honvédelmi miniszter támadásait. (Zajos helyeslés a
bal- és szélsőbaloldalon.)

Szóll Kálmán: Egy pár egészen rövid nyilat-
kozatot szándékozom tenni. (Halljuk! Halljuk! jobbfelől.
Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Élők: Csendet kérek, t. Ház! (Zaj a szélsőbal-
oldalon. Zajos felkiáltások jobbfelől: Halljuk! Hall-
juk!) Csendet kérek!

Szóll Kálmán: En azokhoz, amiket az imént
mondani szerencsém volt, semmit sem teszek hozzá
és azokból semmit sem veszek el. (Mozgás a szélső-
baloldalon.) En egészen határozottan és egészen vilá-
gosan nyilatkozom, Ugron képviselő ur se kifogá-
solja nyilatkozatomat, de úgy találja, hogy az szeid
volt. Nem tetek róla. Erről a helyről én úgy be-
szélek, hogy a tartalma annak, amit én mondok,
szabatos, világos és határozott legyen, de azért erről
a helyről megtartom azt a modort, amelyet a parla-
mentben és e helyen megtartani kell. (Élénk helyeslés
a jobboldalon. Folytonos zaj. Élők csenget.) Világosan
főntartom mindazon kijelentéseket, amelyeket a ma-
gyar kormány ezen ügyben tett. Fenntartom fellegás-
omat a törvényjavaslata vonatkozólag. Főntartottam fel-
fogásomat a hadseregre jellegére, közösségére és arra
néve, hogy a hadsereg egy egész, egy közös had-
sereg, de egyuttal, hogy abban a kiegészítő alkate-
rés a magyar hadsereg, a magyar törvényhozásnak
megvannak ugy a hadkiegészítés, az ujonok meg-
ajánlása, mint a védelmi rendszernek megállapítása
tekintetében a maga incontestabilis jogai. (Élénk he-
lyeslés a jobboldalon.) Ezt mondtattam, ezt kijelen-
tettem és hozzáfettem, hogy azon ígéretek illetőleg,
amiket a magyar kormány tett, a mérvadó, az, amit
mi tettünk, ami t a felelőség terhe alatt tettünk és
meg is tartunk minden körülmények között. (Élénk
helyeslés a jobboldalon. Folytonos zaj a szélső-
baloldalon.) És abban engem nem akadályoz sem-
miféle nyilatkozat. (Élénk helyeslés jobbfelől.) En
tartozom felelősséggel a királynak, és tartozom fele-

lással az országgyűlésnek. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ennek a kettős felelősségnek a terhe alatt nyilatkozom és annak a nyilatkozatnak a komolyságát, amelyet tesztek, mindenkör átérzem és ennek átérzésében mondom és következtéseivel számolok. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) És abban, hogy amit vállaltok és kijelentek, teljesítem, többet nem kevesebbet sem, nem zavar meg, vagy nem érint engem semmiféle dolog, bárhol történjék, akár itten, akár másutt. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Elég hiba! Mondom, nem engedek belefontundálni semmi olyan dologt abba, amit itt kijelentettem, és igen helytelen dolog lenne, ha bármiféle impresszió alatt gyengíteni akarnám vagy gyengíteni engedném álláspontomat. Legyen egészen nyugodt Ugron Gábor t. képviselőtársam az iránt, hogy becsületesen teljesíteni fogjuk azt, amint bírjuk, amit megígértünk. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) De úgy, ahogy megígértük. (Helyeslés jobbfelől.) Abba előre beleinterpretálni mást nem engedek. Ez nem bona fides-szel való eljárás lenne a kritikaiban. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Mint ahogy a t. képviselő ur előre teszi, hogyha pedig ilyen vagy olyan megoldása lenne annak a jelvénynek, amiről szólottunk, az nem felel meg a dualizmusnak és ha az oly módon változtatni akarjuk, ahogy ő előre megírt nekünk: annak ilyenek, vagy olyannak kell lennie: ilyen beleinterpretálni a mi kijelentéseinkbe, ami abban nem volt benne, ezt nem tartom helyesnek, ezt időelőtti elébeharangozásnak tekintem. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Folytonos zaj a szélsőbaloldalon.) De amit megígértünk, azt úgy, ahogy megígértük, teljesíteni is fogjuk. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Már most, t. képviselő urak, azokat illetőleg, amiket itt jelholnak, csak egy dolgot engedjenek meg. (Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Krasznay Ferenc: Ugy fogják interpretálni, mint az 1899: XXX törvényeket!

Szél Kálmán: Azt is helyesen interpretáltam, én az 1899: XXX. törvényeket helyesen végre is hajtottam, amint a következők megmutatja. Ne tessék heterogén dolgokat ide belekeverni, amelyek semmi részről ide nem tartoznak; az 1899: XXX. t.-o maga szelleme és betűje szerint lett értelmezve, de hogy én mások téves nézete szerint alkalmaztam valamit, vagy hogy mindenkinek a nézetét eltaláljam, arra nem vállalkoztam soha. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Folytonos zaj a szélsőbaloldalon.) Ami már most az elmondottakat illeti, nekem nem hivatalom, hogy minden az osztrák parlamentben eléjtett szót, minden az osztrák parlamentben történt kijelentést a magam részéről itt viszontkijelentésekkel kísérjek. (Élénk helyeslés jobbfelől.) En nyilatkozom megmondottam a magamét és fenntartom, amit mondtam, abban az értemben, amint mondtam. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Semmit sem mondtál!) Nem áll, t. Ház. Tessék elolvani és azt után állítani. Chlumetzkyre történt hivatkozás és nagy gunnyal jelentették ki, hogy ő nekem kebelbarátom. (Folytonos hosszantartó zaj a néppártos és a szélsőbaloldalon.) Annak, hogy énnekem Chlumetzky kebelbarátom-e, vagy sem, mi köze van azokhoz a kijelentésekhez, amelyeket ő itt tesz. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.) vagy amelyeket ő ott tesz.

Kubik Béla: Semmit sem mondtál!

Elnök: Kubik képviselő urat rendre utasítom. (Folytonos nagy zaj.) Csendet kérek! A tanácskozás így zajban teljes lehetetlen.

Zboray Miklós: A sovinszta Vészi mit szol a Chlumetzky szavaihoz?

Vészi József: Már tegnap helytelenítettem vezeirokban. (Folytonos zaj.)

Zboray Miklós: A miniszterelnök ur helytelenítse! (Folytonos nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Az élénk ismételt csendet. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Szél Kálmán: Ahhoz, gondolom hogy mit mondt báró Chlumetzky, nincsen köze annak, hogy mitéle hivatalos és miéle magánviszonyban állottam annak idején, vagy állok most ezzel a kitűnő állam-érfinval, akinek barátsága rám csak megütés volt. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Nem is mondta senki!) Tény az, hogy nem tartozom felelősséggel minden betűért, amiket mondtam. De hivatkozom egyre az ő mondásai közül, ahol ő összehajlítja azt, amit mondtam a 67-es törvényekre és a hadseregnek a 67-es törvényben körülírt jellegére és keretére hivatkozik s azt mondja, hogy azon tulmenő törekvés a maga részéről jogosulatlan tart. (Zaj balfelől.) Hat ebbe nem lehet belemagyarázni azt az atrocitást, amelyet belemagyaráztak. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Elnök csenget.)

Ami pedig Welsersheimb miniszter kijelentését illeti, én igenis olvastam azt a részt és mondtam, hogy ő nem érthetett egyebet, mint azt, hogy a törvényhozás minden faktora a törvény alapján áll, mert hiszen ő a hadsereg közösségéről beszélt. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Hátha nem így érte? Miből tudja, hogy így érte? Mert így mondta. Itt a beszéde előttem. A hadsereg közösségéről szól.) (Zaj.) Elnök csenget.) már pedig a hadsereg közössége a mi törvényeinkben benne van. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Hát joggal mondhattam, hogy egyebet nem érthetett. Ami pedig azt a „Kaiser” kifejezést illeti, Rakovszky István t. képviselő ur egy kicsit messze megy, ha azt gondolja, hogy ezzel a kifejezéssel báró Welsersheimb miniszter el akarta tüntetni a fejedelem kettős jellegét.

Rakovszky István: Kizárólagos!

Szél Kálmán: És ki akarja tüntetni azt, hogy ő magyar királyt nem ismer. Ez ki van zárva, a beszéd szövege kizárja. (Nagy zaj és ellentmondás a bal- és szélsőbaloldalon.) Beszédének contextusa mutatja, hogy nem azt akarta mondani, hogy „kizárólag a császár és nem a király.” (Folytonos nagy zaj.) Elnök csenget.) hanem azt, hogy „kizárólag a felség, a fejedelm, az pedig Ausztriában a császár, Magyarországban a király.” (Nagy zaj a bal- és szélső-

baloldalon.) Mi sem beszélünk osztrák császárról. Beszélünk magyar királyról. (Zaj.) Elnök csenget.) Hát ez nagyon erőszakos interpretáció. Ebben a Házban sohasem beszél senki, sem képviselő, sem miniszter másról, mint a királyról, de azért ez nem azt teszi, hogy osztrák császár nincsen. Tehát amikor egy osztrák házban egy osztrák miniszter azt mondja, hogy osztrák császár, azzal csak a felségéről, a fejedelméről mint oszászárról az ottani elnevezés szerint szól, de eszébe sem jut letagadni a magyar királyt, annál kevésbé, mert le sem tagadhatja... (Folytonos nagy zaj és ellentmondás a bal- és szélsőbaloldalon. Elnök helyeslés jobbfelől.)

Elnök (csenget): Csendet kérek!

Szél Kálmán: ... mert az 1867: XII. t.-c. 11. szakasza tisztán királyról, a király fejedelmi jogairól beszél. (Nagy mozgás a bal- és szélsőbaloldalon.) Ha tehát Welsersheimb miniszter ur úgy érte, te va na — amint nem érthette — hogy ő felségének, — aki közös fejedelm — a magyar királynak nincsen jog az 1867: XII. t.-c. értelmében a hadsereg belsővezetése vonatkozásig intézkedni és csak a császárnak van, akkor helytelen mondtott volna, amit el nem fogadhatnék és vissza kellene utasítanom. (Általános élénk helyeslés.)

De ez nem gondolt ilyet és nem is gondolhat. Ezt róla telenni képtelenség lenne, a „kizárólag” szó fejedelmi jogra vonatkozik. (Nagy zaj és ellentmondás a bal- és szélsőbaloldalon.) Ő felsége intézkedik ebben, a legelőbb hadur, mint alkotmányos fejedelm, aki egyuttal császár és király. (Zaj.)

Elnök (csenget): Csendet kérek t. képviselő urak!

Szél Kálmán: Hát t. képviselő úhaz, én igenis a törvénynek és a magyar köztjognak minden tételét védeni kötelezőségemnek tartom minden téren és minden alkalommal. Kötelezőségem tartom helytállani azokért a nyilatkozatokért, amelyek ezt jogoknak és érdekeknek tényleges érvényesítésénél a kormány magára nézve kötelezővé tett és kötelezőknek tart. Ezen az állásponton állok és azt hiszem, ebben egyet kell, hogy érten velem a Ház minden tagja és kell, hogy elfogadjá azt az álláspontot meri ez erős is. határozott is és ha külsőleg nem jelenkezik is erős szolomokkal, de teljesen határozott és elég világosan szol önöknek is, másoknak is. (Hosszantartó élénk helyeslés, éljenzés és taps a jobboldalon.)

Elnök: Az ülést 10 percre felfüggeszti. Szünet után következik

(A kérvények tárgyalása.)

A borítaladó leszállítása.

Daróczy Aladár előadó bemutatja több megye kérelmét, amelyben a borítaladó leszállítását kéri. A kérvényi bizottság javaslata az, hogy a kérvények a pénzügyminiszternek adassanak ki.

Visontai Soma pártolólág kéri kiadati a kérvényeket.

Daróczy Aladár nem fogadjá el Visontai indítványát.

Madarász József óhajtaná, ha a kereskedelmi, pénz- és földmívelésügyi kormányzat urak (Derült-szér.) a borítaladó leszállítására vonatkozólag intézkednének.

Taly Kálmán párója Visontai kérelmet, mert a borítaladó leszállításával meg lehet akadályozni a pálnakivást.

Poszgay Miklós szintén Visontai indítványát támogatja.

Darányi Ignác: A borítaladó kérdése a pénzügyminiszter ur hatáskörébe és illetékességi körébe tartozik, aki jelenleg távol van a tóvárostól. Megvalom, nem óhajtanám, hogy egy ilyen kérdésben a t. Ház, a nélkül, hogy őt meghallgathatta volna, végleges álláspontot elfoglalni méltóztatnék. Legyen meggyőződve a t. Ház, hogy a kormány melegen érdeklődik minden ügy iránt, mely a bor értékesítésére vonatkozik, s teljes tudatában van annak, hogy a bor kedvező értékesítése tekintetében kötelezettségei vannak. Hogy ezen kérdésben milyen álláspontot foglal el a pénzügyminiszter ur, az iránt nem nyilatkozhatom, de az iránt merek elkötelezést vállalni, hogy a pénzügyminiszter ur az első alkalmat fel fogja használni, hogy álláspontja iránt a Házat tájékoztassa. Arra kérem tehát most a t. Házat, méltóztatssék a kérvényi bizottság javaslatait elfogadni.

A Ház a kérvényi bizottság javaslatait fogadta el.

A cigányügy rendezése.

Daróczy Aladár előadó: Bemutatja több megye kérelmét, melyben vagyon- és életbiztonság szempontjából a cigányügy rendezését kéri. A kérvények átteendő volna a belügyminiszterhez.

Kubik Béla: Indítványozza, hogy pártolólág adják ki a kérvényt a belügyminiszternek.

Bornemissza Lajos elfogadjá a kérvényi bizottság javaslatait.

Gabányi Miklós: (Felkiáltások: Halljuk cigányul!) Acsi! Nem tud a, mit határoztak a cigánykérdésben, de a bizonyos, hogy nem jól. Az összes cigánylegények 18—35 éves korig örökös katonaságra besorozandók. Öreg korukban kutyafürs: tőknek és kramiutóreknek használndók fel.

Darányi Ignác: A földmívelési társa szempontjából is azon kérdés, amely jelenleg tanácskozás tárgyát képezi, igen fontos, mert a cigánykóborlás, alatt éppen a mezőgazdák szenvednek legtöbbet. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Azonban méltóztatnának meggyőződve lenni, hogy a belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök ur a legelőbbben érdeklődik ezen ügy megoldása iránt. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Tanulmányozza már? Bizonyítja ezt, az a tanácskozás mely a belügyminisztériumban elárnyban megtartott, amelyen (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) igen számos gyakorlati értékű eszme merült fel. (Felkiáltások balfelől!) Csak látnok már!)

Az ügy azonban nem oly könnyű, mint azt Gabányi Miklós t. képviselő ur gondolja. Annak megoldása igen sok más kérdéssel kapcsolatos. Csak arra utalok, hogy sokkal előbbaidottabb állapotok is, mint a mi országunk, még eddig nem láitak módot, hogy ezen cigánykóborlásokat határozatosan megakadályozni tudják.

Poszgay Miklós: Legyünk egyszer mi is okosabbak! Csináljuk meg mielőbb!

Darányi Ignác: A miniszterelnöknek nincs szüksége arra, hogy megértenétek, mert ő teljes tudatában van annak, hogy ezen ügy mielőbb sürgős megoldást igényel és arról az ő nevében biztosítatom a t. Házat, hogy semmi sem fog elmulasztani, ami ezen ügy megoldását siettetni alkalmas; addig is pedig, míg ezen ügy törvényhozási megoldása lehetséges volna, adminisztratív uton megtörténnek azok az intézkedések, amelyek szükségesek és amelyek lehetségesek. (Helyeslés jobbfelől.) Kérem a kérvényi bizottság javaslatainak elfogadását. (Helyeslés jobbfelől.)

(A határidőüzet.)

Rakovszky István a fedezetlen gabona-határidőüzet eltörlése tárgyában beadott kérvények mellett megjegyzi, hogy ő nem agrárius, de mégis felszólal a kérvény mellett. Indítványozza, hogy a kormány ez iránt még ebben az ülésszakban törvényjavaslatot terjesszen elő. A nép pusztul, mert a törvénykezés az egyes osztályok érdekeit szolgálja. Itt csak uzorás élnet, más nem. És ezt csak nem látják. (Hieronymi Károly felé fordul.) akik a világot és az ország dolgait csak ebből a fényes palotából nézik.

Sándor Pál: A fedezetlen határidőüzet bizonyos tekintetben tényleg hasonlítak tarja a szerezéjétkéhez. De ennek a megrendszabályozása nehéz dolog, mert nem lehet megállapítani, hol kezdődik a fedezett határidőüzet. Várja már a pillanatot, mikor erről a témáról itt beszélhet és ő az ország érdekében nem tarja a határidőüzetelt eltörlendőnek. Az ország legszegényebb népe a kereskedő s a nyomor tulajdonképpen csak a városokban pusztul. Rakovszkyknak azt a vadját amely a kereskedelmet illeti visszautasítja és ne vegye Rakovszky az üzorsásokat egy köpeny alá a kereskedőkkel, mert ő az üzorsakokat épp úgy akasztatná, mint Rakovszky.

Báró Kaas Ivor tudja, hogy a város utcain nem terem kenyér, de nem tudja a városi szegénységet szembeállítani a falusi szegénységgel. A falu szegénységét a tőzsde csinálja, amely lenyomja a buza árát, tehát az orvoslás is a tőzsdetörvény reformjában keresendő. Pártolja Rakovszky indítványát.

Sándor Pál kifejti, hogy nálunk a határidőüzet fenntartása, — nem mondja, hogy a fedezetlen határidőüzet — tekintettel arra, hogy nálunk a közrakári kérdés még nincs megoldva, az ország érdekében szükséges.

Hieronymi Károly: Rakovszky István azt mondja, hogy ő ebből a fényes palotából nézi az ország helyzetét, hogy nem bír érzékelni a szegény nép szenvedését iránt és hogy nem ismeri az ország állapotát. Mikor itt beszélnek, egy helyről nézik, Rakovszky István is ugyanebből a palotából nézi az országot. Ami pedig azt illeti, hogy ő ismeri-e az ország helyzetét, arról még kevésbé akar beszélni, de tagadja Rakovszkyknak azt a jogát, hogy itt őt arra nézve cenzúra és neki arra nézve bizonyítványokat állítson ki, hogy mennyire ismeri. Titkoszik ilyen vitatkozású mód ellen. Rakovszky és Kaas Ivor arról beszéltek, hogy a buza rossz árának az üzerek az oka, a papíros-buza, a határidőüzet az oka és így tovább. Ő ennek a kérdésnek taglásába most bele nem megy, előbb-utóbb lesz módjuk a kérdést itt tárgyalni.

Annnyí mondhat, hogy minden erre vonatkozó anekndak tárgyalásait úgy az osztrák, mint a német, de még az amerikai anekndék tárgyalásait is elolvastam és ezen anekndeken sehol senki erre objektív bizonyítékokat felhozni nem tudott. Ha valaki hiszi, hogy a spekuláció az oka, hogy nálunk most a mezőgazdasági helyzet rossz, hogy az árak rosszak, hogy az értékesítési viszonyok kedvezőtlenek, am legyen boldog az ő hitében. Ő objektíve kereste, hogy van-e erre valamelyes bizonyíték, de ilyen bizonyítékokat nem talált. Lehet, hogy találtak mások, vagy lehet, hogy fognak találni; azokkal majd vitatkozik objektív módon. Nem olyan sok ideje annak, hogy az üzereket nem azzal vádolják és gyanúsították, hogy ők a buza árát lenyomják, (Egy hang a szélsőbaloldalon: Tavasszal! nem tavasszal!) hanem vádolják éppen az ellenkezővel. Olvassák csak át a múlt század elejéről az összes nemzetgazdasági könyveket melyek azzal foglalkoztak, kezdve Smith Ádámmal, aki egész fejezetet szentel annak, hogy mennyire képek az üzerek a buza árát felverni. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Természetes!) Hát igen s éppen mert természetes, hogy az emberek a buzaárak emelkedését és a buzaárak leszállítását is egyformán az üzereknek tulajdonították, ő e „hitekel szemben”. — mert objektív argumentumokat nem talált — azért nagyon hitetlen.

Ami már most Rakovszky határozati javaslatait illeti, az egyenesen azt mondja, hogy a határidőüzetelt eltörléssék. (Felkiáltás a baloldalon: A fedezetlen!) Jó jó, hát a fedezetlen; mindjárt meglátjuk, hogy mennyiben fedezetlen, vagy fedezett. Ha Rakovszkyknak határozati javaslatait ki kívánná a kormánytól, hogy a határidőüzetelt törvényes uton rendezze vagy a határidőüzetelt vonatkozólag törvényt terjesszen be, táan ahhoz hozzájárulnának. De ehhez a határozati javaslathoz, ahol a határidőüzetelt eltörlésére nézve kíván a kormánytól törvényjavaslatot, két okból nem járhat hozzá. Mind a kettő objektív ok és mind a két okból ellenzi ezt a határozati javaslattot. Az első ok az, hogy a határidőüzetelt, sem fedezetlen, sem általában határidőüzetelt eddig sehol sem sikerült elismerni. A német törvény megkísérelte, de nem volt képes, hanem a bírő belátására bízta, hogy szub-

jektív indokok alapján keresse a határidőüzenetek helyes vagy nem helyesen megkötött voltát.

Rakovansky István: Ez helyes!
 Hírvényi Károly: Rakovansky ur azt helyesnek találja, csak hogy éppen a németek, akik ezt a törvényt megcsinálták, már meggyőződtek róla, hogy ez nem helyes, először a publikum szempontjából és még kevésbé helyes a bíróság szempontjából. És nagyon általános és sok a panasz, hogy ennek a kérdésnek ilyenmódú rendezése, hogy tudniillik a bíróság jektív, egyéni kritériumokból ítélhesse meg, hogy ez a cselekmény és ez a határidő-üzenet tilos-e vagy nem, veszedelmes, helytelen és a jogbiztonságot a legnagyobb mértékben veszélyeztető intézkedés. Ez az első szempont. A második az, hogy eddig mindenütt, ahol a határidőüzenet eltiltották, ez az intézkedés teljesen hatálytalanak bizonyult. A kereskedés és az üzlet, amely nyíre szükségére van arra, talál mindig módokat, más uton, más formák között, hogy ezeket az ügyleteket megköttesse. Mert akármi legyen a hatalma legyen egy törvényhozásnak és az államnak, az élet szükségletei mindig erősebbek és az élet szükségletei mindig keresztülfutnak azokon a törvényhozási intézkedéseken, amelyek az élet, különösen a gazdasági élet jelenlegi természetellenesen betolyasolni akarják. Mert, hogy ilyenforma intézkedésre szükség van ma a kereskedésnek és az iparnak, hisz azt a legegyszerűbb gazdasági ügyek lebonyolítása is mutatja. Ha például egy malom el akar adni lisztet megrendelésre bizonyos határidőre, azt ma, mikor a konkurencia folyton a haszon, amely neki a liszt gyártásából jut, nagyon csekély, nem teheti másképp, mint ha magának a liszt előállítására szükséges búzának szállítására néve biztosítottat szerez. Ez pedig másképp, mint határidőüzenet útján, nem lehet. Ami aztán a disztinguált illeti, hogy fedezett és fedezetlen határidőüzenet, azt hiszi, az nem helyesen jelöli meg azt, amit ő maga is kívánna. Mert abban hogy gazdák, gazdaságosok, a bűzre nem való emberek, határidőüzeneteket ne kössenek, ugynevezett slusszokat ne csináljanak, ő teljesen egyetért; és nem ismer elég szigorú törvényhozási intézkedést, amelyhez hozzá ne járna, hogy ezek a nemhivatott emberek előbb bűzgyűzelektől, amelyek őt sohasem nyerne, hanem mindig csak veszteséket távollattassanak. (Zaj.) De ez nem érinti a komoly üzletet, amely azért, hogy fedezetlen még mindig komoly üzleti célból volt köthető. Ha tanácsosni fogunk azon, hogyan lehet a határidőüzenetből kizárni mindazokat, akik arra hivatva nincsenek, akik azt csak mint lotteriat használják, akik abból meggazdagodni akarnak, ha méltóztatnak majd erre módokat keresni, ő az uraknak munkatársul szívesen kínálkozik. De egészen más, ha azt mondják, hogy töröljék el a határidőüzenetet és egészen más az, visszavetnénk azokat az illetéktelen elemeket, akik ebbe a dologba beleegyeznek és akik tulajdonképp az egész intézményt, amely meggyőződése szerint gazdaságilag szükséges és hasznos, beavatkozásuk által diskreditálják. Ezek azok az okok, amelyekért ő a határozati javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: A Ház hozzájárulásával a kérdés tovább tárgyalását a legközelebbi költségvetés tárgyalására, a jövő szeptember halasztja és a legközelebbi, hétélti ülés napirendjére a katonai törvényjavaslat tárgyalásának folytatását tűzi ki.

(Az államvasuti tisztviselők ügye.)

Vásárosy Vilmos: A vasuti tisztviselők jogos igényeiről és kívánásairól szólva, egyáltalában nem akarja lekicsinyelni a tisztviselők többi kategóriáját és előrebocsátja, hogy az állami tisztviselők jogait az állami tisztviselők fizetésének javítására és rendezésére irányuló intézkedéseket teljesen helyesli. Elsősorban rámutat arra, hogy az államvasuti tisztviselők oly bizonytalan helyzetben vannak, hogy tulajdonképpen még jogállásuk sincs meghatározva. Ez okozta azt, hogy azon rendezések és fizetésjavítások, amelyek az állami tisztviselők egyetemét érték, az államvasuti tisztviselőkre soha semmiféle kihatással nem voltak, mert őket az állami tisztviselők státusába tartozónak nem tekintették. Míg az állami tisztviselők egyetemére néve több rendezés történt, addig az államvasutak tisztviselői csak egy rendezést élveztek azt, hogy a rájuk néve előnyös 1884. évi szolgálati szabályzatot már 1887-ben elfűrték. Hogy milyen viszonyok állottak be 1887 után, arra néve csak a következő adatokat hozza föl. Az államvasuti tisztviselők negyedik rangfokozatában, a hova mérnökök, segédmérnökök, ellenőrök, könyvelők és hivatalnokok tartoznak és amely rangfokozatban a fizetés 2400 korona, 44 hivatalnokot találunk, aki 30 esztendőes szolgálat, 30 hivatalnok, aki már 31-ik esztendőes szolgálat, 8-at, aki 32 esztendő óta szolgálat, 10-et, aki 33 esztendőes és 5-öt, aki még ennél is régebben van szolgálatban. Ilyen ajánlatos visszamaradás következett be az előléptetés tekintetében az 1897-ik esztendő óta, amiód a vasuti tisztviselők néve a 84-es szabályzatnak a hatálya megszűnt. Két rendbeli memorandum is van a vasuti tisztviselőknek, amelyet a kormányhoz intéztek; az egyik az összes vasuti tisztviselők emlékirata, a másik a főiskolát végzett tisztviselők. És a vasuti tisztviselők memorandumokban pontos statisztikai adatokkal mutatják ki azt, hogy míg Magyarországon 19—20 év alatt lesz okleveles mérnököl iómérnök és nyer 1600 forint fizetést, addig az osztrák cs. kir. vasutaknál 10 évvel hamarabb éri el ugyanezt a rangfokozatot az ottani technikus, és nem 1600, hanem 1800 forint fizetést kap. Ezen szomorú előléptetési viszonyok még súlyosabbá teszik azt a helyzetet, hogy az államvasuti tisztviselőknek fizetése csekély. Az állami tisztviselők fizetésrendezéséről némi joggal vetették föl azt a kérdést, vajjon nem volna-e szükséges a tulendő bürokráciának visszazoritása. Ezt a kérdést az államvasuti tisztviselőkkel szemben felvetni nem lehet. Mert statisztikai adatok bizonyítják, hogy a magyar államvasut az összes vasutak között az, amely legjobban használja ki a munkaerőket. Elismeri, hogy már a

mult költségvetésben némi javulás mutatkozott, sőt a jelenlegi költségvetésben is felvette a tisztviselők fizetésének javítására 1,869,000 koronát. Csak hogy ilyen munkáltságos összegre válik ez akkor, hogyha tudjuk, hogy a magyar államvasutnak 26,415 állandó alkalmazottja van; ebből hivatalnok, tisztviselő 5815; alhist 11,191, szolga 19,609.

A vasutas szolgálatra annyiban különbözik bármiféle más állami tisztviselő szolgálatától, hogy a legtöbb ideget fogyasztja el, az egészségleg jobban rojta meg és a munkaidőnek a szabályosságát nem ismeri. Ez a szolgálat mindig egész embert kíván. A vasutasok a maguk memorandumában maguk sőt hajlítják el, hogy az ő életük épp oly gyorsan röplül tova, mint maga az szárnyaskér, mert abban az idegölő, lélekfárasztó munkában, melyet a vasuti tisztviselők teljesítenek, bizony nagyon kevés éri el azt az időt, midőn teljes nyugdíjra tarthat számot. Ennek a nagyszámú tisztviselői osztálynak érdekében, mely igazi nemzeti hadsereget képvisel, mert igazi, becsülettel katonai szolgálatot teljesít, amely nemzeti szempontból is nagy munkát végez, a következő interpellációt intézi a miniszterhez:

1. Szándékozik-e a miniszter ur gondoskodni arról, hogy a vasuti tisztviselők fizetése és lakbéra a változott viszonyokhoz képest még az ideit költségvetéssel kapcsolatosan újabban rendeztesse, illetve emeltesse? 2. Szándékozik-e a szolgálati szabályzatot a vasuti tisztviselők országos bizottság, valamint felsőbb oklevéllel bíró tisztviselők emlékiratában felsorolt serelemek orvoslására, reformálni? 3. Szándékozik-e a protekió visszazoritására és a kiérdemelt előemelési biztosítására a pontosan szabályozott várakozási idő intézményét újra életbe léptetni?

Láng Lajos: Ha méltóztatik megengedni, azonnal válaszlok. (Halljuk! Halljuk!) Azonban nem tehetem ezt a nélkül, hogy előbb meleg köszönetemet ne nyilvánítsam a t. képviselő urnak azon lelkes szavaier, melyekben az államvasuti személyzetnek az érdemeit kiemelte. Azt hiszem, meg van arról győződve, hogy ezek a szavak meleg érzésre találnak nálam is és hogy én semmivel sem gondolokom kevésbé jobban az államvasuti személyzeiről, mint a t. képviselő ur. (Élénk helyeslés.) Ami már most az interpellációknak tárgyat illeti, ha szabad azt kihívelyeznem, az első kérdés röviden az, hogy akarom-e az államvasuti tisztviselők fizetését minél előbb rendezni; a második kérdés a serelemek orvoslásáról, a harmadik a protekió mellőzéséről szólt s végre azon bizonyos fizetési rendszer meghonosítását sürgeti. Altalában azt hiszem, hogy a protekióknak mellőzése, mindenki, aki a közigazgatásnak élén van, a legnagyobb örömmel fogná venni.

Széll Kálmán: Legelső sorban a miniszter!
Láng Lajos: Igenis, a miniszter az, aki a legjobban örül, ha nem jönnek hozzá protekiós kérésekkel. Azt mondja a t. képviselő ur, hogy ne legyen ennek barátja. Méltóztatnék megnyugodva lenni, egészen fölösleges e miatt az aggodalom. De ami azt illeti, hogy a protekió mellőzésének éppen azt a formáját, melyet a t. képviselő ur mondott, leszok-e képes megvalósítani ez már integrál részét képező a fizetés rendezésének, erről pedig ma, azt hiszem, nem kívánhat a tölem senki, hogy véglegesen nyilatkozzam; erre vonatkozólag csak annyit mondok, hogy hosszas tárgya és után a saját miniszteriumom kebelében igen elkészültünk az erre vonatkozó javaslattal. (Helyeslés.) Ez azt hiszem, nem titok ma, mert ilyen dolog nem szokott titokban maradni és az erre vonatkozó javaslatok a pénzügyminiszteriumban vannak tanácskozás alatt. Tehát a komoly törekvés a fizetés rendezésének valósisására megvan. Ezek alapján kérem, méltóztatnék egyelőre ezzel a válasszal megelégedni. Majd akkor, hogyha az ez iránti rendezési módokat nyilvánosságára kerülnek, meglesz a módja és természetesen a joga is a kritikára. (Helyeslés jobboldalon.) Hogy szándékom egészen komoly s nemcsak az enyém, hanem a kormányé is, mutatja az is, hogy habár magába a költségvetésbe, mint már a képviselő ur is mondotta, bizonyos összeg mértékben jöi van véve, (Helyeslés.) Kérem a Házat, méltóztatnék válasszat tudomásul venni. (Helyeslés jobboldalon.)

Vásárosy Vilmos: A miniszter tévedésben van, a szoló nem küldöttéget vezetett a miniszter elé; ebben az esetben a választ köszönettel vette volna tudomásu, sőt maga is éljenzottette volna a minisztert. De így, miután interpellált, meg kell állapítania, hogy a miniszter egy kérdésére sem adott választ.

Láng Lajos: A t. képviselő urnak teljes joga van arra, hogy válasszat tudomásul vegye, vagy ne vegye tudomásul. De indokolásához van egy szavam. Ha én oly dologról, melynek nem vagyok egyedüli gazdája, mert másokkal együtt kell benne megállapodnom, előleges véleményét mondok, helytelenül jarnék el. Ez pedig nem csupán az én dologom, hanem az összkormányé, amelynek minden egyes tagjával eddig nem érintkezhettem. Azt hiszem, nem jánthatok el másképp, mint ahogy eljártam, és azért kérem a t. Házat, méltóztatnék válasszat tudomásul venni. (Helyeslés a jobb- és baloldalon.)
 A Ház a választ tudomásul veszi.

(Királyvártási pör.)

Maklos Simon az igazságügyminisztert interpellálja:
 Budapesten 1902. évi október havában dr. Kalmar Antal íróllóbb megjelent „Bekiss Gusztyó történet- és közjogirás kritikai tanulmányok” című tudományos közjogi munkáját sajtó útján elkövetetnek állított királyvártási miatti sajtóüggyben a vizsgálat még a mult év november havában befejeztetvén, a budapesti királyi ügyészségazonban indítványát a vádemelésre vagy megszüntetésre mindezeig elő nem terjesztette, miért is tekintettel ezen politikai sajtópör jellegére és természetére, amely már a sajtószabadság érdekében is soronkívüli elintézetést igényel, tiszteletteljesen kérem az igazságügyminiszter urat: 1. Van-e tudomása

és ha nincs, szándékozik-e tudomást szerezni, hogy a mondott politikai sajtópörben a vádemelés, vagy megszüntetés iránti ügyészi indítvány, a vizsgálatnak 1902. évi november havában történt befejezése dacára, tehát majdnem négy hónap óta elő nem terjesztetett, és szándékozik-e intézkedni, hogy az ügyészi indítvány sürögősen előterjesztessék? 2. Mi volt oka ezen feltűnt késedelemnek, esetleg mi volt akadály a ügyészi indítvány elő nem terjesztésének és szándékozik-e vizsgálatot elrendelni a késedelem okának megállapítására?

Plósz Sándor: Válaszom röviden az, hogy már néhány nap előtt intézkedtem, hogy az ügyészi vádirat beadásáról. A késedelemnek oka pedig az, hogy több oldalról felhozották, hogy a munka lényegileg tudományos jellegű, történeti bírálatot tartalmaz tehát megengedett tartalom. Ezért szükségesnek láttam, hogy ne csak az ügyészség vizsgálja meg ezt a munkát, hanem a főügyészség is meghallgatassék és magam elő is kívántam. Megvallom, egyharmat nem érkezve hozzá, némi késedelem történt, de a késedelem nem nagy s az eljárás további folyamát gyorsítani szándékozom. Kérem, méltóztatassék ezen válasszat tudomásul venni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Maklos Simon a választ tudomásul veszi ha a miniszter mához egy hétre az ügyészi indítványt betérjeszti.

A Ház a választ tudomásul veszi.

(A komáromi tisztí affér.)

Tuba János: Váolja a Komáromban legutóbb történt katonai affért, amelyben három közös hadseregbeli katonaiszt egy polgárembert súlyosan megsebesített. A három tiszt a polgárember házában mulatot délutántól késő estig s kilenc óra tájban az udvarra jövet nagy lármát csapott. A házigazda kijött, hogy a zajt lecsendesítse, mire az egyik tiszt, Linhardt Károly hadnagy, egyik társának buzdítására: „Ijéd a kutya magyar!” a házigazdát kardjával megsebesítette, sőt a sebesültet még saját lakásába üldözte. Az affért csak az enyhítéti, hogy a tisztet erősen fölhevült állapotban voltak, de a közvélemény méltán várja ezen enyhítéti körülmények közepette is a legszigorúbb megtorlást. Interpellálja a honvédelmi minisztert: Van-e tudomása a t. honvédelmi miniszter urnak arról, hogy Komáromban folyó hó 23-án egy polgárházban levő tiszti lakásban zajosan mulozó közhadzseregbeli tisztok egyike, Linhardt Károly hadnagy, az öket csendre intő Boldoghy Gyula házigazdát kivont karddal, állítólag egyik társának a magyarságot is sértő bizató szavaira, megtámadta és a védtelen polgáron súlyos sebeket ejtett? 2. Ha nincsen tudomása, szándékozik-e a felbátorított esztről hivatalos uton tudomást szerezni? 3. Es ha tudomással bír az esetről, vagy arról később tudomást szerez: szándékozik-e az ügyben közbe lépni és törvényes hatáskörében egész betolyásául odahatni, hogy a jogrend e súlyos megsértése méltón megtoroltassék és a sértett félnek teljes elégtételt szolgáltatassék?

Elnök az interpellációt kiadja a Ház hozzájárulásával a miniszternek.

Mosa Pál az idő előhaladott volta miatt elhalasztja az interpellációt.

(Tengeri hajózás.)

Grófi Wllozek Frigyes interpellálja a kereskedelemügyi minisztert:

Tekintettel azon nagy gazdasági átalakulásra, melyet a küszöbön álló német vámpolitika fog magya után vonni tekintettel továbbá azon körülményre, hogy ezen német vámpolitika folytán kiviteünk elé a Nyugaton nagy akadályok görüdtettek s így oszakis a keleti irány marad nyitva kereskedelmünk előtt, kérdezem: 1. Hajlandó-e a kereskedelemügyi miniszter ur sürögősen oda hatni hogy a Magyar Keleti Tengerhajózási Részvénytársaság a lehető leggyvidébb időn belül alkalmas és megfelelő számú hajókkal rendelkezessék? 2. Hogy nevezeti társaság az osztrák Lloydal kötött egyezség lejárta után szerződéses járatát maga legyen köteles végezni és ha igen, 3. hajlandó-e a miniszter ur a nevezeti társulatot arra kötelezni, hogy a Fekete-tenger partján rendszeresített járatokat teljesítsen?

Elnök: A Ház hozzájárulásával az interpellációt közli a kereskedelemügyi miniszterrel s az ülést berekeszti.

Ülés vége délután 1/4-kor.

BELFÖLD

A tanárok Wlassosnak. Wlassos Gyula közoktatástügyi minisztert a fizetésrendezésről törvényjavaslatért egymásután üdvözlik az egyes iskolák. A többi közt a szamosújvári állami főgimnázium tanártestülete így ír:

Az állami tisztviselők fizetését rendező törvényjavaslat benyújtásának idejét alulírott főgimnáziumi tanári kar, szíve sugallatát követve, mint legkedvezőbb alkalmat bátorodik felhasználni arra, hogy nagyméltóságodnak egyrészt az igazi magyar nemzeti iskola megteremtésében ki ejtett államfői működését iránt a legösztöndébb rokonszenvvel másrészt a magyar állami tanítótestületek s különösen éppen a közép iskolai tanárok erkölcsi súlyának emelésében a házra néve oly fontos munkásságuknak megbecsülésében s legutóbban anvagi gondjainak megkönnyítésében nyilvánuló valóban atyai gondoskodásáért legmélyebb háláját s igaz üggyök és a méltányosság mellett odasódi kitartással vívott s keres küzdelme fölötti lelkesedését nyilvánítsa.

Méltán elvárhatja nagyméltóságod, hogy a magas személye iránt fellángolt mostani lelkesedésünk a nagyméltóságod által hirdett eszmék és kitűzött célok és feladatok megértésének az életben való sí-

keres meggyökerezésének és a házra áldásos hatásának legyen feltétele és biztosítéka a közeli és távoli jövőben.

A kaposvári állami főgimnázium tanárainak feliratából ezeket közöljük:

Évtizedek óta lidéronymosként nevezett a magyar középisoklái tanárság lelkére a mostoha anyagi javadalmazásnak és ezzel kapcsolatban a szellemi munka méltatlan értékelésének sokat hányóvetett kérdése. Többféle kísérletezés történt az égő seb gyógyítása körül fűn és alant. Mindhiába. A seb sajgótt, már-már a magyar kultúra ad a meg az árát az áldatlan állapotban. De végre nagyméltóságod hazafias lelkesedéssel és bölcs belátással kerestek utat és hálát a gondviselésnek! — miként a benyújtott fizetésrendezési törvényjavaslat ékesen bizonyítja, meg is találta a módot rá, hogy a kérdés mindenkinek meglegedésére oldassék meg. Ezért a nagylelkesű, a szó egész értelmében korszakalkotó munkáért fogadják nagyméltóságod kegyesen a mi szerény, de bensőnkől lakadó háas köszönetünket.

A bánya-hunyadi állami polgári fiu és felsőbb leányiskolától a következő távirat érkezett *Wassics*hoz:

A fizetésszabályozási törvényjavaslatban nyilvánuló kegyelmes jóindulatért. aiai gondosságáért nagyméltóságodnak legmélyebb tisztelettel jejezi ki háas köszönetét: a bánya-hunyadi állami polgári fiu- és felső leányiskola tanfelügyelő nevében, legalázatosabb szolgálja: *Koleszár Lajos* igazgató.

Magyar iskolahajó. A képviselőház közlekedési bizottsága ma délután *Vörös László* elnökelete alatt folytatta a szabad tengeri hajózás segélyezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását. Ma is főleg az iskolahajó ügye fogott szóban. Voltak hangok, amelyek az iskolahajó létesítését egyenesen az államtól várták, még pedig vásárlás vagy építés által. A bizottság abban állapodott meg, hogy felhívja a kormányt, hogy az iskolahajó ügyét sürgősen vigye dülőre és pedig a törvényjavaslatban nyújtott hiteltelnek a keretei között. Ugyanis a miniszter előtt ez idő szerint több ajánlat van, amelyek az iskolahajók céljaira készséggel bocsátának rendelkezésre hajót megfelelő anyagi rekompensáció ellenében. A cél bérleti uton is teljes mértékben elérhető lévén, a bizottság ezt a megoldást is megfelelőnek tartja. A bizottság az iskolahajó kérdésében teljes egyhangúságban van és megállapodását *Lány Lajos* miniszter a legnagyobb előzékenységgel támogatta. A *fumelek* kívánságát, a hajóépítési-alap létesítését, illetőleg, báró *Feilitzsch* előadása után a bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy ennek az alapnak a létesítése nem szükséges, tekintettel arra, hogy ha nagyobb segélyösszegre lesz szükség, e szükség elől a kormány, kijelentése szerint nem fog elzárkózni.

Képviselőjelöltek ajfője. A csikszentmártoni kerületben mindaagyobb hullámokat ver a választási mozgalom. A választás hétfőn lesz és heves küzdelemre van kilátás. A néppárt jelöltje, dr. *Baránszky Gyula* kiáltványt bocsátott ki, amely miatt *Győrffy Gyula* kormánypartii jelölt provokálta *Baránszkyt*. *Baránszky* segédei becsületbírság összehívását kérték és a maguk részéről becsületbírók *Rakovszky István* és *Zboray Miklós* országgyűlési képviselőket neveztek meg. Utóbb az ügyet nyilatkozat'val intézték el.

A fasseti választás. A fasseti kerületben március 2-án, hétfőn lesz a választás, amely izgalmasnak ígérkezik. Két jelölt mériközik: dr. *Juhos Gyula* és dr. *Nemes Zsigmond*, mindakettő szabadalvúpartii.

Az iskolatestvérek.

Budapest, február 28.

A Franciaországból kiűzött szerzetesrendek bevándorlásáról irt multkori vezércikkünkben említett tettünk egyebek közt az iskolatestvérekről is, akiknek Budapesten az Istenhegyi-uton van iskolájuk és internátusuk. Erre a szerzetesrendre nézve most érdekes felvilágosításokat kapunk egy hozzánk intézett levélben, amelyet olyan ember írt, aki a rend viszonyait alaposan ismeri. A nagyrészt megnyugtató felvilágosítások lényegét a következőkben ismertetjük:

A rendnek, amely Budapesten az Istenhegyi-ut 32. szám alatt *Szent József-füvelő-intézet* névvel tart tenn iskolát és internátust teljes címe: *Keresztény iskolatestvérek*. (Frères de écoles chrétiennes). Nem tartozik a Franciaországból kiutasított szerzetesrendek közé, mert alávetette magát az egyesületi törvény rendelkezéseinek és így nemcsak megűrt, hanem elfogadott szerzet. Magyarországon 1894-ben telepedett meg és most a budapestin kívül négy rendháza van, és pedig: *Csoornán*, *Bács-Topolyán*, *Nyitra-Bajnán*, *Nyitra-Urményen*. Mindenütt tanítással foglalkoznak és valamennyi magyarországi rendtagjuk Magyarországon szerzte meg a képesítő oklevelet és magyar születési is, kettő kivételével. Ez a kettő német, de szintén itt szerzte meg az oklevélét.

Hogy milyen szellemben tanítanak, arra nézve a következőkre utal a levél írója:

Három évvel ezelőtt vették át a *nyitra-ürményi* iskolát, amelyben azelőtt tót volt az oktatás nyelve és ezt azonnal magyarrá tették. Ugyanezt cselekedték az idén *Nyitra-Bajnán*. *Bukarestben* van egy iskolájuk ezer katolikus tanulóval, akik között sok a magyar. Hogy ezek a magyar gyermekek anyanyelvükben is kaphassanak oktatást, innen küldtek számukra egy magyar tanítót.

A rend középponti társháza *Nyitra-Bajnán* van és ugyanott az idén noviciátust is létesítettek. *Tarlományon* közik *Strebendorjban*, Bécs mellett lakik. Külön magyar tartományuk azért nincs, mert csak öt rendházuk van az országon. A budapesti internátus főnöke német ember, nem is tud magyarul, de csak a gazdasági ügyeket intézi. Azért állították az intézet élére, mert régi igen tapasztalt ember, aki nagyon jól ért a gazdasági dolgokhoz. A tanító-személyzet azonban egytől-egyig magyar.

A levélíró végül megemlíti, hogy a rendnek valamennyi iskolája megkapta a nyilvánossági jogot és így állandó állami felügyelet alatt van.

Ezt a felvilágosító nyilatkozatot készségesen közöltük, ime, már csak azért is, mert felszólalásunk csak azok ellen a szerzetesrendek ellen irányult, amelyek a mellett, hogy idegenből jöttek, idegének maradtak és idegen szellemet terjesztenek iskoláikban, templomaikban.

Két dolgot azonban mégis meg kell jegyeznünk. Az egyik az, hogy magyar iskola élen nem szabad német embernek állania. Nem elegendő mentesség az, hogy az illető csak a gazdasági ügyek intézője, mert elengedhetetlen követelmény az, hogy egy magyar iskolának a vezetése egészen magyar legyen. A másik az, hogy magyarországi szerzeteseknek egy külföldi provinciához való tartozása mindenképpen aggályos, és reméljük is, hogy a rend ezt be fogja látni és mentől előbb létesíteni fogja a külön magyar rendtartományt.

Wekerle a készfízetésről.

Budapest, február 28.

A készfízetéseknek küszöbön álló megkezdése alkalmából *Bródy Sándor* új hetilapja, a *Jóvendő*, holnapi első számában *Wekerle Sándornak*, a valutatörvény megalkotójának nagyérdékű nyilatkozatait közli. *Wekerle* a dolog lényegére nézve a következőket mondotta:

— A készfízetéseket rég föl lehetett és rég föl kellett volna venni Utóbb is az egész valuta-rendezés ellen, eleinte még számottevő tudósok is, azon aggályukat fejezték ki, hogy nem lesz a szükséges arany beszerzéshez. Egyesek annyira mentek, hogy ezt merőben lehetetlennek tartották.

A tapasztalás igazolta, hogy az az első aggály, melet a valuta-rendezés ellen fölhozottak, merőben alaptalannak bizonyult. Hogy az arany beszerzése minden mesterkelt akció nélkül, a kereskedelem természetesen működése folytán, megtörtént és hogy ma oly aranykészletek álnak rendelkezésünkre, melyek nemcsak képesítenek a készfízetések fölvetelére, hanem a mellett szolgáltatnak kétségtelen bizonyítékot, hogy pozíciónk viszonylag legalább is oly erős, mint az aranykészfízettel bíró államok bármelyiké.

A második aggály, amelyet a készfízetések ellen fölhozottak, az volt, hogy piacunk nincsen aranyval telítve, az aranykészletek csak a bankban és az állampénztárakban vannak összehalmozva, még a nagybankok kezén is alig számbavehető arany mennyiség van, ugy hogy a készfízetések fölvetéle, helyesebben az arany forgalomba való hozatala után óriási összegek fognak a közönség kezén eltűnni és a készfízetések a piac telítései veszélyeztetve lesznek.

Ez a második aggodalom is teljesen alaptalannak bizonyult. Az aranyfízetések fakultatív fölvetéle a piac telítései iránt támasztott aggályokat hiu rémképeknek tüntette föl, mert kiderült, hogy viszonylag igen jelentéktelen az az összeg, amely a közönség kezén és a mindennapi forgalomban marad és hogy az az arany, amely forgalomba hozatik, sem a közönség kezében nem tűnik el, sem a külföldre nem vándorol, hanem visszakerül a jegybank- és állampénztárba.

Most a harmadik aggodalom kísért, hogy a készfízetések fölvetelét a fizetési mérleg esotleges passzivitása logia veszélyeztetni és hogy az arany külföldre vándorol.

Eppen oly hiu és tarthatatlan aggodalom ez, mint a valutarendezés és készpénzfízetés ellen felhozott többi ellenvetés. A fizetési mérleg passzivitása esetén az aranykivándorlás épp oly kevéssé fog következni, mint nem következett eddigéig, azon

egyszerű okból, mert a fizetési mérleg passzivitása egyszerűen hitel kérdése és nem a készfízetésre szolgáló eszközöknek a kérdése. És éppen azért arra a következtetésre kell jutnom, hogy ha valaki komolyan akar hiszi, hogy a fizetési mérleg passziv lesz, akkor éppen a közgazdaság érdekében sietnie kell, azért, hogy ez a passzivitás ne rendezetlen valuta mellett érjen bennünket. Sietnie kell abból az egyszerű okból, mert a hitel kétségtelenül olcsóbb és könnyebben megkapható lesz, ha a készfízetések fölvetéle után a világgazdaságnak leszünk közvetlen osztályosai, mert jelenleg a pénz árán és a kamaton kívül még a rendezetlen valuta esélyeivel járó kiadásokat is meg kell fizetnünk.

Egyáltalában nem lehet tehát komoly okot felhozni a készfízetések fölvetelének további halogatására. Ma már rendelkezünk az új értéknek megfelelő eszközökkel, be van hozva a koronaértékben való kötelező számítás, úgy hogy nemcsak komoly aggodalmat, de helytálló indokot se tudok felhozni a készfízetések — elodázására. A készfízetéseknek csak egyetlen ellensége van: a kényszerforgalommal bíró államjegyek, bankjegyek, vagy egyéb, az aranyértékre át nem váltható eszközök. Miután ilyen pénzek pedig már nincsenek: ez az egyedüli ellenség sem áll utunkban.

Arra a kérdésre, hogy miért nem veszik föl egy határozott terminusra a készfízetést, ezt felelte *Wekerle*:

— Válaszomban csak az lehet, hogy tárgyi akadály vagy a lényegben fekvő akadály nincs, csakis politikai okai lehetnek. Azt hiszem ha csak a magyar parlamentet lenne dolgnak, akkor határozott terminussal is dolgozhatnánk. De miután kettőn áll a vásár, az a politikai szempont sem negligibleható, hogy mi vihető könnyebben keresztül, mert a nem határozott időre szóló kötelezettség is többet ér — a semminél.

A tisztviselők fizetésrendezése.

Budapest, február 28.

Az állami tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatra vonatkozólag a *Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága* kérelemmel fordul a magyar társadalomhoz s a törvényhozás tagjaihoz. A kérelem így hangzik:

A hazai tanítóság egy zebb és boldogabb jövő hajnalát látja abban, hogy a tisztviselői illetmények újabb szabályozásáról az országgyűléshez beadott törvényjavaslatban az állami tanítókról is gondoskodás történt s a javaslat az állami tanító állami tisztviselőnek jelenti ki. A Magyarországi Tanítók Országos Bizottságának igazgató-tanácsa e hó 22-ikén tartott gyűlésében foglalkozott e törvényjavaslatról, s mélyen érzett hájálának adott kitéjezt, hogy az állami tanító jogállása így biztosítottatik, egyuttal egyenes nyíltsággal és őszinteséggel kívánja jelezni a magyar társadalom és törvényhozó-testület minden egyes tagja előtt, hogy az állami elemi iskolai tanító és óvó javadalmának megállapításánál a mai téren munkálkodó tanító-személyzet javadalmával szemben érvényre jutott-e új megvalósítását nem nyert, az állami elemi iskolai tanító és óvó kezdő fizetése — fájdalom — egy vonalon maradt a szolgák fizetésével. Tanítói magasztos hivatásunk megbecsülése, nemzetünk jövő boldogulására irányuló őszint munkásságunk biztosítása, az az ideál, hogy e haza földén mindenki egy legyen nyelvében és érzelimében, arra indít minket, hogy kérjük ügyünk támogatására a magyar társadalmat s a nemzet törvényhozóit, hassanak oda, hogy a javaslat tárgyalásánál a segédintézői intézményre vonatkozó tervezet töröltessék s megvalósítsassék a magyar kormányhoz és a magas képviselőházhoz már régebben benyújtott emlékiratunkban kitéjezésre jutott ama kérelmünk: hogy az állami tanító fizetése és előléptetése anyai és olyan legyen, mint amennyit és amilyen előléptetést az állami tisztviselők XI. és XX. fizetés osztálya részére a törvényhozás meg fog állapítani. Az a ragaszkodó tisztelet és szeretet, melylyel közköztudásügyünk lelkes vezére iránt viseltünk, az a törekvés, melylyel az ő ideált iskoláinkban megvalósítani igyekeztünk, az az igazi szabadalvú nyíltság, melylyel kéreseinkeket mindig meghallgatta: mondatja voltunk, hogy a tervezett segédintézői intézmény a mostani viszonyokkal szemben nemcsak visszacséset, de az állami iskolák munkássága által előretört cél veszélyeztetését is jelenti s ha annak gyakorlati alkalmazása körül oly sok alakban telmerülő visszás helyzetet gondolunk, egész sorozatát látjuk magunk előtt oly eseteknek, melyek a magasztos ügynek sikerére nem fognak válni. Nem is említvén azt, hogy az egytanítósi állami iskolánál aot a tanító nemcsak tanít, de annak az iskolának minden hatóságával szemben képviselője is: milyen égetően szükséges, hogy az a tanító rendes tanító legyen. Második kérelmünk oda irányul, hogy a másjellegű iskoláknál töltött szolgálati idő egy tanítóknak mint az óvóknak a fizetés megállapításakor teljesen beszámítottassék. A néptanító, bármily jellegű iskolánál működött, nagy és fontos nemzeti misztiót teljesít. A nemzeti oktatásügynek becsületben megőszült bajnokai, akik éppen a megelőző pár év alatt léptek át állami szolgálatba, vajjon nem érdemelnek-e méltánylást és jóakaratot? Hiszünk, reméljük hogy a nemzet törvényhozása találni fog oly módot, amely a mostani merov állapot enyhítésével ezeken sorsán is javít, hiszen ő közüink amugy is kevesen remélik azt, hogy magasabb

fiatalsági fokozatba juthassanak. Gondoskodásba ajánljuk a javaslatból kimaradt tanítói árvaházak nevelőinek, valamint a kinestári iskolai tanítóknak ügyét is, akik pedig az állam tisztviselői voltak eddig is.

A *Marostordamegyei Általános Tanítótestület* központi választmánya február végén tartott ülésében tárgyalta a képviselőházhoz benyújtott fi elési törvényjavaslatot s azzal szemben álláspontját a következőleg precizizolta: 1. Vétessenek fel a községi és telekezeti tanítók is az állami tanító-személyzet tagjai közé, vagy legalább a törvényjavaslatban ezokról külön paragrafusban történjék gondoskodás. Jogos kivánság. Mert a magyar nemzeti népoktatást ma is ezek tartják kezükben; az állami oktatást 4100 állami tanító képviseli 18.000 telekezeti és közs. tanítóval szemben (2). 2. A segédtanítói intézmények esetében el s legalább mint a négy osztályos tisztviselővé kvalifikált irnokoknak fi elésük 1400 koronával kezdődjék a javaslatban felsorolt fokozatok emelkedés biztosításával. 3. A telekezeti-és községi iskoláknál előtöltött szolgálati évek az államnál, akár kivonás-akár átvétel után jussanak oda a tanító, teljes mértékben beszámításának illelve állami iskolához szolgálati idejének megrie elő fizetési okozatokba vétessék fel bármely iskolától az okleveles tanító. 4. Gondoskodjék az állam a hazafias telekezetek és községek tanítói illetményeinek az államhoz hasonló rendezéséről; a) végzettsen ut ös elírás (a régi ösziarész rossz volt s már elavult), melyben a természetbeli és más a tanítói állással kapcsolatos mellékjövdelemek 10 évi átlag szerint tolvó arban értékeltesenek; b) az iskola-fenntartó községek és telekezetek utasításának, tanítóknak az állami tanítóknak számára megállapított jövdelem biztosítására, de amennyiben erre képtelenek a megfelelő állami ellenőrzés jogának kikötésével pótolja illetményeiket az állam.

A *gyulai pénzügyigazgatóság számvénvségi tisztikara* a kartársaihoz intézett felhívását így fejezi be: Hitünk és meggyőződésünk szerint sérelmünk nem vélt nem jogtalan. Kartársainkhoz intézett am kérelmünk, hogy minden törekvésüket, együttes működésetük oda irányítsanak sziveskedjenek, miszerint a számvénvségi tisztviselőik javadalmasításának minimuma az u fi elési tervezet alapján, a XI. fizetési osztály 2. fokozatával legyen megállapítva, a számvénvségi főnöki állások kizárólag a VIII. fizetési osztályban rendszeresítenek a kisebb igazgatósági kerületekben is mig a nagyobbakban a főnöki állások a VII. s a helyettesi állások a VIII. fizetési osztályokban szerveztessenek, végül az egyes fizetési osztályokba sorolt számvénvségi állások száma a fogalmazási tisztviselőik szerint arányosítsassék. Milyen tisztelt kartársainkhoz fordulunk s egvidejűleg azon kérelmet tesszük, hogy az u általunk fentebb emondottakat helyesnek tartják tegyék azt magukévra, egyesült erővel támogassák em törekvéseket, illeltek országgyűlési képviselőjük s más ösziarészeket illetésük felhasználásával vagy egyéb alkalmas módon hassanak oda, hogy ezen felhívásunk ne legyen pusztában elhangzott szó.

A hazai iparkutatási intézetek tanszemélyzetének mintegy ötven tagu küldöttsége tiszteltt ma *Láng Lajos* kereskedelemügyi miniszternél és gróf *Wickenburg* Márk államtitkárnál, hogy köszönetet mondjon nekik, hogy a tan személyzet anyagi és erkölcsi helyzetét biztosították. *Láng Lajos* miniszter örömet fejezte ki hogy a pénzügyminiszterrel egyetértőleg méltányosan kielégíthette a tanszemélyzeto jgos igényeit.

KÜLFÖLD

A pápa állapota. A pápa tegnap a diplomáciai kart fogadta s ezzel látszólag meccátolta a rosszulletéről elterjedt híreket. A *Berliner Tageblatt* értesülése szerint azonban a pápa az audienciát udvari orvcsának, Lapponinak határozott intelmel dacára tartotta meg s az egész fogadtatás alatt meglátszott, hogy csak alig tud uralkodni magán. Lapponi szerint a pápa nagyon ki van merülve, de nem hiszi, hogy állapota aggodalmakra szolgáltatna okot. A további fejleményektől függ, hogy a március 3. iki koronázási emlék-ünnepet megtartják-e.

A macedóniai reformáció.

Budapest, február 28.

A *hatás Oroszországban.* A legtekintélyesebb lapok nem valami nagy lelkesedéssel ugyan, de mégis elégtelleg fogadják a memorandumot. A *Novoje Vremja* hangsúlyozza, hogy a törvénykezési reformnak s a népességnek a közigazgatásban való részesedésének kérdése nincs elég világosan kifejtve. A *Birszevja* kiemeli azt a passzust, hogy Oroszország egy esőpp vért sem fog áldozni, s azt kérdezi, hogy a reformok keresztülvitele egyáltalában lehetséges-e a mozlim fanatizmus felkeltése nélkül. Erről szóló cikkének csak végső passzusából csillag ki némi remény: „Most sok minden lehetséges, ami a kréni háború előtt elképzelhetetlen volt. Legjobb bizonyítéka ennek az osztrák-magyar-osz meggyőzés s a reformtervezetnek a szultán által való gyors elfogadása.” A *Szvet* attól fél, hogy a reformok csak a papir maradnak. A *Grasdanin* csak annyit mond: hála istennek! A *Vjedomosti* nem hiszi, hogy a reformok teljesen pacifikálni fogják Macedóniát. *Németország magartatása.* A *Post* felhívatol

előfölatot közöl, mely a *Newyork Herald* bécsi levelezőjének azon jelentése ellen irányul, mely Németországnak a macedon-kérdésben követett magartatásáról szól. A levelező szerint Németország nem akart a hatalmak macedon reform-akciójában résztvenni addig, mig határozott biztositást nem kap arra nézve, hogy Törökország felségjogait nem fogják csorbítani. Csak miután ezt a biztositást megkapta, csak aztán volt hajlandó a reformokat támogatni. A *Post* erre megjegyzi: „Ausztia-Magyarország és Oroszország Törökországot semmiféle kényszerrendszabályival nem fenyegették, mert föltették, hogy Törökország a bécsi és pétervári kabinetektől ajánlott reformokat a saját érdekében nemcsak hogy elfogadja, de meg is valósítja. Németországnak már csak azért sem volt oka föltételekhez szabni a reformok támogatását, mert Berlinben jól tudták, hogy a hatalmak Macedóniát Törökország számára megtartani és nem tölle elszakítani akarták. Minden megoldás, mely Macedónia politikai elszakítását előzözná, fegyverre szólítaná a kis balkáni államokat s ekkor kitörne valamennyinek a harca valamennyi ellen.

Románia és a macedon-kérdés. Romániának a macedon-kérdésben elfoglalt álláspontjáról egy magasállású román állami méltóság következőleg nyilatkozott a *Berliner Tageblatt* bukaresi levelezőjé előtt: „Azt a megartatást, melyet Románia egy balkáni háború esetén követne, az Ausztia-Magyarország és Oroszország közti megegyezés szabályozza. Románia a maga kezdeményezéséből egy lépést sem fog tenni a macedon-kérdésben, mert azt a biztositást kapta a hatalmaktól, hogy a macedóniai románok, akik pedig jelentős töredékét képezik a lakosságnak, a reform keresztülvitelekor nem fognak mostoha bánásmódban részesül. Romániának az az első gondja, hogy megakadályozza, miszerint a fölcsalott macedon-biztosítgok ne román területen folytassák üzemüket. Ez ellen a legszigorubb rendszabályokat hozták.

Ha Romániában nincs is szó mozgósításról, minden elő van készítve arra, hogy a hadsereg legrövidebb idő alatt menetképpessé tétessék.”

Bukarest, február 28.

Az itt telepedett bolgár tartalékosok nagy számmal hagyják el Romániát, hogy Gyurgyevón át hazájukba térjenek. A rendőrség szigorú utasításokat kapott, hogy a Törökországból és Bulgáriából jövő idegen elemeket éberan figyelje meg.

Köln, február 28.

Obosnica és Prezova falvak felett hosszabb harc volt bolgár bandák és török katonák közt. A törökök a bolgárokat megverték. A törökök közül egy tiszt és hét katona eleset.

Konstantinápoly, február 28.

Calice magyar-osztrák nagykövet mai kihallgatása alkalmával a reformjavaslatok elfogadásával való köcsönös meglegedés juttot kifejezésre. A szultán megígérte a reformok szigorú végrehajtását.

Konstantinápoly, február 28.

A szeptember óta mozgósítva lévő rediv-zászlóaljok fölváltásával most már mind a tizenhat európai rediv-zászlóalj behívták. A régi zászlóaljok közül csak hatot bocsátottak el. A többiekot majd csak akkor bocsátják el, ha az új zászlóaljok megérkeznek rendeltetésük helyére. Minden más a mozgósításról szóló hir teljesen alaplan.

Szalonki, február 28.

A *Reuter*-ügynökség jelentése szerint török csapatok és a *Scerreszöl* északra lévő *Brando* falu lakosai között véres összecsütközés volt.

Belgrád, február 28.

A reformjegyzékkel foglalkozva a *Trgovski Glasnik* utal egy nemrég Berlinből terjesztett közlésre, mely szerint Szerbia óhajta a statusquot a Balkánon. A *lap energikusan tiltakozik ez ellátás ellen.* Egyetlen állam sem kívánhatja a statusquo fenntartását, mely egyértelmű a kegyetlen kétségbeesett harccal, amelyet fanatikus albánok a török csapatok és a török hatóságok támogatásával az Ó-Szerbiában és Macedóniában élő szerb nép ellen folytatnak. Ha Oroszország segíteni akar orthodox testvéreinek, nem szabad kezeiket megkötnie, hanem kényszerrendszabályokhoz kell nyulnia, hogy komoly reformokat komolyan végrehajtsanak és a kegyetlen statusquo örökre megszűnjék. Ebben Szerbiának is tölle telhetőleg segítségre kell.

— BUDAPESTI NAPLO. Február 28. íkán uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azok a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt méltóstanak a megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK

Budapest február 28.

— Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— Az udvar Budapesten. A király tudvalevőleg hétfőn este érkezik a fővárosba s hosszabb ideig fog itt tartózkodni. Ez idő alatt a király Gödöllőre is többször kirándul, ahol több fejedelmi vendég részvételével vadászatok lesznek. A gödöllői kastélyt nagyban fűtik már s a várkapitányság egyik tisztviselője állandóan Gödöllőn van, hogy a király érkezésére az előkészületeket megtegye.

— A hetvenéves József főherceg. Szűk családi körben ünnepli József főherceg március 2-ikán hetvenedik születésnapját fiumei villájában. A magyar nép szeretete még fokozottabb mértékben fordul e napon József főherceg felé, aki minden tetteiben, minden gondolatában oly híven megőrizte azt a szellemet, amely nagy atyjáról, József nádorról örökségképp maradt reá. Munkásságát sok téren látjuk s mindenütt a magyar haza lángoló szeretetéről tanuskodik, méltán ráillik a szép epitheton, amely magyarizátát adja népszerűségének: a *legmagyarabb főherceg*. Előviláthatlen érdeme marad a magyar honvédség szervezése, beváltvány e nemzeti intézmény élén azokat a szép reményeket, amelyeket a magyar nemzet kötött ki nevezéséhez. A főherceget hetvenedik születésnapja alkalmából a főváros közönsége föliratban fogja üdvözölni, amelyben biztositja József főherceget a főváros közönségének további szeretetéről és ragaszkodásáról. A pompás kiállítás fölirat elkészült s ma küldték el Fiuméba, ahol a főherceg ez idő szerint tartózkodik.

Örömünnepe fenségesség születésnapja — így szól a felirat bevezető része, — különösen Budapest főváros közönségének, amely fenségédet íránt a legmeyerbb hódolat, a legbensőbb tisztelet szeretet és ragaszkodás érzelmeit változatlan hűséggel ápolja és örzi szívében és ápolja egyszerűsind és soha meg nem szűnő hála igaz érzelmeit és fenségédnek számtalanszor megnyilvánult ama kegyes jóindulatért, amely vel dicső emlékezteti fenségesség atyjának fennkölt pé dájához híven, Budapest szépitéséhez, nagyvárosias jellegének emeléséhez és fölvirágzásához minden alkalommal fejedelmi bőkezűséggel nyújtott segit kezét. Epp azért engedje meg fenségéd, hogy a közbűbön levő örömmal alkalmából, amidőn fenségéd a hódolatnak, tiszteletnek, szeretetnek és hű ragaszkodásnak annyit fényes és megbató nyilvánulásával találkozik, mi is kifejezést adhassunk igaz, változhatlan érzelmeinknek; engedje meg fenségéd, hogy az örömben, amely fenségédnek és fenségesség családjának osztályrészüli juttot, mi is résztvehessünk öszinte szívvel, szívünk mélyéből kívánva, hogy az ég kifogyhatatlan kegyelme áldja meg fenségédet továbbra is testi és szellemi erővel, családi boldogsággal és tartsa meg fenségédet még évek hosszú során át fenségesség családjá boldogságára és szeretet házának és székesfővárosunk javára. Kérjük egyuttal fenségédet, tartsa meg székesfővárosunkat továbbra is mindenkor hátsáan tapasztalt eddigi jóindulatában.

— Március tizenötödike. Az Ügyvédjelöltek és Joghallgatók Országos Egyesülete érdekes és nagy-sabúsa fűnepséggel üli már március tizenötödikét. Az ünnepi beszédet *Beöthy Akos* országgyűlési képviselő mondja. Az ünnepe az Újvárosiák ülésermében lesz március 18-ikén délelőtt tizenegy órakor, a következő programmal: 1. Előnik megnyitót, mondja dr. *Wolfner Pál*. 2. Szavaltat *Jászai Mari*től. 3. Ünnepi beszéd, tartja *Beöthy Akos*. 4. Szavaltat *Abrányi Emlit*ől.

— A király adománya. Bécsből táviratozzák, hogy *Stuckheil* Károly kereskedelmi ügynök, akit a király koojsja tegnapelőtt a Schönbrunner-Strassen előtött, sokkal jobban van. Ma megjelent a kórházban egy udvari hivatalnok s 500 koronát hozott *Stuckheil* nak 6 fenségétől.

— Harmónia év. Aból az alkalmából, hogy *Mayr D. Gyula*, az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár betétoztályának főnöke ma töltötte be az intézetnél harmincadik szolgálati évét, kartársai társasvacsorát rendeztek tiszteletére az István főherceg szálló termeiben. Az intézet tisztikarán kívül megjelentek a jubiliás tisztelői és barátai közül is *Glutz J. József*, az Első Magyar Iparbank vezérigazgatója, *Krammer Ernő* és mások. A jubiliást megkezdésekor nagy éljenzéssel fogadták. mire *Szécsi Lajos* vezérigazgató és dr. *Zsolotovszky* vezértitkár lelkes beszédek kíséretében adták át az igazgatóságot, illelve a tiszt kar emléktárgyait. A jubiliás a meghátoztatástól könnyezve mondott köszönetet a figyelemért. Ezután vacsorához ült a társaság és ott is számos felköszöntőben ünnepelte a derék tisztviselőt.

— A Hámoss-Ráth párbaj. *Hámos László* gümöri főispán és *Ráth Endre* képviselő ma kárdpárbajjal intézkét a képviselőház tegnapelőtti ülésén támadt afférukat. *Hámos* főispán segédei, *Kubinyi Géza* és *Gajári Ödön*, *Ráth Endre* segédei, *Rakovszky István* és *Abrányi Béla* országgyűlési képviselők vég-

kimerültség vívott kardpárbajban állapotok meg, amely ma reggel kilenc órakor az Arlov-féle vívóteremben folyt le. Hámos részéről dr. *Damjanovics* Emil, Ráth Endre részéről dr. *Kozsika* Emil orvos jelent meg. A harmadik összecsapásnál *Hámos* László a jobb arcán a szembéjéről lefelé húzódó, hat centiméter hosszú sebet kapott, míg *Ráth* Endre arcán jelentéktelen vágást, ellenben jobb kezén mély és súlyos vágást kapott, mely a gyűrűs- és kisujj közt levő izmot teljesen átmetszette. Az orvosok a sebeket bekötötték, miután a felek nemcsak kibékültek, hanem jókedvűen társalogtak egymással. *Hámos* László főispán sebe gyógyítása végett mintegy nyolc napig marad a fővárosban. A párbaj után a főispánt a *Hungária*-szállóban lévő lakásán többen fölkeresték és üdvözölték.

— **Musini Lajos halála.** Pármában a minap hunyt el dr. *Musini* Luigi orvos, az olasz szocializmusnak egyik alapítója. Musi Costával együtt tüzte ki a vörös lobogót Olaszországban s ők voltak az elsők, akiket az olasz népszocialista programmal a népképviselő házába küldtett. Az utóbbi Musininek nem volt egyenletes a pályája. Sok göröngyre kellett megütnie, sok csalódásban volt része, úgy hogy 1890-ben vissza is vonult a közpályáról s most, hogy meghalt, elvtársai sem állták körül koporsóját.

— **Damjanichné levele.** A Damjanich-asztaltársaság holnap, március hó 1-én hangversenyyel egybekötött táncestélyt rendez a Ferencvárosi Polgári Körben több jeles művész és művésznő közreműködésével. A hangverseny tiszta jóvedelméből a szociálklubnál készülőnek megjelölni Damjanich táborkok stábi szülőházát. Damjanich hőseikü özevegye az alkalomból a következő levelet intézte *Farkas* Emőd bírlapíróhoz; az asztaltársaság elnökéhez:

Tisztelt *Farkas* ur! Leikes hazafi! Meghatott örömrésszel köszönöm hazafias fáradságtalan törekvéséget *Farkas* urnak, melylyel törekszik a vértanuk egyik emlékének kegyelete koszorúját lélekben poraira letenni; könnyes szemmel hálálom nemzetem fiatal fiainak lelkes áldozatkészségét az emlékmű felállításához. Kívánom, hogy a hangverseny fényesen sikerüljön és felkérem *Farkas* urat, különösen *Mogyoródi* Adolf ezredes és *Szentimrey* Kálmán honvéd vöröspáncs főhadnagy menház parancsnok uraknak, imádott emlékü férjem szeretett fiainak szívélyes üdvözetemet átadni, ugyiszinte az öreg honvédeknek is. Isten áldása legyen szeretett hazám, lelkes nemzetem felett. Fogadja lelkes *Farkas* ur honleányi meog üdvözetemet. Kiváló tisztelője: *Damjanich* János özevegye.

— **Rudolf királyá szobra.** Még kicsiny az az öszeg, amely *Rudolf* trónörökös szobra javára már együtt van, de biztató alapja, hogy a szép eszme valóra válik. Az *Uránia* tudományos egyesület most már szélesebb alapon folytatja a kegyeletes mozgalmat és ennek sikere érdekében a maga közelnyében is lelkesen agitál. Ennek van szentelve ott *Marcell* Henrik beces cikke is, amely *Rudolf* királyfi életét méltatja, akit nemcsak érzése, lelkének öszveolvasása a miénkel készített elő királyi hivatalára.

Tán még nem volt nagy birodalom örököse nyomond, ki annyit, oly alaposan, annyi tehetséggel tanult volna. És nemcsak tényeket tanult: megértette kora szellemét. Az az óhajata, hogy „tengeri világosság áradjon szét e monarchiában” — magában véve is helyes jelöl neki a haladás bajnokai közt. Betetőzésül pedig a monarchia mindkét birodalmának tudományos és művészeti leírására fordította pártfogó gondját. Megismerni e haza földjét és népét, a legjobb ut az azok megismeréséhez; megismerni más országokat, más fajokat és kultúrákat, a legjobb ut azok méltánylásához és a kölcsönös megértéshez. Minő kálátás, ha *Ausztria* és *Magyarország* minden történelmi, nyelvi és műveltségi különbségek fenntartásával és ápolásával mégis egygyé válnak, mint uralkodójukhoz és dinasztiájukhoz való hűségben, úgy egymás megbecsülésében is. Csak álom, de királyi lélekhez méltó álom! Álomná lett, szétoszlott, mint az a remény, melyet *Rudolf*hoz kötöttünk. Álom, de ez az álom történelmit egy részre, mert van-e fontosabb tárgya a történelmek a nép lelke megnyitkozásánál, érzelmi világa gazdagodásánál? Ezt az érzelmet, amelyben a büszke remény öszveolvad a gyászos emlékezettel lesz, hivata megörökíteni, az utókora is átvezetni *Rudolf* szobra, melynek létesítése érdekében — a királyi előzetes engedélye alapján — az imént indított mozgalmat az *Uránia* Magyar Tudományos Egyesület. A haza nagyjait mellett kik egész életüket nemzetüknek szentelték. Áljon örök emléke annak is, kitől a gondviselés ezt megtagadta. Emléke mindenkor jelképe marad a dinasztiá és a nemzet öszveolvasásának és ha nem is üzdökli hozzá nagy teit, drágává teszi mégis a szeretet szinaranya, az érie ontott könnyek gyöngye.

— **Halálos robbanás.** *Klagenfurt*ban — mint tudósítónk táviratozza — a St.-Rupprechtstrasse egy házában gázolmalás következtében robbanás történt, amelynek valószínűleg két emberélet lesz az áldozata. A házmaster, aki gyufát gyujtott s ezzel ő maga okozta a katasztrófát és *Kavonit* Adolf 7. gyalogezredbeli főhadnagy súlyos égési sebeket szenvedtek.

— **A kínai császár — civlben.** Ugy tessék elképzelni a dolgot, hogy a kínai császár egyáltalában állandóan olyan ruhában jár, mintha mindig álarcosbálba készülné. Valami selyem-szoknyában meg selyemrékliben, aminek tetejébe — ha fázik — olyas bujjjelét huz, mint amilyet a rabok hordanak minálunk. Talán nincs darab-ból, hanem a szabása éppen ilyen elegáns. Kedves mamája, az ugynevezett anyacsaszárné is hasonló ridegséggel öltözik, ámbar hogy náluk talán ez a viselet a szép. Mint ahogy náluk a copf is szép a rangbeli férfi fején, a hosszú, befonott tincs, aminek a végébe akár pántlikát is lehetne fűzni, mint a kis lányok hajába, ha konfirmálni indulnak. S mivelhogy *China* egy e világból kivülesett terep, ami sehoval se tartozik, az ő esztétikájukat meg nem dönti semmiféle földi okoskodás. A szomszéd *Japán* éppen ilyenforma, szerencsétlenül elzárkózott, magában élő világ volt s ma már nyitva van mindenki számára. Modern ország. Értékes ország, amely megbecsüli a tudást. Nemrégiben egyszerre két tudósok tartózkodott itt nálunk *Budapest*ben. Az egyik a polokafajokat tanulmányozta, azokat, amelyek nálunk találhatók. Arra még sokáig várhatunk, hogy *China* is fontosnak találja azt, hogy tudjon valamit a nálunk is elég bőségesen található polokafáról. Pedig hát akármilyen furán hangzik is, de a tudás keretébe bennfoglaltatik az is, hogy az ismeret előtt ne maradjon inognitában ez az apró vérengző fenevad. Azonban bomlik a kínai fal is. Egyelőre persze csak még abban a mértékben, amit a rémséges birodalom szellemi nivója megenged. A négy százmillió sárga ember tudniillik nem igen érzi szükségét annak, hogy beszívja magába a civilizációt. Addig érik jól magukat, amíg nem háborgatják őket külsővilágbeli dolgokkal. Egészen elzárkózni azonban nem lehet e földteken azoktól, akik a nagy falon kívül maradtak. Az történt tehát közeledésképpen, hogy a császár ő sugározó felsége, akiről azonban azt állítják, hogy a hűlyeségre hajlik — európai ruhát szabott magának. S az anyacsaszárné is ráfanyalodott késő vénységére arra, hogy párisi toaletbe bujjék — s rosszul érik magukat szegények ebben a galambban, de azért hordják, mert hát közeledni akarnak a kultur-nőidőkhöz. Legalább annyira, hogyha még egyszer előadja magát valamely kellemetlenség, ne a két végtelmit tárgyaljanak egymással. S ezt ime egy kis toaletbeli engedékenységgel akarják elérni. Olesón.

— **Jövendő.** Ez a címe *Bródy* Sándor, a nagynevű író irodalmi és politikai hetilapjának, amely szerkesztőjéhez méltóan már külső alakjára is új eszedet: könyvforma. Az első szám, amelyről lapunk más helyein is esik szó, meg epó gazdagságával tünik ki és egy csapásra nagy helyet biztosít e vállalkozásnak mindenütt, ahol a modern, friss és érdekes olvasmányt szeretik. Minden közlése beces és az egész kötetben (112 oldal) csak egy kergetőznek a színes, gyönyörű dolgok, vegyest aktuálisak és irodalmiak: értékes valamennyi. Főmunkatársai: *Ambrus* Zoltán és *Gárdonyi* Géza. A *Pallas* adja ki. Vasárnaponként jelenik meg. Előfizetési ára egy hónapra egy korona. Az első szám tartalma ez: Előbeszéd. — Jövendő királyunk és programja. — *Wekerle* nyilatkozata a készfzetésről. — *Gárdonyi*: Gyermekkori emlékeim. — *Vámbery*: A magyar ember. — *Alexander*: *Fadrusz* János. — *Ujházy*: Régi nagy színészekről. — *Rakosi*: Önkritika. — A. Z.: Hercege új darabja. — *Magyar* kardinálisok. — *Udvari* bál — *Budán*. — Az ujoncokémes tíka. — Új kiltők. — *Ambrus*: Ottó élete és halála. — *Braun* Sándor: Egy kereskedő naplója. — *Erdős* Renée: Egy leány élete. — *Toiseto*: Háború és béke. — Természettudomány. — A színjáték. — Új regények.

— **Jótekonny adományok.** *J. Mariska*, az Éneklő keesztébe címzett korcsma szobalánya 15 korona 14 fillér borralvalj megfogható kedves sorok kíséretében beküldte telerészben az ingyen-tej s telerészben a tejske-ulcai szegények javára. — *R. és E.* jelövel 2 koronát kaptunk az ingyen-kenyer javára. — Az adományokat rendeltetési helyükre juttatjuk.

— **Összetűközt hajók.** *Vandomból* jelentik, hogy a tegnapi vihar a Temzén járó hajókban nagyon sok kárt tett. A sheldi kikötőben *Ferdinánd Fischer* brémai vítorhajó három gőzössel öszetűközt. Ugy a *Fischer*, mind a három gőzhajó erősen megrongálódott — *Trieszéki* jelentik, hogy a *Konstantinápolyból* jövő *Carniola* nevű gőzös tegnap este 7 órakor, mintegy két mértőldnyire a világítótoronyon kívül a sűrű ködben öszetűközt a *Dalmáciába* menő *Quarnero* gőzössel. A *Carniola* kissé megsérült és a szabadkikötőbe ment, ahol rögtön letette a rakományát. A *Quarnero* jobboldalán erősen megrongálódott és a révkapitány rendelkezésre visszament a kikötőbe.

— **Halál a felvonón.** *Londonból* táviratozzák, hogy *Martin* Károly, a baltimorei osztrák-magyar konzul lakásán a felvonógépről olyan szerencsétlenül lépett ki, hogy a lift melyedésebe zuhant. Mire segítség érkezett, a konzul már meghalt.

— **Baró Nikólosz Fedor halála.** *Baró Nikólosz* Fedor tegnap este félkilenc órakor rudnai kastélyában meghalt. Az elhunyt főurban a magyar társadalom, különösen a görög-keleti szerb egyház árszimpátiikus, sokérdemű alakját vesztette el. Évek során át tagja volt a képviselőháznak s mint ilyen a szabad-elvűpárt soraihan foglalt helyet. Az öregkorral járó terhek miatt az utolsó két cikluson már nem vállalt mandátumot, hanem eloglalta helyét a főrendiházban, amelynek a censzus alapján volt tagja. A szerb egyházi kongresszuson ismételten mint a király képviselője jelent meg s általában a hazaszeretet tüzt élesztette szerb hitorsorsai közt. Betegségkedése miatt legutóbb már ezt a méltóságot sem vállalta el, amelyet oly nagy fényvel szokott betölteni. Elhunytát siratják özevegye, *Hirsch* Vilmosné volt bécsi operanékesné, fia *Fedor*, attasé a külügyminisztériumban, valamint leányai, akik közül az egyik *baró Duka* Gézáknak és a másik gróf *Hardeggnak* a felesége. A rokonsághoz tartozik a szerb király is, amelyben az elhunyt főurban a *Topcsiderben* meggyilkolt *Obrénovics* Milos szerb fejedelem leánya volt. A temetés március 3-án délután 2 órakor lesz. A szertartást fényes segédlettel *Bogdanovics* püspök fogja végezni. A temetésre *Rudánról* *Temesvárra* különvonat fog szállítani különböző küldöttségeket ama testületek képviselőiben, amelyek az elhunytban elnökököt vagy a apítójukat gyszálják.

Baró Nikólosz Fedor 1836-ban született *Temesváron*. Atyja, *János*, 1854-ben lett osztrák báró és 1855-ben magyar báróssá is nyert. A fiatal *Nikólosz* Fedor jogi tanulmányait *Grácban* 1855-ban befejezve az októberi diploma megjelenéséig a temesvári helytartóságnál gyakornokoskodott. 1861-ben *Torontál* vármegye párdányi kerületében képviselővé választották és ez ott ágyúlélen mint korjegyző és mint Deák-párti szerepelt; 1862-ben megserozte a köz- és váltóüggyvédi diplomát; az 1865-iki országgyűlésen mint a zombolyai kerület képviselője jelent meg és közben, hogy ismeretét gyarapítsa, a külföldön, nevezetesen Nyugat-Európában nagyobb utazást tett. 1870-től 1872-ig sajtó ügynekei élt. Akkor azután *Bosznia* és *Hercegovina* katonai kormányához polgári adótassá neveztek ki *Boszniában* nagy lelkesmeretességgel és buzgalommal végezte feladatát és a király az okkupált tartományok közigazgatásának szervezése és polgári kormányzata körül szerzett érdemeiért valóságos belső titkos tanácsosá nevezte ki, kitűtetve az I. oszt. vaskorona-renddel és nemsozára a főrendiház örökös tagsági jogával ruházta föl. *Boszniában* egészen 1886-ig működött *Nikólosz* báró. Akkor családi viszonyainál fogva távozni kényszerült onnan és az a távozás is énkén bizonyította, mennyire ki tudta érdemelni mindezek szereléseit. Az általa kormányzott nép is kitjezte ugyanis nagyra-becsülését iránta s Szerajevó ióvárossal együtt több boszniai város díszpolgárává választotta. Hazatérve, nem sokáig élt visszavonultan. Mar 18-án *Budapest*-ben meghalt. A város képviselővé választotta. amely választás 189-ben megisméledőtt. Mint szónok nem szerepelt ugyan, de a parlamentnek egyik legszorgalmasabb tagja volt. akinek nagy volt a politikai súlya. 1890-ben a szerb egyházi kongresszus kormánybiztosa lett és mint ilyen a szerb higgadtabb elemek öszbecsoporlosítása körül szerzett érdemeket. *Baró Nikólosz* képviselő volt egészen 1886-ig. *Ekkor* nem lépett föl, mint képviselőjelölt, hanem a főrendiházban foglalta el helyét. A szerb egyház életében még egyszer játszott jelentős szerepet: 1897-ben, amikor a szerb püspöki zsinat királyi biztosává neveztek ki.

— **Gyerekek tolvajbandája.** Egy fiatal 10-13 éves gyerekekből álló tolvajbanda került ma a rendőrség kezébe, amely már hónapok óta garázdálkodott a főváros üzleteiben s egyes kereskedőket érzékenyen megkárosított. Ma délután egy József-körúti fűszerüzletbe két kis fiú állított be és valami nyálakéső kértek egy krajcárért. Amíg a tulajdonos kiszolgáltá őket, észrevette, hogy a fiúk minden kezük ügyében eső áruval teleütnék a zsebuiket. Rendőrt hívott, aki bevitte őket a főkapitányságra. A fiúk itt *Reich* Viktor-nak és *Reich* Józsefnek mondták magukat és hosszas vallatás után elmondták, hogy egy tolvajbandának a tagjai, amely egy *Hoffenreich* Jenő nevű 18 éves fiú vezetése alatt működik már hónapok óta és sorra fosztogatja az üzleteket. Megneveztek társaikat is, ezek: *Háder* József, *Laudon* Lajos, *Gross* Izák, *Steinitz* Károly és *Novotny* Béla. *Szmojla* és *Bakos* detektívek az apró tolvajokat még este kinyomozták s bevitték a főkapitányságra, ahonnan holnap az ügyészségre kerülnek.

— **Halálosz.** Dr. *Multyánky* Dénes jogtudor es. és kir. tartalékos hadnagy 27 éves korában hosszú betegség után meghalt. Az elhunytban *Radozsa* János nevelőfiát vesztette el. Temetése vasárnap délután három órakor lesz a kerepesi-úti temető halottasházában.

— **Sikkasztó pénztárnok.** A magyar általános köszémbánya-részvénytársaság tokodi bányatelepen nagyobb sikkasztásnak jöttek nyomára a napokban. *Sturcz* Károly pénztárnok — a saját bevallása szerint — mintegy hater ezer koronát sikkasztott el apródonkint a pénztárból. *Sturczot* a csendőrség a vizsgálóbíró megkeresésére letartóztatta.

— **Nyilvános istentisztelet.** A keresztyén Uj-Egyház imatérmeiben, IX. Kneizts-utca 8. szám alatt holnap vasárnap délután 5 órakor magyar istentisztelet lesz énekkel és szentbeszéddel. Szabad bemenet.

Lujza hercegné és anyja. Olyan váratlanul, mint ahogy odament, Lujza hercegné ma elhagyta a *Melacrio-szanatóriumot*. Sorra most már szerencsésebb irányba fordult, és ha gyermekét nem engedték is látni, az édesanyja megbocsátott neki és holnap találkozni a toszkánai nagyhercegné és sokat szenvedett leánya Lindauban. Egy müncheni távirat szerint *Alice* nagyhercegné ma délután 4 óra 50 perckor Münchenbe érkezett és rövid tartózkodás után folytatta útját Lindau felé. Lujza hercegnasszony holnap érkezik Lindauba, ahol már várni fogja az anyja. *Wölfling* Lipót állítólag el fogja kísérni hűgát, de nem megy vele Lindauig. Lujza hercegné Lindauban a toszkánai nagyhercegi kastélyban ki fog békiülni Lujzával s ott fogja bevárni lebetegedését. A lindai kastély szolgasemélyzetét a salzburgi udvar fogja Lujza hercegnének rendelkezésére bocsátani. A hercegné, aki májusra várja az anyai örököket, megfogadta anyjának, hogy örökre szakít Gironnal és erre a toszkánai nagyhercegné késznek nyilatkozott arra, hogy támogatni és segíteni fogja leányát. A kibékülést *Lachenal* hozta létre, aki személyesen tárgyalt a toszkánai udvarral. A kibékülés csak királyunk bejegyezésével történhetett meg. O felsegő most sokall engedékenyebb a szerencsétlen hercegné iránt, javára tudja, hogy *Gironnal* végképp szakított. *Alice* herceg Lindauban marad, míg Lujza hercegné tul lesz a nehéz napokon. Hogy mi történik azután, az még nincs meghatározva. Valószínű, hogy Lujza hercegné a csehországi *Schlackenwerth*-kastélyban fog állandóan lakni.

München, február 28.

*Giron*t hivatalosan értesítették, hogy tilos Auszria-Magyarország területére lépnie.

Vay Alojzia báróné eltűnése. A pozsonyi bárókisasszony eltűnése körül újabb titokzatos körülmények merültek fel. *Pozsonyból* azt jelentik, hogy tegnap este *Lepenhauten* mellett két halászlégyény kifogott a Dunából egy holttestet s mire a hivatalos küldöttség *Kutschera* pozsonyi főkapitányával az élen az ötkilométer távolságra levő faluba kiment — a holttest eltűnt. Éjjeli után két óráig keresték a holttestet, amelyben a halászlégyények felismerték *Vay Alojzia* bárónét, de csak azt a lát találták meg, amelyhez a holttest ki volt kötve és az elszakadt kötelek, amelyikkel a halászlék a fához erősítették a holttestet, amíg ők Pozsonyban jártak s jelenlétük voltak. A víz azon a helyen, ahová a holttestet kikötötték, alig félméter mély, a fa a vízben áll, de a víz folyása nem olyan gyors, hogy a vesztig színeket elszakíthatta volna. *Kutschera* rendőrkapitány ma reggel újra táviratozott a dunamenti kőszékekre és utasította a rendőrközpontokat, hogy éjjel-nappal ügyeljenek a víz által kidobott vagy az emberek által kifogott holttestekre. Amióta a lapok az esetet megírták, a báróné eltűnéséről és a báró Vay család vizsálkodásáról országsszerte beszélnek s kutadják, mi volt az oka, hogy a rendkívül művelt és szép arisztokrata leány eldobta magától az életet. Erre a kérdésre a magyarizatot az a kereset adja meg, amelyet báró Vay Aladár indított sógoránál, báró Vay Dénesnél szül. *Draskóczy* Klementina, továbbá báró Vay Alojzia és az ismeretlen örökösök részére kirendelendő ügygondnok ellen a múlt év őszén a pozsonyi királyi törvényszék előtt végrendelet érvénytelenítése iránt. Ebben a keresetben báró Vay Aladár, a minden valószínűség szerint, öngyilkos lett bárókisasszony atyja, eladta, hogy 1874. év március közepén, midőn eljegyezte özvegy *Draskóczy* Gyuláné leányát, *Iszabellát*, özvegy *Draskóczy* megígérte, hogy az összes apai és anyai vagyonnak felét hozomány címén fogja adni, hogy az új pár megélhetését biztosítsa. Ezenfelül, amíg néhai *Draskóczy* Gyula vagyonára nézve az osztály megleltetik, a harakói kastélyban lakást és évi 8000 forint készpénz-apanage-ot fog nyújtani. — Kevés idő múlva báró Vay Dénes is beházasodott a *Draskóczy*-családba s nőül vette *Draskóczy* Klementinát. — A hosszú civódás eredete a két testvér között erre a vagyonra vezethető vissza. Báró Vay Dénes magához vette fivérének, Aladárnak egyetlen leányát, Alojziát s ezt az idők során annyira elidegenítették apjától, báró Vay Aladártól, hogy a leány — mint a kereset mondja — nem is akart többé apjával találkozni. — Ha véletlenül mégis találkoztak az utóán, mint idegenek mentek el egymás mellett. Növelte még az elkeseredést a két testvér között az a körülmény is, hogy özvegy *Draskóczy* a két leánya között egyenlő részben felosztott vagyonnak báró Vay Aladárnak felét részét egy pótvégrendeletével megcsorbította. Ezt báró Vay Aladár fivérének, Dénesnek a sógoronőjének tulajdonította. A pótvégrendelet érvénytelenítése iránt indította meg most keresetét leánya érdekében báró Vay Aladár. A pozsonyi törvényszék előtt november 27-én volt ezen ügyben a perfelvétel. Ennek a párnek családi vizsgálata keserítették el a fiatal leányt, akire csak jólét és boldogság

várt volna, különben mondják, hogy ugyancsak a boldogság küszöbéről menekült el a bárókisasszony a halálba. Az a levél, amelyet még a pozsonyi rendőrség őriz, minden valószínűség szerint egy dalás huszárhadnagyának szól, aki az Alföldön állomásozik, s az elmúlt télen sokat forgóldott a leány körül. Abban a másik levélben, amelyet hátrahagyott, megírja Vay Dénesnek, hogy ha ereje el nem hagyja, megöli magát, s bocsánatot kér tőltük, azért a gyötrelmért, amelyet halála által nekik okoz. Az első főjelentés után, amelyet báró Vay Aladár a pozsonyi rendőrséghez küldött s amelyben, nem vádolva senkit, csak tünetekre mutat, egy határozottabb főjelentés is következett Vay Dénesék ellen. Ebben idegen ingótagyon megrovogásával, magánlakértéssel és lopással vádolja őket, mert az eltűnt báró Vay Alojzia lakásába önkényesen behatoltak, ott kuttattak, annak lezárta kizáróját feltörték s állítólagos végrendeletét elvitték.

A kasszák lajstroma. A rendőrség összeírta valamit, hanem ezuttal mi szegény emberek nyugodtan alhatunk. Semmi közünk az összeírásnak. Minket az úgy nem érdekel. A rendőrségnek tudniillik az az okos gondolata támadt, hogy a mai betörések, kasszafurások világban számbaveszi a Wertheim-szekerényeket. Körülé ezben a nagy városban, hogy ki becsüli meg a vagyonát annyira, hogy tüzmentes szekrénybe zárja. Kinek van pénze, kinek nincs? Hogy hol tartják a Wertheim-szekerényeket s úgy körülbelül mennyi a pénz, amit átlagosan őriznek bennük? Hányas számú a kassza, micsoda gyárból való, kik őrzik a kulcsait?... Ezt mind jó tudni s egy olyan körülményes listának, amiben mindenzekre a kérdésekre bennfoglaltatik a felelet, nagy hasznát veheti a rendőrség. A szegény betörőknek persze nem áll módjukban az, hogy ilyen kimutatót készítsenek a maguk javára. Nekik blinde kell elindulniok s elcsenvedniok sok kellemetlen megalatkozást. Elindulnak jóhírű bankár kifosztására s némi kis aprópenz az, amit találnak a szörnyen tekintélyes, kétajtós Wertheim-szekerényben. Ha meglesz a jegyzék s ha sikerül a betörő uraknak is beletekinteni, majd biztosabb alapokra épül meg a kasszafuró-mesterség.

Házasság. *Rényi József*, vallás- és közoktatási miniszteri titkár, egyetemi magántanár ma jegyet váltott *Fornemisa* Olimie bárónéval, báró *Bornemisza* Pál és tornyai *Schosberger* Ottilie leányával. A fővárosi társaság széles körében kedves hír ez a jegyváltás. *Rényi József* fiatal korában is már nemcsak e'ököl közhivatának, de nagy tudásáról és sok kiváló tulajdonságáról ismert férfiú is, akire a közpályán is, a tudományos téren is nagy jövő vár. Teisdedteli van egyénisége egy modern szabású férfiú szeretetreméltóságával és előkelőségével és sokaknak öröm a kedves kötés, amelyre szíve szerint lép.

Weisz Mihály Szegedről holnap esküszik örök hűségét a nagy-szent-miklósi zsidó-templomban *Löwengard* Kózi kisasszonynak, dr. *Löwengard* János fővárosi ügyvéd húgának.

A székesfehérvári házasságkötő. *Székesfehérvárról* táviratozzák, hogy *Spitzer* József, az ál dr. Fischer ma a vizsgálóbíró előtt új szerepet kezdett: örültséget csinált. Dühöngve hangoztatta, hogy ő kúrtársasági elnök és katonáival megrohantja a rendőrséget, amely elzárta. A bíróság elrendelte orvosi megfigyelését. *Simon* rendőrkapitány ma automobilon kiment Várpalotára és ott kihalgatta *Lengyel* Mórt, aki 1892-93-ban *Spitzerrel* egyidőben New Yorkban volt, ahol *Spitzer* akkor dr. Fischer néven, mint boer ember és pálinkaügynök szerepelt. A rendőrség ma elküldte a newyorki rendőrgazdaságnak Fischer legújabb arcképeit és egyúttal kimerítő életrajzi adatokat kért róla.

A Popokatepeti. Egy kialudt vulkánból is lehet pénzt csinálni, ha angol ésszel próbálják. Londonból jelentik, hogy egy amerikai szindikátus egy millió font sterlingért megvette a világ legnagyobb vulkánját, a mexicói Popokatepetit, hogy a benne lévő kénartalmat kiaknázza. A szindikátus fogaskerekű vasutat épít a hegy tetejére s nagy bányázumet kezd meg. A kiégett vulkán tragédiája ez. Az embernek nincs mit félnie már tőle, fölmászhat hát a hátára, vasutat épít rá s kibontja az oldalát. Most már csakugyan el lehet mondani, hogy még a Popokatepeti sem biztos az embertől.

Véres mulatság. *Székesfehérvárról* jelentik: Az éjjel az úgynevezett ráchegyi-szőlőhegyen *Erasbrücker* Ferenc pálinkaüzdejében egy kigazdákban álló társaság mulatozott. Közük volt a 25 éves *Filo* Ferenc, aki reggel 3 órakor otthagya a társaságot és a közelben lévő lakására ment. Utközben azt hallotta valakitől, hogy fiatal feleségét előcsábította a mulatozó társaság egyik tagja. *Filo* erre visszament és nagy lovassági revolverrel kétszer belőtt az ablakon, azután elszaladt. Az első lövés *Varga* Mihályt érte, aki reggel 6 órakor belehalt sebébe. A másik lövés *Horvát* Imrén ejtett kisebb sérülést. *Reis* István főkapitány reggel letartóztatta *Filót*.

A megye szépségversenye. A vármegye vésnégerére csintalanokodásra adja a fejét. Csinos lánykák fotográfiait szedi össze s aztán jön az alispán és megnézegeti. Aztán meg a főjegyző ur, a szolgabíró urak, az árvászeki úlnökök, mind végignézik a fotográfiaikat s utóljára megégyeznek a legesimábbban, aki valamennyiök izlésének megfelel. Egyik vármegye tudniillik pályázatot hirdet gépiró-kisasszony állásra s a pályázó kérvényhez arcképet is kér. Hogy melyik vármegyéről van szó, azt nem mondjuk meg, mert hátha alispánéknál vagy főbíróéknál feltételességi jeleneteknek adunk vele táplálékot. Annyi bizonyos, hogy jó dolgunk tartjuk, hogy a gépiró-kisasszonyok számára megnyitják a vármegyeház kapuját is s szaporítják a kenyérkereső alkalmakat. Az öreg vármegye, úgy látszik, mégis halad az idővel s tágit egy kissé régimódi lelkiismeretén. Azt azonban sehogysem lehet megérteni, hogy mire van szüksége a vármegyének a fotográfiára is. Talán bizony az a kvalifikáció is szükséges, hogy a pályázó csinos kisasszony legyen? Vagy talán éppen az, hogy öreg legyen és ráncosképű? Erre az alkalmazásra talán az a képesítés, hogy ki a legügyesebb, legszorgalmasabb s a legfűgőbb kezű, de a leányok arcahoz semmi köze sincs a vármegyének. Azt is megmondja a vármegye pályázata, hogy a beérkező fotográfiaikat az irattársnak lajstromozni kell, aztán szépen sorban el kell helyezni a többi irományokkal együtt, mert a megye nem adja vissza a fotográfiaikat. Hiába, csak igaz, hogy az öreg ember nem vén ember s hogy az öreg vármegyének még most is vannak csalfainta ideái. Ki ne akarna egy egész csomóra való szép leány-arcképet rejtegetni a régi írásai közt s ki ne akarná elhitetni a jövőendő évszázadokkal, melyek élsárgult levelek közt kutatnak, hogy oly sok fiatal, kedves szépség mosolygott egykor reá?

Meghalt a felesége után Megrendítő családi dráma történt ma a fővárosban. Egy feleséggyári tisztviselő öngyilkossá lett, mert meghalt pezsgőné nélkül nem tudott éni. Tegnap Budaiokról, a Fő-utca 41. számú házból hadokolva hozták be az Erzsébet-kórházba *Orosz* Árpád pezsgőgyári tisztviselő feleségét, *Kauer* Iszabellát. A fiatalasszony a kórházban pár óra múlva meghalt s halálának okát nem tudták megállapítani. Ma délelőtt azután a rendőrség levelet kapott *Orosz* Árpád aljárásán, amelyben a ievéről bejelentti öngyilkosságát. A levélben többek között ezeket írja:

Ha lehetséges, kérem engem nóm mellé tenni, talán megérdemlem. Vagy a kőbányai, vagy a promontori vasút elé velem magamat.

A boldogtalan íérj hasonló tartalmu levelet írt rokonának, *Loysch* Károly postatisztnek is, aki Váci-kört 76. szám alatt lakik. A rendőrség a levél vétele után nyomban az elkeseredett ember felkutatása után látott. De már későn volt. Déiben jelentették a főkapitányságnak, hogy *Orosz* Árpád a Kőbányáról jövő tehervonat elé ugrott, amely halálra gázolta. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

Angol és magyar igazság. Egy most megjelent egészségügyi statisztika a beszélő számokból azt az érdekes igazságot vonja le, hogy a nagyvárosok egészségének legbiztosabb alapja az egészséges tej. A tejnek ez a meghatározása azonban magyarázatra szorul. A nagyvárosokba érkező tej ugyanis csak akkor jut egészséges állapotba a fogyasztó asztalára, ha előbb a modern követeléseknek megfelelő átsterilizált. Orvendetes jelenség, hogy a főváros közegészségügyének van ilyen garanciája, mert a Budapesti Központi Tejcsarnok Szövetkezet mintaszertű teje (Rottenbiller-utca 31. szám) a napenként beérkező tejet megszűrik s minden baktériumtól mentesen szállítják el. A pasteurizálás révén pedig, amelyet szintén nagy sikerrel végez a Központi Tejcsarnok, a tejurát használók így megfelelő tejet jutnak. Igen fontos azonban, hogy a háziaszonyok megfigyelék, hogy a tejcsarnok ómzára ép-e s a Központi Tejcsarnok jelzésétől kívül rajta van-e a szétkülöndes dátuma. Ennek a szigorú megvizsgálására azért kell sulyt helyezni, mert a Központi Tejcsarnok üvegjei illetéktelen kezébe is juthatnak, de az ólomzár épsége és a szétkülöndes keleteje mindenkor bizonyítja, hogy a tej a Központi Tejcsarnok telepéről került ki.

Szedelgő házasságkövetítő. A rendőrséghez temérdek panasz érkezett már hónapok óta egy külföldről, mint Magyarországból egy házasságkövetítő ellen, aki külfönből ánevek alatt üzi mesterességét és mindenféle előlegeket szed fel, de semmit sem tesz üzletfelei érdekében. A rendőrség *Brosch* de-aktívét bizta meg a nyomozással és a detektív kiderítet, hogy a szedelőg nem más, mint *Büschl* Boris házasságkövetítő. aki a Lovas-ut 15-ik szám alatt lakik s aki örök időkre ki van tiltva a fővárosból. A szedelőg házasságkövetítőt a rendőrség ma letartóztatta.

Könyvelmi bűntelemben. *Bérczi* Béla rendőrkapitány figyelemzötti a közönséget, hogy *Singer* Rezső ulevi 22 éves gyámfiának, aki nagyon könyvelmi életet él és inkorrektségeket követ el, senki semmi-féle kölcsönt, vagy hitelt ne adjon, mert *Singer* kis-korú és gondokká alá helyezése most van folyamatban. Aki pedig a fiatalembernek váltóra, vagy egyéb kötelezőnyre pénzt adna kölcsön, az ellen *Bérczi* kapitány mint *Singer* Rezső gyámhelyettese megteszi a büntényítő lépéseket.

— **Lövöldözés egy szállodában.** Nagy riadalmat okozott tegnap éjszaka a *Hungária* szállodában egy részeg pincérnek merénylete. A pincér, revolverrel kezében, valóságos csatát rogtönzött a szálloda folyosóin s csak a véletlen szerencsének köszönhető, hogy egy könnyű sebesülésen kívül egyéb kárt is nem okozott a garázda pincér a szállodában lévő vendégekben. *Schuster* Antal pincérnek, aki már hónapok óta állott a *Hungária* szálloda szolgálatában, *Burger* igazgató tegnap valami miatt lemondott. A pincér elkeseredésében szerzett egy üveg erős pálinkát s azt megitta. A szokatlan italnak a hatása jelentkezni kezdett rajta és felszaladt az ötödik emeleten lévő szobájába. Kikelt arccal ordította a lépcsőkön: — Megölöm, megölöm még ma!

A részeg pincér azután a szobájában előkereste revolverét s egy golyót már az ötödik emelet folyosóján kilőtt. A lövés zajára kiszaladtak a folyosókra a vendégek, *Schuster* Antal pedig rohant lefelé a lépcsőkön, egyre lövöldözve a töltött revolverrel. Így valami öt golyót lőtt ki, amíg a második emeletre ért s az egyik golyó a szállodában levő gróf *Sétáray* János huszárszázadosnak a karját horzsolta. A többi golyó szerencsére senkit sem talált s a második emeleten a többi pincérek lefoglalták lövöldöző társukat, kicsavarták kezéből a revolvert és átadták egy rendőrnek, aki bevitte a főkapitányságra. A szállodában azt hitték, hogy a pincér hirtelen megőrült s így vitte végbe a lövöldözést; a főkapitányságon azonban kiderült, hogy semmi baja sincs az elmsjének, hanem alaposan részeg. A rendőrség *Schuster* Antalt letartóztatta.

— **Veszedelemes vevő.** *Steiner* Illésné budafoki szatócsboltjába a hó 26-án beállított egy ismeretlen fiatal legény és cukrot kért. Rossz pénzzel akart fizetni s amikor azt *Steiner* nem fogadta el, felkapott az áruasztalról egy heringes-hordót és az asszonyhoz vágta. A hordó lesodorta az égő petróleumlámpát, amiől meggyulladt az asszony ruhája. A támadó legény ekközben elmenekült. A veszedelemesen összeégett asszonyt bevitték a Szent István-kórházba, ahol meghalt. A rendőrség nyomozza a merénylő legényt.

— **Szomorú esküvő.** Eszéken történt ma, hogy *Galetta* Konstantin és *Schneider* Mária esküvőjén, amint a pap már megáldotta a frigyet, a menyasszony hirtelen rosszul lett s eláult. A vőlegényt erre szívészékhűdés érte és szörnyet halt. A boldogtalan özvegy asszonyhoz orvost hívtak, aki konstátálta, hogy a kifejtett tüfusz jeleit konstátálta rajta. Erre a beteg nőt a járvány-kórházba vitték, amely még most is tele van betegekkel.

— **A Modern Páris.** *Skutecky* Dömének ez a más a egyike a legkedvesebb genre-képeinknek. Témája keresetlen humora úde tiszta Ennek a képnék az eredetijét a Műcsarnokból egyenesen a király házába viték. A felséges urnak annyira megtetszett az a naiv egyszerűség és báji, ami ledereneg róla hogy a hálszobája falán helyezte el. Ilyenformán kedves magyar idill az, amire a magyar király első pillantása esik, ha (öngyija a szemét hajnalban. Ez a kedves kép most jelent meg a Könyves Kálmán kiadásában. művészi, színes fénynyomatban. A sokszorosított, mely a kontinens legeise műintézetében készült olyan kitűnően sikerült, hogy maga a festőművész is úgy nyilatkozott, hogy ennél szebb színes reprodukciót alig látott. A Könyves Kálmán az eredeti festmény helyett igazán művészi, minden hangulatig a mű összes finomságait visszaadó reprodukciót ad színen, tónusban olyat, amilyen a művész esetje alól kikéri. Ez a vállalat arra törekszik, hogy amit nyújt a közönségnek, az igazán művészi és — magyar legyen. Méltán megérdemli, hogy működéseiben támogassuk. A Modern Páris című műlap ára a *Horti* Pál által tervezett kemény táblól, kézi taraggással készült díszes modern keretben 63 korona és 4 koronás havi részletfizetésre is megszerezhető a kiadó-cégnél, Nagymező-utca 37—39. sz. m. alatt — Ez alkalommal érdekesnek tartjuk megemlíteni, milyen nagy elismerésben részesült az elmúlt napokban a Könyves Kálmán műkiadó társaság. *Ferenc Ferdinánd* trónörökös, ki a *Feszty* Krisztus temetése című hármasképét rendelte meg a vállalatnál, értesítette a Könyves Kálmán igazgatóságát, hogy a kép remek kiállítás teljes mérvben megnyerte tetszését és köszönetét tejezi ki a kiadóményért. Ha így folytatja működését a Könyves Kálmán, remélhetleg sikerülni fog neki, hogy kiszorítsa a külföldi cégeket az országból.

— **Utazó anarkista.** *Barce* onból jelentik, hogy *Navares* anarkista, akit Argentínából kiutasítottak, a *Krisztina* hajón odaérkezett s onnan Bordeauxba ment.

(x) **Nemesok a hazát** hanem a berlini kórodán folytatott kísérletek eredményei is teljesen beigazolják a Zoltán-léle kenőcs kiválóságát oszund és közszerényes bántalmaknál. Ara 2 korona Zoltán gyógyszerárában, Budapest, Sétáter-utca, Szabadág-ter sarkán.

(x) **Legjobb gyomororvosító és étvágygerjesztő** ital a „Szent Anna” ma áttáteserü.

Az egy kicsi . . .

A kínai császár és neje európai ruhát öltöttek.

A kínai császár mi szörnyű merész, Akárokas egy angol tengerész, Ledoba rubáját, a régit, a jót. Hogy így majd elérje a kívánt nivót, Az európai nivót! Es amúln, És bálmulón Mind, mind elébe jó, Az egy kicsi, két kicsi, 'rom kicsi, Négy kicsi, öt kicsi, hat kicsi nó.

Selymes kímóna sarokba repül, A kis lacióp a süta kerül, S a gésa füzöt vesz és könnyű boát S úgy szoiálja fel ma, d a drága teát. Az illatos teát. Kalap fején, Lornyón szemén, Így jön majd mind elő, Az egy kicsi, két kicsi, 'rom kicsi, Négy kicsi, öt kicsi, hat kicsi nó.

A kínai lepke de bús lesz szegény, A krisantémum, lotusz levelén, Mert más ma az illat és más ma a szín, És más ma az úr Khina falain, Khina erős falain. Mindent leront, Mindent lebont A vaskezi idő. Ah! egy kicsi, két kicsi, 'rom kicsi, Négy kicsi, öt kicsi, hat kicsi nó.

Khina is olyan lesz, mint Budapest, Oly álmos, unalmas, ha jön az est, És csak a San Toyban lesz kínai, Küry, meg Németh és Szirmai, Küry, Németh Szirmai. Ott, zengik, hej ho, Vivát Jen-Ho. Eljen sokáig a dicső S az egy kicsi, két kicsi 'rom kicsi, Négy kicsi, öt kicsi, hat kicsi nó.

P.

SZÍNHÁZ, ZENE

— **A fehér cár birodalma.** Az Uránia Színház ma este érdekes udjónásgot illesztet be műsorába: *Csudáky* Jenő *A fehér cár birodalma* című művét, amely tudományos alaposságával mindvégig lekötötte a hálás közönség figyelmét. A szerző a bevezetésben mindekelőt rövid történelmi áttekintést nyújt a nagy orosz birodalom kialakulásáról és fokozatos fejlődéséről. Az első felvonásban *Kis-Oroszországgal* ismerkedünk meg — Ukrainával, ahol jó módban él a muzsik, — majd a poltavai forradalmárokkal, akik mincenen megegyedve a fennálló világrenddel. A szerző elvezet minket a kieri katakombák hres klastromába ahol földalati cellákban, nyitott koporsókban fekszenek az orthodox szentek és vértanúk. Látjuk a donvidéi kozákokat, akik az orosz hadsereg legügyesebb katonái. — **A második felvonásban** hova-tovább térmetelenebb lesz a vidék, Kietvől Moszkva felé indulva. Végre az orosz birodalom ősi szent városában, Moszkvában vagyunk, amelynek jellemző várorészeivel, épüeteivel stb. a szerző avatott vezetése mellett ismerkedünk meg. — **A harmadik felvonás** Pétervárt ismerteti, a birodalom modern fővárosát. Majd bucsut veszünk a fővárostól és krándulunk a Ladoga-tó-vidéki falvakba, amelyek javarésze Nagy Péter idejéből való. — Az udjónásgot nagy érdeklődéssel hallgatta végig a közönség, amely telkes tapsokkal fejezte ki tetszését a szerzőnek.

— **Hírek a Nemzeti Színházról.** A *Nemzeti Színházban* hétközi méréskelt helyárú előadásul *Moltère* est lesz. Színe kerül az újonnan betanult *Mizantrop* és az egy felvonásba foglalt *Scapin purfongját*, melyet január 24-én mutattak be először az újonnan be'antult *Mizantrop*tal együtt. — Keddén a *Monna Vanna* 22-adszor kerül színe, azután pedig vasárnap este 24-edszer *A Lady Windermere legyezése* oszütörökön tizedszer kerül színe. — *Kemechey* Jenő és *Malonyay* Dezső társadama színműve, *A föld*, mely az idej műsornak állandóan egyik leglátogatottabb darabja, — pénteken kerül színe 14-edszer. — Holnap délután a *Vörös talár*, a jövő vasárnap délután pedig *Herceg* Ferenc bohózatát, *A három testőrt* adják elő.

— **Új egyfelvonásos.** A *Nemzeti Színház* igazgatósága egyfelvonásos vígjátékot fogadott el előadásra, amelynek a címe *Mejött a papa*. A kis darab szerzője

Erdélyi Zoltán s a vígjáték még ebben az évadban színe kerül.

— **Küry Klára az Aiglonról.** A *Jövendő* ma megjelent első száma *Küry* Klára kisasszonynak felletté érdekes levélét közli *Rostand* híres darabjáról, a *Sasfőlkéről*, amely *Abrányi* Emil klasszikusan szép fordításában könyvalakban épp ma jelent meg magyarul. Ezért is és mindenképpen nagyon érdekes a kiváló művész levele, amely *Szabadkáról* keltezetten így hangzik:

Tisztelt szerkesztő ur! Innen, a játéktól még kipirulva, lármas, gyönyörű est után csöndes éjszakan, engedje, hogy optimista legyek, ami való is nekem, mert művész vagyok és leány, és hogy éppen ezért a virágos, felhőtlen, szép múlttal is virágosabbnak, szebbnek reméljem a — jövendőt.

Ne lepje meg, hogy én februárnak még tél-évadján innen, *Szabadkáról* írok valamit mostani igyekzelemről és jövendő terveimről Remélni se merem azt a szerencsét, hogy az idén kedves, derült, jóégsos vidéki színpadokon játszhassem, tiszta kultuszoknak hódolva, ami pedig nagyon a bajlamom, a kedvem és az izlésem szerint való. Kérdezi ön és szívesen közlöm, hogy mohó, lázas sietség nélkül kedvezett nekem az idő arra, hogy ráérjek tanulni és egyszerre három szerepetl vagyok készen. Higgye meg ön, hogy készüldödni a sikerre több, mint a siker maga. Tehát az új szerepem? Kétőrl csak röviden. Egyik egy okos, iuresa, groteszk, merész, kicsit rendetlen angol leány, aki roppant kómikus helyzetekben felkuszik a kínai császár trónuságra. A másik a szerelmes kedves *Lizbet*, a romantikus *Kipp* hitvese. És a harmadik: láta, megdobban a szíve. A harmadik: a *Sasfők*, a reichstadi herceg, *Rostand* darabjának hóse, amelyet, igazgatóm kérésére *Abrányi* Emil fordított le számomra mesteri tökéletséggel, olyan csodagazdagon, hogy e francia remekből tanultam meg ura magyar nyelvünk mesés szépségeit. Látja tisztelt szerkesztő ur, megadott nekem, hogy nyugton elmélyedhessek ez izgató és kolosszális leladaban, amelynek, amennyire isten tudom engedte, leánylétemre, ime már ura vagyok. E komplikált, bübájós, nehez becsavagyó nemes, óriás atyai örökséggel terhelt forró szívű, de ah! hamar baidokló ifju a szerepem, a reichstadi herceg, Nagy Napoleon és *Maria* Luja fia *Ferenc* császár és a polgári *Ramolino* Letcia unokája, már bölcséjében címzetesen római király. Micsoda keveréke különböző véradásoknak, óriás történelmi hányattások és vezétek kis ádozaja, apia telteinek és sorsának ismerője, véres becsavagyaktól emésztett, betegségek tüzeiben izzó, Metternich cselekedeteinek is odadobott vérszénegy gyermek. Az egész darab a leggyönyörűbb romantika; amikor olvastam, lábam voltam tőle és amig megtanultam, szászor beleszápam. Most tudom és kipirulok a gondolataól. Minden szerepemért odaadnék egy darab életet. Ezért nem tudom mikor otjűk sorát, kora ós szel azt hiszem, odaadom az egészségemet is. Körülöttem egy egész könyvtár: *Prokosh* Osten feljegyzései és a Nagy Napoleonra vonatkozó irodalom, a konzultus és az *Empire* története, *Jung*, *Fournier* és *Thiers* munkái és magának *Napoleon*nak levelezései. Nem tudom, a kis reichstadi herceget tanította e annyira mestere, a derék *Colin* Maté, mint amennyit én felőle és atyjáról olvastam. Kolosszális szenzáció éi bennem e szerep iránt. Eddig, talán egész életemben, legnagyobb vállalkozasom. Bizonyára meg fogják érteni törekvésemet: valami nagy jó engedje azután, hogy veük! lépést tarthasson a képességem.

Már magyarul tudom A nyáron megtanulom franciául. A jó Isten a tudója mindennek. Higgye meg, ha valaki az őszszel megjősolja nekem, hogy a tél során ily nagy szabadságnak leszek briafoja és három kész feladat nyugalmával számolhatok be lebruarban *Szabadkáról*, — ezt nagyobb csodának tartom vala, mint amilyen lenne az ha az Aiglon eljajtaszám egyszer vérbeli városában, *Párisban*. Ki tudja? Hogy megtanulom, bizonyos.

Küry Klára.

A művészón számára különben visszaérkezesekor ovációt készít elő a jószelvárosi demokratákör dr. *Kozma* Gyula kezdeményezésére. Egy küldöttség albumot og neki átadja őszszálnál több demokratá aláírásával és ünneplő versekkel.

— **Hírek a Vígsházról.** A *Vígsházban* a jövő héten is esteőrl-estére *Herceg* Ferenc új darabja, a *Kéz kezét* mos kerü színe. *Herceg* vígjátéka iflyormán a bemutatóját követő harmadik hetet is egymagában fogja kitűteni. Olyan juntes eredményt, amilyen ennek az udjónásgnak jutott osztláryesül, alig ért még el eredeti vígjáték. Nem is tűzhetik ki egyelőre a legközelebbi premiére napját bár a személyzet *Beóthy* László *Kovácsné* című bohózatával már teljesen elkészült. — Holnap, vasárnap két előadás lesz. Délután *Bacsányi*, Fényes Samu nagyhatású történelmi drámáját, este pedig a *Kéz kezét* most adják.

— **Huday Jenő Rómában.** *Huday* Jenő tanár tegnap Rómából a világhírű *Accademia di Santa Cecilia* elnökétől gróf *San Martino*tól távirati meghívást kapott két teljesen önálló hangversenyre, amelyeket az illető társulat bérleti estélyeinek keretében fognak megtartani. *Huday* a rendkívül megtisztelő meghívásnak eleget tesz.

— **Uránia.** *Rákosi* Szidi színésziskolája e héten két estén át folytatja előadását az Urániában. Szombaton a *Villars dragonyosa* vasárnap pedig a *Férfi* című háromfelvonásos dráma kerül színe és *Gárdonyi* Géza *Megismertelt itál* című egyfelvonásos.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

** Az ingyen-kenyér-hangverseny. Az *Ingyen-kenyér-Egyesület* javára március 8-án, vasárnap délután fél 4 órakor a Vigadóban rendezendő hangverseny mindenképpen nagyszabásúnak ígérkezik. Az ideai zenevédőknek egyik kimagasló eseménye lesz ez a hangverseny, amelynek a rendezője a nemcsodál érdeklődés a legnemesebb művészi eszközöket veszi igénybe. Két legelőkelőbb zenei testületünk, a *Filharmoniai-Társaság* és a *Zenekevelők-Egyesülete* önzetlen lelkesedéssel buzgólkodnak azon, hogy a jóétkönyös ünnepre egyúttal a művészetet is legyen. A kitűnő művésztestületek együttes közreműködéséhez méltó a rendkívül értékes műsor, amelyet a rendezőség a következőképpen állított egybe:

Mendelssohn: Első Valpurgis éj, ének- és zenekarra.

Goldmark, K: Sakuntala-nyitány, zenekarra. Saint-Saëns C.: Le Déluge (A vízözön), ének- és zenekarra.

Az ének és zenekart *Kerner István*, az Operaház kiváló karmestere és *Bellovis Imre*, a Zenekevelők Együletének érdemes igazgatója s a magánzólamokra egy-egy jeles énekesek vállalkoztak.

** Wagner-ünnep. Az Operaház Wagner-ünnepének gazdag és érdekes programja immár meg van állapítva s igazolja azt a várakozást, hogy ez az ünnepi hangverseny az ideai művészi évad legérdekesebb eseményévé fog alakulni. *Wagner* Szigfrid ezen az estén személyesen fogja az operai zenekart vezényelni s a műsor az egész vonalon orkesztrális természetű.

Liszt Ferencnek „Orpheus” symphonijája nyitja meg a programot, melynek első részét *Wagner* Szigfrid „Herzog Wildfang” című operájának három részlete tölti be. A műsoron ezután *Wagner* Richard neve vonul végig. A „Nürnbergi mesterdalnokok” III. felvonásának előjátéka után a nagy quintettet foglalkó előadói *Vasquez* grófnő, *Valent* Vilma, *Broulik*, *Gábor* és *Takács*. Azután következnek az „Istenekek alkonyát”-ból a Szigfrid halotti indulója és a *Parsifal*-nyitány. Végül a „Tristan és Izolda” előjátékát adja elő a zenekar, *Vasquez* grófnő pedig ugyanebből a „Szerelmi halált”. A hangversenyt *Liszt* „Mazeppa” symphonijája rekeszti be. A jegyek eladása hétfőn, március 2-án veszi kezdetét az Operaház hajós-utcai nappali pénztáránál. A már eddig is mutatkozott élénk érdeklődés folytán a rendezőbizottság nál tömeges előjegyzések történtek; a közönség tehát jól teszi, ha jegyeinek biztosításáról mennél előbb gondoskodik.

** Az Uránia-színházban érdekes színpadi kísérlet lesz jövő szombaton, március 7-én *Nagy* Etelka kisasszony, *Nagy* Dezső műgyetemi tanár talentumos leánya, akinek jelentékeny művészi képességeiről már több ízben volt alkalomunk megemlékezni. A fiatal művésznő *Gerster* Etelkánál Berlinben kezdette meg énektanulmányait, majd Budapesten folytatta azt *Manheit* I. jeles énekesköltségében, amelynek vizsgálói hangversenyein tűnt fel először *Nagy* Etelka úde, csengő hangjával és temperamentumos előadásával. Művészi fejlődéséről és az ábrázolás terén való haladásáról jövő szombaton számol be nekünk a fiatal művésznő, amikor egy fővárosi színészköla vizsgálati előadásait tartja növendékeivel az Urániában. A *Rosa* Friquet szerepét *Nagy* Etelka éneklí az alkalommal *Maillart* bájos tóperájában; a *Villars* dragoynyosáiban s a daraból, mely iránt már most is nagy az érdeklődés, nap-nap után serényen folynak a próbák. Március közepén *Kolozsvárolt* vendég szerepel a művésznő, aki *Rosa* Friquet mellett az *Adél* szerepét *Strauss* *Denevérjében* és a *Mignont* is énekelni fogja.

** A rendőrtisztviselők hangversenye. A rendőrtisztviselők művészestélyének részletes műsora a következők: *Hubay-Popper* négyes: Beethoven Adagio F-dúr négyesből, *Mendelssohn* Scherzo a moll négyesből. II. *Liget* Juliska szavalata. III. *Böhm* Gyula *Szmetana* Daliborjának nagy börtönjelenete. IV. *Szojzer* Ilonka: *Strauss* *Denevérjének* magyar dala. V. *Geyer* Steffe hegedűművésznő *Hubay* Jenő XII. Csárdás-jelenet. VI. *Krammer* Teréz: *Nikolai-Windsori* vig nök operájából *Fluthné* nagy áriája. VII. *Márkus* Emília: Szavalt. VIII. *Ney* Dávid *Lorsing* Cár és Ács operájából énekel. A művész-hangversenyt *Sziska* Adolf rendezi.

** Hírek a Magyar Színházról. A Magyar Színháznak a hét során két délutáni előadása lesz. Egyik holnap, vasárnap délután, amikor a *Grant kapitány gyermekei* című látványos darab kerül színpadra, amelynek előadását ezután jövő vasárnap délután megismétlik. A holnap délutáni előadásra a jegyek legnagyobb része elővételben kelt el. Az első újszínházi előadás esütörtökön délután lesz. Ez alkalommal az *Aranylakodalmot* kerül színpadra versékelt helyekkel. — A hét többi napján a műsorot *Vér György* operettje, *A bajusz*, tölti be, amely *Pálmay* Ilkával a fő női szerepben *hőfőn* éri meg huszonötödik előadását.

** A székelt katonák. *Szigligeti* Ede egyik legnépszerűbb darabját *A székelt katonák* eleveníti fel vasárnap délután a Népszínház. Ez lesz a darab 92-ik előadása s az előadás érdekességét növelni fogja,

hogy *Julcsa* szerepét a Népszínház színpadán először fogja játszani *Ledofsky* Gizella, a színház kitűnő tehetségű művésznője.

** Kubelik Jan — völégény. A nagy csőh hegedűvirtuózról meg volt írva a csillagokban, hogy magyar földön találja meg szerencsés-jét is, boldogságát is. *Budapest*en ragyogott ki öt év előtt az addig ismeretlen *Kubelik* Jan foje fölött a szerencse csillaga, amelynek fényénél világ-hírré tett szert. Feledhetetlen marad a *Budapesti Újszínház* Egyesületének az a hangversenye, amelyen magyar sajtó és magyar közönség s a csuda-hegedűst a világ számára fölfedezte. De nemcsak szerencsés-jét, — boldogságát is magyar földön találta meg *Kubelik*: magyar hölgy lesz a felesége. Mint *Bécsből* jelentik, *Kubelik* eljegyezte *Csáky* Marianna grófnét, *Seéll* Farkasnak, a debreczeni királyi tábla tanácselnökének leányát. (*Seéll* Farkas testvére a szalontai esperesnek, *Arany* János vejének.) Az eljegyzés ma délelőtt történt *Bécsben*, az örömapa jelenlétében. *Kubelik* és *Seéll* Farkas leánya három év előtt látták egymást először, amikor a virtuóz debreczeni hangversenye alkalmából vendége volt *Seéll* Farkas házában. A fiatalok szerelmre lobbantak egymás iránt és elhatározták, hogy egymáséi lesznek. *Kubelik* akkor huszévés volt. A szerelmek tegnapig nem látták egymást, de állandóan leveleztek és sürűn váltottak táviratokat. Tegnap *Kubelik* bécsi hangversenyén találkoztak három év múltán ismét a szerelmek. *Seéll* Farkas egy páholyban hallgatta a koncertet leányával együtt. *Kubelik* július 5-én tölti be huszonharmadik évét. A menyasszony huszonkétéves. Az esküvő egy év múlva lesz. *Kubelik* azt tervezi, hogy *Bécsben* palotát építtet s hosszabb ideig marad az osztrák fővárosban. Holnap elutazik *Bécsből* németországba hangverseny-körútjára, melyre régebbi szerződése kötelezi.

** Az Erőnkön felül Szegeden. Dr. *Janovics* Jenő igazgató a szegedi színház műsorának önállóit-tásán fázadozik; eddig már négy oly kiváló darabot hozott színpadra, melyeket a főváros egyik színpadán senkinek sem adott. Legutóbb *Björnsterne* Björnsterne poétikus drámáját, az *Erőnkön felül* mutatta be a társulata. A közönség a svéd író e kiváló alkotását, mely ugyan a magyar lélek érzésvilágától távol áll, rokonszenven fogadta és tendenciájának mélységét megértette. A szereplők megtették mindent, hogy a darab szépségeit érvényre juttassák. Elismerés illeti különösen *Kiss* Irént (Hanna), *Arday* Idát (Klára), *Bihari* Ákost (Sang), *László* Gyulát (Bratt), *Janovics* drt (Illés), *Mezei* Pétert (Blank), *Fenyéri* Mórt (püspök) és *Pataki* Józsefet (Króier) kik mindannyian magas művészi színvonalon álló alakításokat produkáltak. A társulat most *Herceg* a *Kéz kezét* mos című darabjára készül.

** A Park-klub hangversenye. A *Park-klub* március 3-ikán hangversenyt rendez, melynek következő a műsora:

- a) *Borodin* A.: Dem theuren Vaterland zuliebe ver-lassest Du das fremde Land. c) *Dargomyzsjk*: *Olga* dala „Russalka” című operából. c) *Rimszky-Korsakov*: *Lynbasa* dala „Die Czarenbraut” című operából, *Marie de Gorlenko-Dolina* urnó. II. a) *Bach* Wilhelmj: *Aria*. b) *Vieuxtemps*; *Polonaise*. *Arrigo Serato* ur. III. a) *Sinigaglia*: *Triste terra*. b) *Schütt* Ed.: *Persischer Liebestanz*. c) *Thomas Ambroise*: *Sommeil de l'Opera*, „Psyche”. d) *Saint-Saëns*: *La Solitaire*. *Marie de Gorlenko-Dolina* urnó. IV. *Nedbal* Oszkár: *Valse-menue*. *Nedbal* Mária urhölgy. V. a) *Rubinstein*: *Elegie*. b) *Cui César*: *Wena* auch die *Denker* sind nicht sicher vor *Spott*. c) *Tschaikowsky*: *Kein Licht erglantz mehr* (*Constantin* *Constantinowics* nagyszerű költeménye). d) *Szoloviov* Sz.: *Andreino* románca „*Cordelia*” című operából. *Marie de Gorlenko-Dolina* urnó.

** Vendégzereplés. *Sötér* Izabella kisasszony, aki már a *Magyar Színházban* is feltűnt nem mindennapi tehetségével, tegnap este a *Várszínházban* — mint vendég lépett föl. A fiatal hölgy *Phyllinet* énekelte *Mignonban* és szép hangjával, meg csiszolt koloratúrjával sok elismerést aratott.

** Pályázat magyar népdalra. A *Budapesti Polgári* Dalegyület ebben az esztendőben ünnepli meg fennállásának 30-ik évfordulóját. Ebből az alkalomból pályázatot hirdet egy magyar népdalra, melyet a jubileumi ünnepéven fognak előadni. A pályadíj kétszáz korona. Pályázni csak magyar honpolgárok pályázhatnak. A pályadíjat nyert munka a dalegyület tulajdonába megy át. A pályamunkákat *Csebacsek* Antalhoz, a dalegyület alelnökéhez (*Budapest*, *Váci* utca 40. szám) kell beküldeni.

** A Zenélő Magyarországról. Idei X. évfolyama 5-dik füzeté jelent ma meg s a következő érdekes és divatos zeneújdonságokat hozza előzetűlinek: I. *Len-gyó* Miska: A magyar katonák, hazafias dalindulót. II. *Kéry* Gyula: *Borus* az 6g. sötét mint a bubánat, dalt. III. *Cako* Walk *Legújabb* amerikai néger-táncot. IV. *Jóány* *Gresinger* Iván: *Edes* rózsám, takarózz be, ne lázál, magyar dalt. V. *Strauss* *József*: *Női* szivek, *Frauenherz* polka-mazurkát. Előfűzetheti a most fojó X. évfolyama negyedik 6k füzetére 3 koronával a *Zenélő Magyarországról* (*Klökner* Ede) zeneműkiadvány-talában *Budapest*en, *VII. József* körút: 22—24, ahonnan érdeklődőknek mutatványüzletet ingyen küldenek s honnan minden nyomtatásban megjelent zenemű a legjobban megrendelhető.

** Filharmoniai hangverseny. A március 11-iki filharmoniai hangversenyon, melyet *Máder* Rozsó, a m. kir. Operá igazgatója fog vezényelni, *Pugno* Raoul zongora-művész működik közre *Grieg* zongora-versenyével. *Pugno* ez idő szerint *Franciaország* leg-klaszikusabb zongora-művésze s *Grieg* sajtó sával szerint az ő legjobb interpretátora. *Zene*karai újdonság *Farkas* Ödön *Hangulatok* című suiteje lesz.

** Mész Jolán *Dreszdában*. *Mész* Jolán; a fiatal zongoraművésznő. *Benne*baum Ágota tanárnő volt tanítványa, a *dreszdai* filharmonikus társaság utolsó hang-versenyén játszott, és művésztelével egy csapásra hódította meg *Drezda* közönségét publikumát. A *Dresdener Anzeiger* többek közt ezt írja: *Brillians* technika, lérfias erő és nótis finomság, szenvedély és szikrázó élet jellemzik a művésznő játékát, amely azonnal megnyerte a közönséget. A *Neueste Nachrichten* így kezdi tudósítását: *Mindazon* nagyságokat, akik az eddigi koncerteken vendégzerepltek, tulragyogta egy fénylő szemű, erőlyes vonásokkal bíró, kis tizenhat-éves leányka: *Mész* Jolán, aki ugy zongorázik, ahogy *Rubinstein* óta ritkán hallottunk zongorázni, azaz: nemcsak művészen, hibátlanul, hanem csodálatosan muzsikálisan. Eppen így elismeréssel szól *Mész* Jolán-ról a *Dresdener Nachrichten* és a *Dresdener Zeitung* is.

** Hangversenyek. *Gorlenko-Dolina* orosz kamaraközönség hangversenye iránt, mely szerdán március 4-én lesz a fővárosi *Vigadó* nagyertermében *Serato* *Arrigo* és *Nettel* Mária zongoraművésznő közreműködésével, nagy érdeklődés van a hangverseny-látogató közönség körében. A műsor a következők: *Glinka*: *Die Lerche*, *Waldmörk*: *In einsamer Stieppe*, *Dargomyzsky*: *O traite* *Mähdohenseele*, *Wieniawsky*: *Romance* és *Finale* a la *Jingarese* 2-ik hegedűversenyből, *Arensky*: *Der Tag* *enweiht*, *Tschaikowsky*: *Romance*: *Signe* *Dame* dalműből, *Rimszky-Korsakov*: *Pásztor*dal, *Szinyegurocska* dalműből, *Wagner*: *Der Engel* *Lalo* *Esclavo*, *Bizet* *Stabanera*, *Bruch* *Adagio* *Sarasate* *Zingerecs*, *Smetana*: *Böices-dal* a *Csók* dalműből, *Grecsaninov*: *Neu Land* és *Der Abend*. A hátrévol jegyek a *Harmonia* zenemű és zongora-kereskedésben *Váci*-utca 20. sz. kaputól.

Herites Mária prágai hegedűművésznő pénteken, március 13-ikán a *Roiban* tartandó hangversenyében *Vieuxtemps* d-moll hegedűversenyével fogja megnyitni előadásait. *Rochnicek* Gyula, a Magyar Királyi Opera tenorisztája *Herites* estélyék közreműködik.

A szezon legutolsó zongoraművész-vendége *Pugno* Raoul párisi zongoraművész, ki a legkőzelebbi filharmoniai hangversenyben lép először a nagy budapesti közönség elé. *Pugno* vasárnap március 15-iken önálló zongoraestélyt is rendez a *Roiban*, ahol alkalomunk lesz ezen művészi egyéniséggel közelről megismerkedni. *Herites* és *Pugno* hangversenyeit *Méry* Béla zeneműkereskedése (Andrássy ut 12.) rendezi.

** Vidéki színházak. A *gyúri* színházban a napokban került bemutatóra *Pierre* *Webernek* *Louise*. A pompás bohózatnak nagy sikere volt és *Louise* címszerepében *Geröffy* Ilonka aratott nagy tetszést. A fiatal művésznő sok természetes bájjal játszotta a nem könnyű szerepet s olyan tetszést aratott, hogy *Balta* igazgató, nagysikerű debüté után, társulatához szerződtette.

** A gyermekszínházról. A fővárosi gyermekszínházban vasárnap tartják meg hatodik előadását a *Pacal* *Misi drótostól kalandjai* című tündérmesének. A mulatót regge, mely kedves, regényes jelenetekben is gazdag s nagy vonzóerővel bír, esütörtökön ismét a *Budapesti* *tanítók árva-alapja* javára kerül előadásra. *Jegyeket* már délelőtt lehet váltani. Az előadást fél 5 órakor kezdik.

** Planquette hátrahagyott operettje. A *berlini Theater des Westens*ben tegnap került bemutatóra *Planquette* *Róbernek*, a *Kornevilles* *harangok* nemrégiben elhunyt szerzőjének, legutolsó operettje, a *Zugori kisasszony*. Az operett a *berlini* kritika szerint, *Planquette* egyik legfényesebb alkotása, melynek zenei szépsége vetekszik a *Kornevilles* *harangok*éval. Az operettnek óriási volt a sikere.

** Legújabb zeneművek kaphaták *Szilágyi* Béla könyv- és zeneműkereskedésében *Budapest*, *Károly* körút 26. Operák és operettek zongorára szöveg nélkül: *Bizet* *Carmen* 7.20 K., *Verdi* *Aiaroosbál* 9.— K., *Gounod* *Faust* 7.20 K., *Goldmark* *Sába* királyi ngyje 7.20 K., *Mascagni*, *Parasztbecsület* 6.— K., *Goldmark*, A *Berlinghien* *Göts* német szöveggel 18.— K., *Khina* mézes-hetek, legújabb operette 6.— K., angol szöveggel 10.— K., Az édes lányka 5.40 K., *Geisha*, *Gürg* *rabszolgá*. *Kis* aranyos, egyenként 6.— K., *Kis* székelyvén, *Posiás* *fiu*, *New-York* szépe, egyenként 7.— K. — *Potpourri*: *Sviahákokból* 3.60 K., *Khina* mézes-hetekből 3.— K., *Luna* aszonnyból 3.— K., *Oskay* *brigadérosok* szöveggel 3.— K., *Rodostó* szimni dala szöveggel 2.— K. — *Legújabb keringők*: *Amoureuse* waltz 2.40 K., *Ziehrer*, *Selyem* bárony keringő 2.40 K., *Luna* keringő 2.40 K., Az íz keringő 2.40 K., Az édes lányka keringő 2.40 K., *Legkedveltebb* *kuplók* és *dalok*: *Rózsabimbó* és a *méh* magyar szöveggel 2.16 K., A nap és a *napvirág* 2.16 K., A *golya* *gal* (a *Lothi* ezredeseiből) 3.— K., *Meme* *Lilly* ugyanaból 1.80 K., *Nem* látták a *kis* *Kohn* urat 1.80 K., *Meg* van már a *kis* *Khon* 1.44 K. A *csólon* szerzett *völégény*ből legkedveltebb betétdalok angol szöveggel: A *moimár* *lányka* 3.— K., *Zu* *Lulu* 2.40 K., *Huber* *101* magyar népdal cigányos modorban 3.— K., *Bloch* *101* magyar népdal hegedűre 3.— K., *Legújabb* *tánc* és *dalszám* *cimbalomra* *Alaga* *Gézától* 3.60 K. *Jeg* zékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. *Állandó* *voók* kedvezményben részesülnek.

MŰVÉSZET

□ **Andrássy szobra.** Az új országház déli homlokzata előtt már körülkerítették azt a helyet, ahol gróf *Andrássy Gyula* lovas-szobra fog állani. Az elkerített helyen nagyban dolgoznak a talapzat köveinek kifaragásán. A gazdag díszítésű talapzat barokk stílusban készült hazai fehér márványból, melyet Krassó-Szörény megyéből szállítanak. A talapzatot a 67-iki koronázás és a berlini kongresszus reliefje fogja ékesíteni, melyet bronza öntenek, éppen úgy mint a nagy államférfi lovasszobrát. *Zala György*, a szobor tervezője, már átadta a szobormintákat az ércöntőműhelyeknek. A szobor pár hónap alatt kész lesz és így leleplezését ez év október havában meg fogják tartani.

□ **Lemondott előadás.** Hirt adunk volt arról a diszeloadásról, amelyet gróf *Csáky Albin* ó nagyméltóságának védnöksége alatt a Poliklinikai hölgybizottság az Operaházban március 9-ére „A művészet a XIX. században” cím alatt előképek és korszerű zenészek bemutatásával tervezett. Mint most értesülünk, a bizottsághoz csak tegnap beérkezett költségelirányzatok oly nagy összeget vesznek igénybe, hogy ez nagyrészen lelemésztené az előadásnak telt ház esetén remélhető jövődelmát; a hölgybizottság egyes tagjai azonfelel kijelentették, hogy telt ház eltéréshöz ez idő szerint kevés remény van. Nehogy tehát a megtartandó előadás a Poliklinikára nézve veszteséggel végződjék, gróf *Csáky* né kényszerítve érezte magát az előadás lemondására.

□ **Vásárhelyi Pál emlékszobra.** *Vásárhelyi Pál* nak, a Tisza szabályozás negyven év megalkotójának emléket fognak állítani Szegeden, mint ezt már többször említettük. Az emlékmű azon a téren fog emelkedni, amelyen gróf *Tisza Lajos* nak, a város újjáalkotójának *Fadrusz János* által mintázott szobrát helyezik el. Az emlékművet *Kiss György*, *Szicsi Antal* és *Mátrai Lajos* ívárosi szobrászokat hívta föl, hogy az emlékmű mintáját elkészítsék. E három művész terve közül a legjobb kerül a kivitelre. E szűkebb művészi pályázat határideje március 16-án jár le.

□ **Művészeti fotográfiák kiállítása.** A március 29-én a Nemzeti Szállóban megnyíló művészi fotográfiai nemzetközi kiállítása, amelyet gróf *Esterházy Minály* és dr. *König Tivadar* min. titkár készítettek elő, most állította össze felvételei zsűrijét, amelynek tagjai báró *Edleheim-Gyula* Lipót, lovas *Schoeller Fülöp*, *Müller Albert*, továbbá *Márk Lajos* és *Olgay Ferenc* festőművészek. A kiállításra amelyre az egész világból érkeznek művek, tisztán művészi, tényképező gépek gyűrésai, hivatásos fotográfusok azon részt nem vehetnek. *Wlassics Gyula* valóság- és közoktatásügyi miniszter méltányolva a kiállítás jelentékeny kulturális jelentőségét, ezer koronát bocsátott a rendezőség rendelkezésére.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ **Az Akadémia ülése.** Az Akadémia I. osztálya március 2-án, hétfőn délután ülést tart, melynek tárgyai: 1. *János* Béla I. t.: Az esztetika hatás tévesztése. (Fejezet az Esztétika legújabb történetéből.) (Székfoglaló.) 2. *Recey* Viktor, mint vendég: *Gozius* Antal humanista kiadatlan művei.

□ **A Magyar Földtani Társulat** március 4-én a m. kir. Földtani Intézet előadótermében (Steinán-ut 14.) ülést tart, amelyen *Cholnoky Jenő* a deliblati homokpuszta fizikai földrajzról értekezik.

□ **A Magyar-Bazár.** Milyen lesz az idei tavaszi divat? Hosszu, bőszabású kőpeny? Rövid, testhez álló kabátka? Subogó selyemszoknya? Hát a szövetek színe? Jól áll-e soványnak, kővernek? És még ezer és ezer kényes kérdés, amelyek megoldására nagy lejtőre okozna, ha mindezekre meg nem felelné a *Magyar-Bazár*, himeritően, pontosan, megnyugtatóan. *Kész ruhák* gyönyörű mintáit is bemutatja egy pompás kivitelű színes divatképművelő. *Illatszereket* ajánl, magyarországi a divatos és praktikus *fehértelműk*, *menyasszonyi kelengyék*, *kaipok* készítteti módját. Nagy *meztakarításokra* nyújt segítséget és mindamellett nem feledezik meg hű barátja maradni a hölgyvilágnak. Szépirodalmi mellettként két regényt közöl egyszerre. *Szomaházy István* kitűnő novellája, *Gyarmathy Sándor* és *Miklós Elemér* szép versei, *Marcel Prevost* szellemes elmélkedése a *Tetszavgyról*, dr. *Garami Béla* jó tanácsai a szépség fenntartására, továbbá az a sok-sok hasznos és érdekes tudnivaló, amiket a *Magyar-Bazár* kiváló szerkesztői: *S. Hentaller* Elme és ifj. *Lónyay Sándorné* nagy körültekintéssel közölnék mind közelebb hozzák a *Magyar-Bazár* a nők szívéhez. Előfizetési ára negyzedévre 3 korona. Előfizetések a *Magyar Bazár* kiadóhivatalában (VII., Kerepesi-ut 54.) intézendők.

□ **Új Idők.** *Dóczy* Lajos mint az Új Idők állandó munkatársa társadalomfilozófiai cikkeket írt az e heti számba is, amelyben ott található *Jókai Mór* novellájának befejezése is. Horkányé szellemes csevegése, *Farkas Imre* és *Balla Miklós* kötetemeyei, továbbá számos aktuális kép a hétről sorakoznak az előbbiekhöz és Szikra regényéhez, amely folytatásról folytatásra érdekesebb lesz. Azoknak, akik megismerkedni óhajtanak a lap irányával, a kiadóhivatal (Andrássy-ut 10.) kívánatra ingyen küld mutatóvány számot.

□ **A Kis-Lap** a legjobb és legelterjedtebb gyermeklap. Gyönyörű mesék, tanulságos elbeszélések, szépséges versek vártakoznak benne folytonosan. A *Kis-Lap* mai számában már a 8-ik fejezete folytatódik *Gadl Mór* *Három kenyerespajtás* című remek elbeszélésének. *Mendelényi Béla* *Vidától kútagas* című szép meséje pedig ebben a számban nyer bejelezést. *Roboz Andor* pompás kis verset írt; ugyancsak kacagott a *Pili-Buki-ról* szóló vers is. A *Kis-Lap* megemlékezik egyuttal *Jókai Mór* ról is, a költőkirály 78-dik születésnapja alkalmából, mely alkalommal *Jókai* néhány aranymondása is megjelent. Magáról *Jókairól* *Polgár Géza* írt, bemutatva az őz mester jól sikerült arcképét. A *ref-törő* rovat fogas kérdéseit, találós verseit, különféle rejtélyeket megint egy hétre való mulatságos fejtörést okoznak a *Kis-Lap* olvasóinak és alkalmat nyújtanak ahhoz, hogy egy csomó szép jutalomkönyvet nyerhessenek a rejtélyeket megjelölve. A *Kis-Lap* előfizetési ára *negyzedévre 2 korona*. Előfizetések az Athenaeumba címzendők. (VII., Kerepesi-ut 54.)

□ **A becsület Minotaurusa.** Gróf *Coudenhove* Henrik *A becsület Minotaurusa* cím alatt írt röpirata magyar nyelven is megjelent a nagyváradi párbajellenes szövetség buzgalmából és áldozatkészségéből. A jeles szerző szellemesen csoportosítja mindazokat az érveket amelyekkel a párbajellenes mozgalom vezetői a párvialadnak különösen nálunk elharapozott szerencsétlen szokása ellen a küzdelmet fejtették. Érdekesen ismerteti a párvialad erkölcsi és szellemi ikerestévének, a japán harakiri és indus suttinak becsület-hőbortjait és részletesen mutatja ki, hogy a párvialad eme ikerestévérei mi módon mutak ki Japánban és Indiában a lelviálosodott közszellem nyomása alatt. Mintbogy sehol a világon annyi és oly párbajok, mint Magyarországon, nem ismeretesek, a fűzet annál inkább fontos és úgy irodalmi, mint társadalmi jelentőségénél fogva a legnagyobb mértékben figyelemre méltó. A fűzet Singer és Wolfner cégnél jelent meg; Ára 1 korona.

□ **Jó egészségre** E címen dr. *Nagy Albert* szerkesztésében megjelent egészségügyi újság március havi 5-ik száma kiválóan érdekes tartalommal jelent meg. Dr. *Saró Arthur* dr. *Lesner Kezsd*, *Zimmermann* Agoston irtak cikkeket e számba. Az újság kéthetente jelent meg, ára egész évre 2 korona s megrendelhető Budapesten Múzeum-kört 15. szám.

MULATSÁGOK

□ **(Hangverseny és bál.** Nagy és változatos hangversenyt rendeznek jövő szombaton, március 7-én a *fővárosi hírlapkiadóhivatali tisztviselők* a Royal nagytermében. Ezen a hangversenyen mutatkozik be a magyar közönségnek *Kamilla del O.*, aki tonemenáris hegedűjátékával most arat óriási sikert a külföldön. Felép még *Matecsy Blanka*, a kitűnő, fiatal operabűvésznő, *Tesslery Julia*, a nagytelenségű, fiatal, drámai színésznő, *Nagy Endre*, a kedvelt humorista, *Fedák Sári* és *Prevost Henrik*, Operánk kiváló tagja. A hangverseny után tánc lesz. Meghívó és jegy minden nap a kiadóhivatalában kapható.

□ **A Fészek fehér-estélye** a Műcsarnokban. A farsang legérdekesebb és legeredetibb mulatsága március 7-ikén a Műcsarnok díszes helyiségeiben fog lezajlani.

A *Fészek* nagy rendezőbizottsága a legkisebb részletkig kidolgozta a *Fehér-est* programját, melynek minden egyes pontja kelemes és mulatságos lesz. A hölgyek fehér dominóban, ibolyavirágdíszszel köntések megjelenni. Minden hölgy a szigorú ellenőrzés megkönnyítése végett köteles a nevére szóló belépőjegy felmutatni. A fehér-bál éjjel után 1 óráig szigorúan megőrzi az álarocsbál jellegét. Egy óra után minden színház egy-egy előadással gazdagítja a műsort. A belépőjegyeket csakis a *Fészek* irodájában (VI. Kertész-utca 38.) naponta délután 4 és 7 óra között lehet megváltani.

□ **A Déli vaspályáztatás** budapesti tisztihaza a Budai Kaszinó helyiségeiben ma este lényesen sikerült táncmulatságot rendezett. Jelen volt a déli vasut vezérigazgatója, lovas bárdányi *Brám Miksa* miniszter tanácsos is. A rendező-bizottság *Bekker Lajos* főfelügyelővel az élén, nagy buzgósággal fáradozott az est sikerén. Kiváló érdeklődést kölönszított változatos figuráival a szép kottilon, de valószínű meglepetésszámba ment a remek kivitelű női táncrend. A jelenvölt hölgyek névsora a következők:

Asszonyok: *Bekker Lajosné*, *Deckmann Agostonné*, *Dorninger Hugóné*, *Engel Aladárné*, *Erős Arminné*, *Farkas Lászlóné*, *Gerbauer Jenóné*, *Grünwald Samuné*, *özv. Grosz Dávidné*, *Haackenberg Györgyné*, *Horvát Samuné* *özv. Jurisics Mártonné*, *Keyser Jakabné*, *Keményffy Béáné*, *Klein Ignácóné*, *Kruno-rad Imréné*, *Lábos Aladárné*, *Lóbec Józsefné*, *Lux Armandné*, *Mezei Mihályné*, *Paál Józsefné*, *Paduch Józsefné*, *Pap Sándorné*, *Requer Károlyné*, *Reisfeld Ignácóné*, dr. *Saulavy Ottokárné*, *Slaviosek Rajmondné*, *Strauss Vilmosné*, *Laackebacher Károlyné*, *Szalay Gézné*, *Szalay Odónné*, *Wentelné*.

Leányok: *Bágyoni Blanka*, *Bekker Mici*, *Dorninger Lily*, *Farkas Margit*, *Fülsler Margit*, *Gedeon Ida*, *Grosz Katalin*, *Grünwald Ilona*, *Hollán Erzeike*, *Klein Katica*, *Maschmann Emma*, *Oslányi Ilona*, *Oslányi Hermin*, *Paduch Sarolta*, *Paál Böcsi*, *Paál Ilonka*, *Pollacsek Annus*, *Smelane Fanny*, *Schubert Stefánia*, *Schneider Milla*, *Schwarz Franciska*, *Szalay Agathe*, *Szigeiti Ilonka*, *Szigeti Vilma*, *Sztojkovics Olga*, *Zemely Vilma*.

□ **A III. kerületi Jóbarátok asztaltársasága** ma este a Korona-Vigadó Üsszes termelében rendezte táncestélyét szegény gyermekek felruházó alapja javára. Az estély, melyen díszes közönség vett részt, szépen sikerült és jelentékeny összeget jövedelméből a mulatság némes céljára. Az a legnagyobb dícsérete a rendezőségnek, amely *Kellner Bernát* elnök vezetésével alatt buzgóan fáradozott az estély sikere érdekében. Jelen voltak:

Asszonyok: *Auspitz Manóné*, *Bálint Simonné*, *Bücher Ignácóné*, *Böck Arminné*, *Baumstark Józsefné*, *Deutsch Izraelné*, *Fischer Manóné*, *Frühzeitig Bernátné*, *Féderith Adolinné*, *Gold Jánosné*, *Günzer Móróné*, *Goldberger Ignácóné*, *Guttman Bernátné*, *Husz Móróné*, *Herskovitz Adolinné*, *Ipper Miklósné*, *Kellner Bernátné*, *Kiss Kálmánné*, *Lederer Sándorné*, *Leitner Félixné*, *Lázár Márkusné*, *Lindmayer Györgyné*, *Márkus Ferencné*, *Marmorstein Móróné*, *Melozér Móróné*, *Polczner Móróné*, *Pick Lipótné*, *Rosenberg Ignácóné*, *Retter Ignácóné*, *Rudolf Károlyné*, *Reiszmann Móróné*, *Reich Simonné*, *Tóndlich Lipótné*, *Stiemmer Jánosné*, *Schindler Gottlieb*, *Spitz Józsefné*, *Spitz Anikóvné* *özv. Scholy Móróné*, *özv. Schwartz Adolinné*, *Schulzter Fülöp*, *Swartzkopfné*, *özv. Vieg Samuné* és *Zimmermann Józsefné*.

Leányok: *Auspitz Teréz*, *Adler Margit*, *Böcker Lina*, *Baumstark Jozsika*, *Bernáth Szerén*, *Bücher Janka*, *Book Anna*, *Dornald Jetti*, *Rózsa*, *Deutsch Gizella*, *Malvin*, *Feldman Etel*, *Féderith Hermin*, *Frühzeitig Frida*, *Gold Terka*, *Höltz Regina*, *Homza Katica*, *Kohn Malvina*, *Leueltmann Malvin*, *Lázár Szerén*, *Lederer Szidi*, *Teréz*, *Macek Róza*, *Marmorstein Aranka*, *Gümper Józsa*, *Polczner Róza*, *Polacsek Marika*, *Bertmann Berta*, *Rosenberg Janka*, *Rudolph Teréz*, *Reich Berta*, *Pick Linuska*, *Groszmann Henriette*, *Schulzter Hermina*, *Schultz Sarolta*, *Schwartz Eszike*.

SPORT

□ **Bajnoki mérkőzés.** A M. L. Szövetség mai bajnoki mérkőzésére, mely a csömör-úti pályán lesz délután 3 órakor, a *Ferencvárosi Torna Klub* a következő csapatot állítja ki: *Weinbor*, *Berán*, *Manzli*, *Gorszky*, *Kolhanek*, *Bródy*, *Braun*, *Pokorny*, *Borbás*, *Novotny*, *Kovács*, *Biró*: *Ordódy Béla* (Bp. Ramberek). Est megelőzi 1½ órakor a második csapatok mérkőzése.

EGYESÜLETEK

(Az V. kerületi Kisebédő Egyesület) március 1-én, vasárnap 11 órakor tartja évi rendes közgyűlést az V. kerületi előjáróság tanástermében (Szalay-utca 8.) lovas *Falk Zsigmond* elnöklet alatt. A közgyűlés tárgyszorzata a következő: 1. A választmány évi jelentése. 2. Az 1902. évi zárásadás és az 1903. évi költségvetés tárgyalása. 3. A felmentvények megadása. 4. Jövedelmi forrásokról való gondoskodás. 5. Választások.

Nyitlér.

TÉLI-FÜRDŐKÚRA.

Természetes forrómeleg kénis források, iszapfürdők, iszapberagasztások.
Zuhany-masszázs, Vízgyógyintézet, villany-fényfürdők stb. Olcsó és gondos ellátás. Úsz, kézfűrés, meleg-bőrből és téli fürdőkúra felől kimerítő prospectus küld ingyen a Szt.-Lászlófürdő igazgatósága, Budán.

Tudomásunk jutott, hogy rosszakaratú emberek rólam azt a hírt terjesztik, hogy vállalatomat eladni szándékozom. Mindazon egyének, kik ezt állítják, rosszszeműleg járnak el és csakis kenyérgyirigségből teszik, sőt üzletem nagyobb kiterjedésének bizonyágul üzletvezetőt alkalmaztam, hogy a kiterjedt megrendeléseknek pontosan eleget tessek. Tisztelet megrendelőim további becses pártfogását kérve, maradtam teljes tisztelettel
Budapest, 1903. február 28.

Ditrichstein

lakás-, ablak-tisztító és főregirtó-vállalat
Kertész-utca 18.

Első biztosító intézet katonai

szolgálat esetére
O. cs. és kir. Főnség József főherceg védnöksége alatt mint szövetkezet

Budapest, Váci-utca 34.

Flugermécskék ellátása a várkötélességek, illetve a gedykorúság idejére. — Össé díjtételek, szabadulvi feltételek.

Jelentékeny nyereségreszesedés, képviselők, utazók és főgényűk előnyösen alkalmaztának.

Biztosítási Alomány 43 millió korona.

Biztosítási alapek 10 millió korona.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága. Tiszán a kölcsönösség elvén alapszik. Utánfutási kötelezettség nélkül. Résztvevői nincsenek.

Összes vagyon 1902. december 31-én

1,981,516,483.42 frank.

Biztosítási állomány 1902. december 31-én

6,958,093,587.09 frank.

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest, IV., Károly körút 26.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Háboruszkodó szocialisták.** A múlt év január havában egy *Tiszelt elvtársak!* feliratu nyomtatvány jelent meg a fővárosban, melyet az újjászervezett szocialdemokrata-párt sokezer példányban terjesztett. Ennek a röpiratnak egyik célja az volt, hogy a munkásokat a nemzetközi szocialdemokrata-párttól való elpártolásra bírja és az újjászervezett szocialdemokrata-párthoz édessege. E cél elérésére alaposan leszólta a nemzetközi szocialdemokrata-párt vezetőségét, a munkászervezeteket, akiket munkanélküli heréknek nevezett, mert a munkások összeharagcsolt fildéreiből uri módon élkösdnek. Részletesen felsorolta ez a röpirat, hogy a munkásokon élkösdő banda minden egyes tagja mennyit kap érdemellenül számszerű összegben a munkások filléréiből. Még azzal is vádolta a röpirat a munkászervezeteket és a pártvezetőséget, hogy a munkásnépet, amelynek filléréiből élkösdnek, megvetik, egész nap a kávéházban lebesznek. Végül névleg is felsorolta a munkászervezeteket. Öket leköpní való érdekesoportnak nevezte el. E röpirat miatt a megtámadott munkászervezetek dr. Pollacsék Sándor ügyvéd útján sajtópárt indítottak a röpirat szerzője ellen rágalmazás és becsületérsítés sajtóvétségéért. A vizsgálat során kiderült, hogy a röpiratot Brindus Mihály ablaktisztító, az újjászervezett szocialdemokrata-párt egyik vezetője írta, akit a törvényszék vád alá is helyezett. Ma tárgyalja ezt a sajtópárt a budapesti büntetőtörvényszék Agoraszó bíró elnökléte alatt. A tárgyaláson a vádlott beismerte a szerzőségét s kérte a valóság bizonyításának megengedését. A törvényszék ezt el is rendelte s a bejelentett tanúk beidézésé céljából a mai tárgyalást elnapolta.

§§ **Inzal át rendőrkapitány.** A múlt év december hó 27-én reggel dr. Diener Akos rendőrkapitány — rendes szokása szerint — rapportot tartott a kerületben a letartoztatott esavargókkal, akik között volt egy *Kammerer Paula* nevű elzüllött utcai leány is. A rendőrkapitány, miután megballagta a leány elleni panaszt, hogy előtte val nap esen í részeg állapotban utcai botránny csinált a Keresési-uton, meghozta s kihirdette *Kammerer Paula* fölött az ítéletet. A leány, mikor meghallotta, hogy a rendőrkapitány 10 korona pénzbüntetésre, esetleg 3 napi elzárásra ítélte, kijelentette, hogy megnyugszik az ítéletben. Ebben a pillanatban, mikor a rendőr már ki akarta vezetni a kapitány szobájából, *Kammerer Paula* felkapta a kapitány asztalán lévő sulyos ténartartót, s azt teljes erővel dr. Diener Akos fejéhez vágta. A merénylő leány hatóság elleni erőszak büntette miatt ma vonta felelősségre a büntető-törvényszék Púvár utcai bíró elnökléte alatt. A beismerésben lévő vádlott azí védekezett, hogy tettét erős felindulásában követte el. A törvényszék ezen enyhítő körülmény figyelembevételével 2 havi fogházra ítélte a merénylő leányt.

§§ **A kulisszák mögöl.** Tavaly nyáron a *Vig-színház* tagjai a jól megérdemelt vakációzás helyett körútra indultak a vidék nagyobb városába. Ezt a vendégszereplést *Goldberger Armin* volt könyvkereskedő egy *Lóbl* nevű vállalkozóval együtt szervezte. *Goldbergerék* természetesen tisztán az anyagi haszon miatt vállalkoztak a körútra és ennél fogva mennél kevesebb művészt óhajtottak magukkal vinni. Így *Góth Sándor* is feleslegesnek tartották, de *Hegedűs Gyula*, *Tapolczai Dezső* és *Vendrei Ferenc* a körút művészi sikere érdekében okvetlen szükségesnek tartották, hogy *Góth* is velük tartson. *Goldbergerék* írásbeli jóállást kértek, hogy ha netalán deficitell végződnek a körút, úgy megfizeti a három művész *Góth* szerződésének költségeit, ezt azonban a művészek megtagadták. A vendégszereplés balul ütött ki s *Goldberger Armin* a járásbírósnágná

beperele *Hegedűs Gyula*. *Tapolczai Dezső* és *Vendrei Ferenc*nek 840 korona megtérítése címén, amelyet *Góth Sándornak* fizetett. Ez ügyben már három tárgyalás volt dr. *Sándor Aladár* abíró előtt; kiballgatták *Góth Sándort*, *Malóczy János* és *Liptai Károly* tanukat, a fel- és alpereseket *Goldberger* elperes eladta, hogy az alperesek megtagadják ugyan az írásbeli jóállást azzal, hogy uriember szava is elég, de kifejezetten szóbelileg jóálltak *Góth* fizetése erejéig.

— Kérem, midőn megemlítettem *Tapolczay* urnak, — ugymond *Goldberger* — hogy szerződöttem *Góth* urat, hát megcsókolt örmében.
— Hazudik, — kiáltja közbe *Tapolczay* — nem igaz!

— Na talán csak színpadí csók volt, — kedőlyeskedett a bíró.

Vendrei Ferenc nacionaléja felvételénél azt mondta:

— Névem: *Vendrei Ferenc*.
— Mi a foglalkozása? — kérdi a bíró.
— Színész és kocsmáros, a tőkírályhoz.
— No de nem mint kocsmárost, hanem mint színészt perelték.

— Dehogy, kérem, mint vélt tőképénest!

Ily módon folyt a kiballgatás, s mivelhogy a tanúk nem bizonyították *Goldbergerék* igazságát, a bíróság ma leperes keresetével elutasította.

§§ **Ausztriában elítelt magyar gyilkos.** *Fodor Mihály* napszámot a korneburgi esküdtek egyhangulag bűnösnek mondták ki *Láckas* munkás 3 1/2 éves fán *Matzenben* elkövetett szemérem elleni bűntettben és gyilkosságban és a rendkívüli enyhítési jog alkalmazásával, mert még nem töltötte be 20-ik életévét, a törvényszék 12 évi sulyos börtönrre ítélte a vádlottat.

§§ **Megszüntető határozat.** *Fenyő Sándor* az *Egytelérs* léskerkesztője ellen egy estilap néhány hónappal ezelőtt hajsztát folytatott olyan vád hangoztatásával, melynek teljes alaptalan voltát derítette ki most a bíróság. A vádtanács ma foglalkozott ezzel az ügygel és *Polányi Géza* által előterjesztett bizonyítékok elfogadásával a további eljárás megszüntetését rendelte el.

TÁVIRATOK

Bécs, február 28. Ma minisztertanács volt. amelyen a kormány valamennyi tagja megje ent.

Lemberg, február 28. Gról *Goluchowski* külügy-miniszter ma délután ideérkezett.

Belgrád, február 28. *Dumba* Konstantin osztrák-magyar követ ma ünnepes kiballgatáson átadta megbízólevelét *Sándor királynak*.

Bukarest, február 28. A román járadékhuzási körül elkövetett csalásokkal vádolt *Albaehar* bankár, akit *Nizzában* elfogtak és kiszolgáltattak, ma reggel fedezett alatt ideérkezett és a fogságba vitték.

Állami petroleum-monopólium.

Páris, február 28. A kamarában *Contant* indítványt nyújt be, mely felhívja a kormányt, hogy terjesztsen elő törvényjavaslatot, melylyei a petroleum-finomítást állami monopóliumnak mondják ki. *Rouvier* pénzügyminiszter elfogadja az indítványt, melyet a kamara is 319 szavazattal 188 ellenében elfogadott.

Szerencsétlenségek.

New-York, február 28. Múlt éjjel *Lenon-City* közelében (Tenesse) a sinek meglazússa következtében egy vonat kisiklott, miközben öt vasuti a kalmazott és egy nő életét veszítette. Sokan megsebesültek.

London, február 28. A tegnapi vihar alatt egy nyolc kocsiból álló vonatot, midőn *Ulwerston* közelében átmnt a *Leven* folyó hidján, a szélvihar eldöntötte. 32 ember megsebesült, 4 eltűnt, az utóbbiak valószínűleg a folyóba estek.

A marokkói lázadás.

Madrid, február 28. Az *Imparcial* jelenté *Ceuta*-ból: A mórok vidékén teljes anarchia uralkodik. A kabilok vonakodnak adót fizetni, meglopják és fosztogatják a jáczelmű törzseket. A lapok jelentik *Tangerből*: Angolok két ballon-captiffal Fezbe mentek, hogy a pretendens állásait kikémleljék. Tetünban elfogtak több mórt, akiket legyvercsempészettel vádolnak.

A cseh takarékpénztár megrohanása.

Prága, február 28. A cseh takarékpénztárnál ma 1695 íel 2,400,000 koronát vet ki; ellenben 291 íel, köztük övenkét új betevő 99,743 koronát tett be. A betéteket, úgy mint eddig, összegre való tekintet és felmondás nélkül nyomban kifizetik.

Közgazdasági táviratok.

Bécs február 28. Az alsó-ausztriai leszámítoló-társaság közgyűlése elfogadta az igazgatótanácsnak

azt az indítványát, hogy a 4,448,228 koronát lévő tiszta nyereségből 7%-os oszálékot, vagyis részvényenkint 28 koronát fizessenek és 243,223 koronát új számlára vigyenek át.

Bécs, február 28. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A mai heti tőzsdén eladott buza: 4000 mm. 77 1/2 kg. hecskeréki 8.30 K., zab vátozóból, 78 kg. marcholdi 7.82 K. béeri malomból, 76 kg. 7.35 K. Kis-Czell, 76 kg. 7.40 K. Enesérol, 77 1/2 kg. 7.82 K. Kengyeli, 78 kg. 7.45 K. Surány, 7.37 K. Tardoskéd, 83 kg. válogatott 7.90 K. Dévaványa, 82 1/2 kg. 7.85 K. Mező-Berény.

Rozs változatlan, finom minőségű 5 fillérral szilárdult. Bösing 6.90 K., Szered 6.85 K., Ersekujvár 6.77 1/2 K. Nyitra 6.70 K., Ipolyság 6.50 K., B-Gyarmat 6.45 K., Csorna 6.70 K., Arad 6.17 K.

Árpában csekély fedezeti vásárás volt, kizárólag közepes áruban, valamivel javu t árfolyamon.

Takarmányáru megtartotta 10 fillérry heti emelkedést. Tengeri 6.35—6.60 K., zab vátozatlan, magyar zab minőség szerint 6.55—7.05 K., osztrák áru 6.45—6.65 K.

A határidőpiacon jegyeztelt: Buza tavaszra 7.67—7.68, rozs tavaszra 6.93—6.99, zab tavaszra 6.37—6.25 K.

Liszt árfolyama 20 fillérral javult, korpa kedvezően állott.

New-York, február 28. (Ternénytőzsdé.) (Zárlat.) *Gyapot:* New-Yorkban helyben 10.05 (10.25), Febr-ra — (10.12), Májusra 10.05 (10.10), New-Orleansban helyben 9 1/16 (9 1/8). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 8.20 (8.20), Stand white Philadelphiában 8.15 (8.15). Refined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.50 (1.50). — *Zsír:* Western steam 10.05 (10.05). Robe és Brothers 10.25 (10.25). — *Tengeri irányzata engedő* — Februára — (—, —), — Márciusra 58. — (58. —), Májusra 58 1/4 (58 1/4). — *Buza* irányzata engedő — Píros ósm neyben 82 1/4 (82 1/4) Februára — (—, —), Márciusra 84. — (84 1/4). Májusra 81 1/4 (81. 1/2). Jul-ra 78 1/2 (78. 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1. 1/2). — *Kávé:* iair Rio 7. sz. 5 1/2 sz. 5 1/16. — *Feb-ra* 0. — (4.30). Májusra 4.50 (4.55) — *Liszt:* Spring Wheat clears 3 05—3.10 (3.05—3.10). *Culcor:* 2 1/4 (3 1/4). *On:* 29.50—29.90 (29.70—29.90). — *Réz:* 13.25—13.40 (13.25—13.40). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, február 23. (Ternénytőzsdé.) (Zárlat.) *Buza* irányzata engedő. — Máj-ra 77. 1/2 (77. 1/2). — *Juliusra* 73 1/2 (74 —). — *Tengeri irányzata gyenge.* — *Feb-ra* 55. — (54. 1/2). — *Zsír:* Feb-ra 9.60 (9.62). Máj-ra 9.62 (9.62). — *Szalonna* short clear 9.93 (10.28 —). — *Sertissés:* Májusra 18. — (18. —). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

L. Dárda. Ha két évvel ezelőtt történt az eset, nyugodt lehet. Ha a veszettség mérgét nem pusztították el akkor, mikor még a maras helyén volt, akkor a méreg a seben keresztül bejut a testbe és ott az idegek mentén halad fölfele, egészen az agyvelőig. Amig a méreg odáig eljut, eltart jó darab ideig. Ezt a lappangási időt kell előhasználni a védőoltásokra. Minei előbb történik ez, annál nagyobb a remény arra hogy az oltóanyag közömbösíteni tudja a veszettség mérgét s meg tudja akadályozni azt, hogy a veszettség az emberen kitérjön. Az az idő, amig a méreg az agyvelőhöz ér s abban szétterjed, pontosan meg nem határozható. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy két hétnél rendszeren tovább tart az embernél a lappangási idő. A legtöbbször a marás után a huszadik és a negyvenedik nap közötti időben teszi meg a méreg az utat az agyvelőig, ebben az időben mutatkoznak ugyanis rendszeren a megmrt emberen a veszettség első tünetei. Három hónappal a marás után már ritkában tör ki a megmrt emberen a veszettség, még ritkábban a negyedik hónapban, a hatodik hónapban pedig csak elvétve.

K. J. Komárom. A kérezzelt cikkek jutányosan és szolid kivételben kaphatók: *Egyirosmos aruházban, Lászmáru és Ulésnél* (Kossuth Lajos-utca), valamint *Kértész Társaságnál* (Krisztó-tér.)

Gyergyói Hirlap. Igen szivesen. Mindenben ratifikáljuk az első intézkedést. — **B. I. Etesd.** A kérezzelt lakóme: VII. Keresési-ut 56 — **Állatorvostani haligatók.** Nagyságos; Múzeum-utca 8. szám a att lakik. — **A. B. C.** Roppant nagy óvatosságra van szükség, igen kétes válla közás. — **Soldatgala** A bejelentő-hivatamnak bélyegben küldje be a díjat kérdéses kapcsán. Írja meg a címét s visszaküldük a bélyegét. — **S. E. K. I.** Keresznevem nem lehet magyarosítani, csak tévedés esetén engedik meg a kiigazítást. 2. A Budapesti Köz öny mellékletén közli. 3. Jidiz a szultán jakása, porta a török kormány. 4. Magánügye az illetőnek s nem is ismeretes. 5. Orvos tanácsát kell kikérnie. — **Cz. H. (A Corvina)** Kérdetleges doog; nem közhírhöz. — **G.** Mind a két akadémia titkári hivatala értesítőjében közli a pályázatokát és kívánatra megküldi. A hivatalos döntés még nem jutott nyilvánosságra s így nem lehet tudni az előleptételek ügyét. — **L. L. Budapest.** Az idén nem hívják be.

M E S E

A koldus-királyfi.

Egyszer a mezőn sétálgattam és mikor el-fáradtam, egy bodzafa alá telepedtem. Talán el is szunnyadtam fáradtságomban, mikor a vén bodzafa mesélni kezdett:

— Hej, nem volt az mindig így. Jobb világ is járt erre felé. Nekem is jobb dolgom volt. Mostanában legfeljebb fáradt vándorló-legények pihennek meg alattam; a szél megdörzög a fűszálak közt; egyszer jön egy nagy vihar, amely az országutra dönt és ekkor vége lesz az öreg Bodzafa nének. Azért elmesélem, hogy el ne felejtsem, hogy Bodzafa nének akkor volt a legjobb dolga életében, mikor a koldus-királyfi erre járt. A koldus-királyfinak nem volt hol le-hajtania a fejét; nagy zivatart volt, süvöltött a szél; koldus-királyfi egy rongyos köpenyben ballagott az országúton. Azt a rongyos köpeny-
get is átátza már az eső, félig letépte a szél. Megsajnáltam szegény királyfit, rákiáltottam:

— Megállj, te gyerek! Ne menj tovább. Még elveszel ebben a nagy égháboruban. Hamar mássz fel az ágaim közé, onnan aztán, hop, ugorj be a korhadt derekamba. Ott nem ver az eső, nem bánt a szél. Talán még valami elemzsa is lesz a háznál.

A királyfi se soká kérette magát. Egy-kettőre fenn volt az ágaim között, onnan aztán lo-ereszkedett a korhadt derekba. Hej, hogy örült, mikor kívül hallotta süvöltőzni a mérges szelet. Tüzet is rakott, jól is lakott, le is heveredett. Akkor aztán azt mondta:

— Köszönöm a jószágát, Bodzafa néni. Ilyen jó dolgom még soha sem volt.

— Dehogy nem volt, öcsém. — intettem, — királyfikorodban csak jobb dolgod volt tán? Láttalak én téged valamikor aranyos hintóban erre kocsikázni. Hosszu selymes hajad volt és aranyos ruhád. Akkor megkérdeztem a minden-tudó jegyenye-szomszédot: — Ugyan, szomszéd, ki ez a kedves fiú? Jegyenye komám mindent tud. Nagyon messzire is lát, mert magas, de meg a sok földet bejáró varjak, csókák is nála szoktak kvártélyozni. Azok elmondják, hogy mi újság a nagyvilágban. Így aztán megtudtam, megtudtam jegyenye-szomszédától, hogy senki más, mint maga a királyfi. Hát most már nem vagy királyfi?

— Koldus-királyfi vagyok.
— Hát az aranyos hintódat hová tetted?
— A hintóm megvan — felelt a királyfi — és nem aranyos többé, hanem sáros az utól. Az én hintóm a két lábam.

— Ejnye, ejnye, hát mért nem vagy már királyfi?
A kis királyfi elszomorodott. Nagyon só-hajtott.

— Ne is kérdezd, Bodzafa anyóka! Nagy bajba jutottam én. Egyszerre meghalt az édes jó anyám, akit legjobban szerettem a világon. Utána

bánatában meghalt az édesapám, a király. Olyan árva voltam az én nagy országomban, mint az ujjam. Nem volt senkim, nem szeretett senki. Csupa gonosz emberek vettek körül. A leggonoszabb volt valamennyi között Keeske, az udvari bolond. Ez a bolond nem is volt olyan bolond, mint amilyennek látszott. Addig mesterkedett, addig furlangoskodott, amíg egyszer, hogy, hogyan, magához keriette annak a szobának a kulcsát, amely szobában a királyi korona volt. Több se kellett Keeskének. Összegyűjtötte a barátait, aztán fejére tette a királyi koronát.

— Most már én vagyok a király, — mondta. — Téged pedig, királyfi, lenyakaztatlak.

— Nem estem a fejem lágyára, hogy egy bolondtól le hagyjam vágatni a fejem. Nem buszusztam mástól, csak a kapufélfától. Elmentem az országomból. Most bujdosok a világban. Koldus-királyfi vagyok. Abból élek, amit jóemberek alamizsnaként adnak.

Mikor már ezt mondta a szegény királyfi, akkor már úgy zokogtam, sirtam, hogy még a királyfi vigasztalt:

— Ne sirj Bodzafa néni, majd csak megsegit az isten.

De bizony én sirtam. Sirtam addig, amíg jól kisirtam magam. Akkor aztán így szóltam a királyfihoz:

— En csak egy szegény öreg anyóka vagyok. Nem tudok rajtad segíteni. Hanem estére emelgyek tanácsot kéni ahhoz a vén dióházhoz, amelyek itt áll a kertek között. Addig csak melegedj a tűznél.

Ugy is volt, mint mondtam.

Estefelé a nyakamra borítottam a télikendőmet, kifeszítettem az esernyőmet, aztán ellátogat-tam Diófa uramhoz.

Diófa uram oszvalta a fejét, dörzsölte a kezét.

— Ejnye, ejnye, — kiáltotta — hatvansz-tendős vagyok, de még ilyet nem hallottam. Nem is tudok hát tanácsot adni, hanem ajánlom itt a szomszédos Kőrifa komámát. Az már száz-esztendős is elmult. Ó, ha tud, szívesen szolgál tanácsot.

Kifeszítettem hát az esernyőmet és felkeres-tem az öreg Kőrifát.

A száz-esztendős Kőrifa éppen az unokáival veszekedett, hogy azok a gyerekek már mind a nyakára nőnek, de mikor a koldus-királyfi törté-netét meghallotta, egyszerre abba hagyta a vesze-keket. Sokáig gondolkodott, aztán megvakarta a fejét:

— Szó ide, szó oda, százéves rég elmul-tam, de még ilyet nem hallottam. Legjobb volna, hógam, ha felkeresné az erdő közepén az öreg tölgyfát. Ezen a környéken ő a legvénebb, há-romszáz esztendős mult tavaly. Ha ő sem tud tanácsot, akkor már nincs is segítség.

Mit volt mit tennem? Messze lakott az öreg tölgyfa, de már csak elindultam hozzá. Mikor meglátott, azt kérdezte:

— Mit akarsz, te kisleány?
No, gondoltam magamban, ha már kisleány-

— Nagyon szellemes; de én mégsem vagyok vele melegegdedve. Azt hiszem...

Lady Janet gondolkodott — és gondolatát nem mondta ki. Másodszor emelte föl kezét annak jeléül, hogy ő más véleményen van.

— Van még valamely ellenvetése? — kérde Julian.

— De legyen csendesen! — kiáltá az éltes nő. — Különböben megint elfelejttem.

— Mit, néném?

— Azt, amit már egy örökkévalóság óta mondani akartam. Rájöttem most, hogy egy kérdéssel kezdődik. Hagyja békében azt az orvost, elég abból ennyi. Hol van most az ön szánalomraméltó pártfogoltja, én bolond, nyomorult személynek mondom. Még Londonban tartózkodik?

— Igen.

— És még most is szabadon jár?

— A háziasszonya, akinél lakik, vigyáz rá.

— Ez szép, de válasszon most. Hogyan lehetne keresztulvinni azt, hogy ebbe a házba be ne jusson, se titkon, se nyíltan. Hogyan véd-jem meg Grace-t, hogyan magamat ellene?

— Es erről akart velem beszélni?

— Csakis erről.

Mind a ketten annyira el voltak mélyedve beszélgetésükbe, hogy nem vették észre, amint kívülről egy férfialak lépett a télikertbe. Amikor az a virágok és növények közt a puha pázsiton zajtalanul közelebb jött, Horace Holmerofot is-merték föl benne. Horace megállt az ebédidő előtt és az ismeretlen felé nézett, aki lady Janet mel-lett háttal ült feléje. A másik percben az idegen megszólalt és hangjának csengésére Horace azon-al felismerte Julian-t. Mégis állva maradt; a fél-tékenység gyanakvóvá és kíváncsiává tette az iránt, vajjon mi közölni valója van Juliannak négyeszer közt lady Janet-tel, és be akarta várni, vajjon gyanujának van-e alapja.

— Sem önnek, sem miss Roseberrynek nem kell félnie a szegény teremtetéstől — folytató Ju-

lián. — Nagy befolyásom van rá és már egyszer megértettem vele, hogy hiábavaló minden, feles-leges még egyszer idejőnie.

— Bocsásson meg, — vágott közbe Horace és állva maradt a télikert küszöbén. — O nem, úgy látszik, nem cselekedte meg.

Amit az előbb hallott, elég volt, hogy el-ozslassa gyanuját. Eppen most jó alkalma kínál-kozott, hogy beljebb lépjen.

— Szent isten, Horace! — kiáltá lady Janet. — Honnan jön, mi vezette őnt ide?

— A kaputól megtudtam, hogy ön tegnap este Grace-szal visszatért. És eljöttem a kerten keresztül. — Majd Julian felé fordulva: — Az a személy, akiről ön az imént beszélt, már itt is volt lady Janet távollétében.

Lady Janet egyenesen Julianra nézett. Ez egy elutasító mozdulatot tett és szólt:

— Lehetetlen, tévedés forog fenn!

— Semmi tévedés, — válaszolt Horace. — Csak ismétlem, amit a kapus az imént mondott.

Lady Janet előtt elhallgatta, hogy ne nyugtalanítsa, csak három napja, hogy itt járt és minden áron tudni akarta, hová utaztak a hűgylek. Ter-mészetesen nem mondta meg.

— Hallja, Julian? — mondá lady Janet.

Julian sem nem haragudott, sem meg nem sértődött ezen. Ellenkezőleg arcán a pillanattal a mély bánat kifejezése ült.

— Legyen egészen nyugodt, — mondá hig-gadtan néjének. — Ha az a nő őnt, vagy miss Roseberryt még egyszer zaklatná, rajtam a sor, hogy őt ártalmatlanná tegyem.

— Hogyan végzi el ezt? — kérde lady Janet.

— Magam is ezt kérde, — szólt Horace. — Ha kiszolgáltatjuk a rendőrségnek, kitesszük magunkat a nyilvános pletykának.

— Ugy rendeztem el mindent, hogy minden feltűnés el lesz kerülhető, — válaszolt Julian, miközben arcára még szomorúbb kifejezés eresz-

REGÉNY

AZ ÚJ MAGDOLNA

— REGÉNY —

Írta: WILKIE COLLINS

(24)

— Tudja, mit mondott nekem ma reggel?
— Sokáig tart, míg megismétli?
— Egy percig.
— Ez kollemissen lep meg. Tehát folytassa.

— Ön tudni akarja, hogyan tudta meg az orvos és hogy értesült miss Roseberry viszonyairól, — vette föl Julian a beszélgetés fonálát. — Az orvos azt hiszi, hogy vagy miss Roseberry be-szélte neki önről és saját viszonyairól, amikor egyedül voltak a francia házikóban, vagy pedig az idegen nő titkon beletekintett miss Roseberry irataiba. Érti most már?

Most először találta érdekesnek lady Janet az ügyet.

— Teljesen, — mondotta. — Nagyon jól el tudom gondolni, hogy Grace vigyázatlanságból oly dolgokat említett előtte, amelyeket öregebb és okosabb nő magának tartott volna meg.

— Nagyon helyes. Nagyon valószínű ugy-e, hogy az idegen nőt éppen akkor érte a granát, amikor miss Roseberryre és viszonyaira szegze-dött gondolata? De mi történiik azután? A sebesült nő műtét következtében új életre kel és egy manheimi kórházban fekszik. Ekkor deliriumba esik, miközben a „miss Rose-berry” gondolata rögeszmévé válik és most a szerencsétlen nő csodálatos alakban nyil-vánítja. Ennél marad és összetéveszti magát miss Roseberryvel. Önmagát miss Roseberrynek tartja és azt Mercy Merricknek mondja. Ez az orvos véleménye. Nos, mit szól hozzá?

király mindjárt ki is adta a parancsot a szakácsnak:

— Reggelre jó kis pörköltöt szeretnék enni ebből a gonosz bolondból!

Koldus- királyi visszakapta országát. Bezzeg, nem hívta őt többé senki koldus- királyinak. Nem-sokára meg is házasodott. Ott voltam én is a lakodalman, az öreg Holló bácsi is. Tánra is perdültünk és úgy jártuk a kállai kettőt, hogy csak úgy ropogott. Ha a lakodalmon vége nem lett volna, tán még most is táncolnánk, olyan jó kedvünk volt...

Igy mesélt az öreg bodzafa, míg szenderegtem. Mikor felbredtem, a vén fa bólogatott és töredezett galyait széttereggette az országát felett.

Gyula bácsi.

KÜLÖNFÉLÉK

Fordulónál.

Csak dér szürköl már a világon,
A napsugár is elfogyott;
Szegény, kifosztott ifjúságom,
Be szürke vagy, be megkopott.

Sok kincsemből más nem maradt meg,
Csak egy mélyszög fájdalom,
És nemsokára eltomeltek,
Én legutolsó bús dalom.

Úgy fogsz elszállni: megsiratlan,
Mint éji hang a hegyeken,
Mert aki sohasem kacagtam;
Már könnyem sem maradt nekem.

Kétly Endre.

— A kritikáról. Emile Faguet, a legtekintélyesebb francia kritikusok egyike igen érdekes megfigyeléseket közöl a mesterségről. Elsősorban konstataálja, hogy a kritikának sem a szerzőre, sem a közönségre nincs közvetlen hatása. A kritika befolyása — úgy véli — csupán indirekt és általános. A kritikus nem hat közre abban, hogy akárcsak egy példánnyal is több vagy kevesebb fogynék el egy műből. Nem függ tőle sem a siker, sem a bukás. Nem egyszer történt, hogy a kritika egy írórt vagy egy könyvet rá akart erőszakolni a közönségre, de mindig hiába. Másrészt vannak szerzők, akiket a kritika tökéletesen ignorál s akik dacára ennek rendkívüli sikert aratnak. Az egyetlen, amit a kritika tenni tud az, hogy a publikumot hozzá szoktatja ahhoz, hogy a könyvek és szindarabok fölött gondolkodzzék és gondolatait logikusan rendezni tudja, szóval, hogy őt kritikussá és kritikai ítélésre képessé tegye. A kritika folyton csiszolja a publikum szépérzékét. A kritikus, aki nem tesz egyebet, mint az érzéseit analizálja, ezeknek okát fejtegeti és ezt a megokolást világosan érthetővé

kedett. — Mielőtt ma idejöttem, megbeszéltem a dolgot annak a városnegyednek rendőrőrnökével és már intézkedtem is a legközelebb eső rendőr-állomáson. Névjegyem előmutatására azonnal ideküldenek egy megbízható, polgárhűhát viselő embert és az aztán nyugodtan elvezeti innen azt a nőt. A főnök kihallgatja szobájában és meg fogja vizsgálni a bizonyítékokat, amelyeket fel fogok hozni amaz állításom mellett, hogy az a nő nincs beszámítható állapotban. Aztán véleményt mond a törvényszéki orvos, a törvény a megfelelő őrizet alá helyezi.

Lady Janet és Horace rendkívüli csodálkozással pillantottak egymásra. Szerintük Julian volt az utolsó, akitől ily komoly lépést vártak.

Nője azért további felvilágosítást kért.

— Miért mondja el csak most, hogy ily elővigyázati intézkedéseket tett?

Julian nyíltan, de szomorúan válaszolt:

— Reméltem, kedves néném, hogy nem lesz szükség a végsőhöz nyulnom. On kényszerít beavallanom, hogy úgy ügyvédem, mint az orvos, akikkel ma már beszéltem, az ön véleményén vannak és azt hiszik, hogy azt a személyt nem lehet magára hagyni. Csakis e két ur rábeszélésére mentem a rendőrőrnökhöz. Kimutatták nekem, hogy kutatásaim eredménye, ha más tekintetben nem is kielégítő, azt a feltevést mégis megerősíti, hogy a szerencsétlen teremtés megbíhat elméjében. Ennek nem tudtam ellenmondani és kénytelen voltam igénybe venni az ügyvédem és az orvos által szükségesnek talált rendszabályokat. Megtettem kötelességemot — nem könnyű szívvel. Gyengeséget árultam el ezzel, szinte elviselhetlen rém nézve az a gondolat, hogy ezzel a szerencsétlen leánnyal keményen fognak bánni. Állapota reménytelen és helyzete valóban kétségbejítő.

Julian hangja elakadt. Hirtelen elfordult és vette kalapját.

teszi a publikumot is hasonló eljárásra tanítja, megint arra, hogy magyarazatát tudjuk adni annak a kellemes vagy kellemetlen érzésnek, amelyet bennünk valamely mű olvasása kelt. Egyszóval: igényteljessé teszi a közönséget és ez jó eszköz arra, hogy az ízés nemesedjék. Mindezek teljesen érthetővé tessék az írók, színházigazgatók és kiadók gyűlöletét a kritikusok iránt. A kritikus nem tesz nekik semmiféle szolgálatot, mert nincs módjában, hogy más tulajdonságokat adhasson az íróknak. A hibáit sem tudja megjavítani, sem arra nem képes, hogy akár egy példánnyal is több keljen el valamely könyvből. Ellenben igazságtalanságot követ el a szerzővel szemben azért, hogy a publikum igényeit magasra fokozza. A végeredmény az, hogy a kritikus ártalmára van az íróknak. Azzal, hogy a közönséget pretenzióssá teszi, árt nekik, anélkül, hogy ezért a kárért bármiképpen rekompenzálná őket. Az írók, színházigazgatók és kiadók állandó haragja a kritikusok ellen tehát jogosult és senkinek csodálkozhatik vagy panasszkodhatik ezért. Faguet a kritika főadatairól szóló íróknak megjegyzéseit a kritikus működésének ismertetésével fejezi be. Utal Saint-Beuve szavaira, aki szerint a kritikus feladata:

— Szép dolgokat olvasni és ezekről kellemes dolgokat írni.

— Igen ám, — mondja Faguet — de, sajnos, sokszor épp az ellenkező definíció áll a kritikus szerepére: rossz dolgokat olvasni és azokról kellemetlenségeket írni.

— Paganini ereklyék. Génuból az a hír érkezik, hogy báró Paganini, a világhírű hegedűművész unokája elhatározta, hogy a nagyatyjáról reamaradt összes iratokat és ereklyéket Génua városának ajándékozza. Az iratok közt van a mester összes műveinek kézirata és néhány kiadatlan műve is. Ez nem az első eset, hogy Génua városa egy nagy hegedűművész ereklyéit örökli. Amati szintén Génua városának hagyta híres hegedűt és örökségül;

— A pálinka ellen. Svájcban, ahol a szesz italok ellen a legnagyobb erélyvel küzdenek, a közelműben hagyta el a sajátot egy röpirt, amely a következőképp érvel: 1. A fokozatosság elve szerint már kevés bor is árt, habár kevés, nem áll tehát, hogy csak sok árt meg belőle. 2. Hogy a szesz melegít, erősít, az családás. Igenis, megbénít bizonyos agysejteket, a hideg, meleg, fáradság érzetét azonban nem szünteti meg, hanem, mint más kábítószert, csak eltomptítja, megbénítja. A hatás elmúltával ott vagyunk, ahol voltunk, sőt a szervezetet a szesz okozta nagyobb elvesséssel külön is megviseli. 3. A szesz további szomszúságot okoz és így túlságos sok vizet vétett föl a szervezetbe. 4. Olyan embernek, aki szeszszel nem él, annak az étel s a víz jobban ízlik. A bort vagy sört nem is kívánja. 5. Nem szabad ellelejtetni, hogy valamikor minden iszkos mér-

Lady Janet utána ment és az ajtónál néhány szót szólt hozzá. Horace gúnyosan mosolygott és a kandalló mellé állt, hogy megmelegedjék.

— Ön elmegy, Julian?

— Felkeresem a kaput, hogy ellássam a kellő utatitással az esetre, ha az a nő még egyszer elébe kerül.

— De visszajön? — kérde suttogva. Majd még halkabban: — Valóban szükség van rá, Julian, hogy ön most itt maradjon.

— Megígérem önnek, néném, hogy addig nem távozom el innen, amíg önt teljes biztonságban nem tudom. Ha önt, vagy fogadott leányát az a szerencsétlen asszony még egyszer megijesztené, úgy — és ezt becsületszavamra mondom — elküldök a rendőrségre, ha még oly nehezemre esik is. Egyébként gondoljon valómásomra és vigyázzon, hogy én minél ritkábban láthassam miss Roseberryt és minél kevesebbet halljak róla. Itt lesz, ha majd visszajövök?

— Igen.

— Egyedül?

Tekintetével s hangjával elárulta Julian, hogy nagyobb súlyt fektet e szóra. Lady Janet elérlette.

— Hát csakugyan olyan nagyon szerelmes Gracoba?

Julian ez egyik kezét nője karjára tette és a másikkal Horace felé mutatót, aki háttal fordulva a kandallónál állt és lábait melenggette.

— Nos? — mondá lady Janet.

— Nos? — ismétlé Julian mosolyogva, de egy könnyet morzsolva szét szemében. — Még soha embert nem irigyeltem úgy, mint őt.

Ezekkel a szemekkel Julian kivonult a szobából.

(Folytatása következik.)

tökletes ivó volt. Egyáltalában nem kell tehát szeszest italt inni. Okai a szesz mai elterjedésének: 1. A sok vendéglő és kocsmá. Az a hit, hogy a bor „erősít”, a mámor kellemes volta, az önállóság hiánya, az utánzásra való hajlandóság, gyávaság, a szokás hatalma, előlétele, nyugrási hőbort, hiúság (hogy ki bír el többet?), aggodalom és lételenség, hogy kinevetik vagy megszólják, ha az ember nem cselekszik úgy, mint mások. Ritkán is akad oly bensőség független és erős lélek, aki magát az általános szokás alól ki merné vonni.

— Lakók sztrájkja. Madame du Gast, dusszagd párisi övezgy, akinek csak a multkor volt egy rágalmaszái pöre, ismét beszéltet magáról. Van Párisban egy egész utóaja, a „Crispin du Gast” s ennek tizenhárom házban annyi ember lakik (osupa tekintélyes munkáscsalád), mint egy kisebb vidéki városban. A dusszagd asszony a napokban minden lakójának felemelte a lakbért huszonkileno frankkal, mire a lakók egy nagy teremben összejöttek s kijelentették, hogy sztrájkolni fognak. Mivel Párisban ez az eset még sohasem fordult elő, a közönség nagyon érdeklődik iránta. Egyik riportert a másik után kopogtat madame du Gastnál, aki a lakbéremelést így okolja meg:

— Nem jószántomból teszem. De kénytelen vagyok megtenni, mert az adófelügyelőség az idén tizenötezer frankkal több adót rőit reám s azonkívül a háziuram is több bért követel tőlem. Météányos tehát, hogy ezt az új terhet megoszszam lakóim között.

A lakók azonban nem igen akartak evvel az érveléssel megelégedni.

Apróságok.

Alzenben (Hessen) a minap egy embert azért ítéltek el huszonnégyszáz arístomra, mert egy törvényeszéki tárgyalás alkalmával újságot olvasott.

Novi Vinodolban (Horvátország) a minap tizenkét pár ünnepelte egyszerre aranylakodalmat.

Viganban egy fiatal leány most három hónapja mély álomba merült s azóta alszik.

Indiában Khinában, Japánban és a szomszédos országokban négyszázmillió ember alig eszik húst, mégis erősek, tevékenyek és hosszúéletűek.

A román közoktatásiügyi miniszter rendeletet boosított ki, hogy a tanítónők, akik a ruházatlan nagy fényűzést fejtenek ki, román népriseletben járjanak.

A méh óráknint negyven mértőidet repül, azonban, ha mézszel megrakodva megy hazalelé, csak tizenkét mértőidet tesz óráknint.

Azt mondják, hogy a tengeri betegségek legbiztosabb óvszere az, ha jó sokáig a tükörbe nézünk.

Hollandiában 1628-ban egy darab tulipánbagymárt ezeket a dolgokat kapta a tulajdonos: négy tonna buza, nyolc tonna rozs, négy hizott ökör, nyolc sertés, tizenkét birka, két hordó bor, négy hordó sör, két hordó vaj, ezer font sajt, egy csomag ruha és egy ezüsterleg.

Az elmúlt évben 22 vonatrablás történt az Egyesült Államokban, az elmúlt 18 év alatt pedig 328.

Michigan államban törvényt hoztak arról, hogy a gyerekeknek iskola után azonnal baba kell menniük. Utóan kóborogó gyerekekkel a tanítók szigorúan bánhatnak el.

Washingtonban 7400 nő van alkalmasa a külfönte kormány-hivatalokban.

Az atlantai iskolásgyermekek félretett centjeiből a városi állatkert részére egy elefántot vettek.

Ausztriában az összes iskolákban a vallásos tanítás kötelező. A ítanító a többség vallásához tartozik, a hitoktatás a vallási testületek felügyelete alatt áll.

KÖZGAZDASÁG

Hetiszemle.

Budapest, február 28.

Gabonauzlet. (Reich Jenő és Társa jelentése a Budapesti Napló számára.) Az időjárás a lefolyt hét folyamán is nagyobbára száraz maradt. A hőmérséklet emellett állandóan enyhe és csak a hét elején voltak az éjjelek hűvösebbek. A vetések állása egyes vidékeken nem teljesen kielégítő, kedvező időjárás azonban ezt még kipótolhatja. A vizállás csökkenő. A külföldön nagyobbára ugyancsak száraz enyhe idő uralkodott.

A külföldi piacokon az üzleti forgalom gyenge maradt, a bangulat nagyobbára csendes és az árak alig tüntettek fel változást. Amerikában az árfluktuációk jelentetelének voltak. Az export-üzlet gyenge maradt és habár a látható buzakészletek csökkenést

tüntetnek föl, úgy kedvező vetéshírek és a korlátozott elvileg lanyhítólag hatott. Az argentinai hivatalos terméscsúcs és a hozamot 31 millió métermázsra körül becsüli, de a könnyű és nagybuború nedves minőségű áru korántsem oly megfelelő, mint tavaly.

Tengeriből igen bő termést várnak. Angliában vevők és eladók egyaránt tartózkodnak és az árak alig voltak fenntarthatók. Franciaországban is nyugodtabb lett a felteleg; az időjárás is kedvezőbb és így az árirányzat lefelé gravitált. A német piacokról a legjelentetkező változást éppúgy, mint a többi kontinentális piacokról sem, ahol gyenge forgalom mellett a multheti jegyzések vannak érvényben.

Nálunk a kereslet különösen kenyérmagvakban élénkebben alakult és a hangulat is kelemesebb. Takarmánycikkek — tengerit kivéve, mely szilárd — tartottak maradtak.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza a hét elejével csak gyenge vétékedvvel találkozott. A bekövetkezett enyhe időjárás mellett kétségteleen vár, hogy a téli állásban levő hajótelek rövidesen beérkeznek, annál inkább, mert a tulajdonosokban is megvolt a vágy, hogy hajrátkományaikkal mielőbb ideérkezzenek, míg a malmok várakozó állapotot foglaltak el és csakis itt lévő vagy azonnal szállítandó árura reflektáltak. A hozatalok azonban, különösen vasuti áruban, egész gyengék voltak és a malmok, amelyek immár huzamos ideje alig vásároltak, végre mégis kényszerülve voltak erősen megoszpant készleteiket kiegészíteni. A forgalom jobb kereslet mellett így megélénkült, az irányzat barátságosabbra fordult és az árirányzat fellelé törekvő volt. Finom buzákat állandóan énybenben részesültek. Ca. 5-7 1/2 fillér emelkedés mellett az ösziorgalmat ca. 110 000 métermázsra tesztük, míg a hetitől atal 102 000 métermázsát tesz ki, amelyből 901 métermázsát ment tovább.

Rozs gyenge kínálat mellett e héten úgy az export, főleg azonban a helyi fogyasztás céljaira jobb kereslettel találkozott és könnyebben volt elhelyezhető. Az árak a mult héthez viszonyítva 5-7 1/2 fillérrel magasabb és minőség szerint 6.65-6.80 korona között jegyeznek budapesti paritásra, míg helyben 6.85 koronáig fizetnek három óra. Nyíri származékokban jelentéktelen a forgalom és inkább névlegesen jegyzünk 6.20-6.25 korona Debreczen, 6.80-6.85 korona nyíregyházi paritásra.

Arpa (takarmány és hántolási célokra) mérsékelt kínálat mellett csak csekély figyelemben részesült és a multheti jegyzések változatlanok maradtak. Minőség szerint 6.80-6.10 korona között jegyzünk helyben míg erőteljes szemű áru hazai piacra 6.15 koronáig ért el. Maláta- és sörárpkában állomásokon átérve változatlanok volnának az árak, de az üzlet szünetel.

Zab gyengén van kínálva, a fogyasztás azonban szintén tartózkodó; a forgalom ennek megfelelően gyenge maradt és az árak a mult héthez viszonyítva változatlanok. Minőség szerint 6.10-4.00 korona, prima áruért 6.50 koronáig volt helyben elérhető.

Tengeri jó minőségű áruban tovább jó kereslettel találkozott és Kóbanán 10 fillérrel a multheti jegyzésen felül 6.-6.15 korona között volt elhelyezhető. Állomásokon átérve egészesen áru ugyancsak 10-15 fillérrel emelkedett és budapesti paritásra 5.85 koronát ért el, a hét végével az irányzat azonban nyugodtabb. Hibás áru iránt a kereslet erősen gyengült. Helybeli szeszegőitök nagyobb készletek felett rendelkeznek és tartózkodnak, a vidéki szeszegőyek pedig csak gyenge beszerzéseket eszközöltek és budapesti paritásra 3.90 koronáig fizettek.

Olajmagvak: Káposztarepce (készáru) üzletlen és 10.-10.60 K. között jegyez helyben. Haláridő-káposztarepce 1908 augusztusra változatlanul 11.70-11.80 K. között jegyezték. Lenmag 12.50-13.- K., vadrepceért 5.25-5.75, gomborkáért 10.- koronát fizetnek.

Hüvelyesek: Babban forgalom e héten sem volt. Csupán névlegesen jegyzünk: Trieurzött apróbabot Felgyházán 12.- K., gömbbütyű Baja-Mohács-Zombor 11.-11.25 K., barnabab Kalocsán 7.-, Nagy-Károly 6.85 K. Erdélyi bab állomásokon átérve 9.25 K. Kendermag lanya 9.-, búkköny gyengekereslet mellett lanya és 6.50 K. jegyez helyben.

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Jelzálog Hitelbank mérlege. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság által jóváhagyott és 1902. december 31-ével lezárt mérleg szerint a Magyar Jelzálog Hitelbank bruttó nyeresége az 1901-ről áthozott 721.482 89 K. hozzászámításával 7.986.890-86 K. és a tiszta nyereség, a kezelési költségek és adók levonása után, a mult évben kimutatott 5.860.163-97 K.-val szemben 6.551.710-26 K. tesz ki. Az igazgatóság március 16-ára egybehívott közgyűlés elé azt az indítványt fogja terjesztani, hogy a forgalomban levő 200.000 drb részvény után részvényenként a múltévi 25 frankkal szemben ez idén 26 frank osztalék fizetessék, továbbá 30.000 K. az intézeti nyugdíjajlat javadalmazására, 45.000 K. az intézeti tisztviselők külön jutalmazására, 100 000 K. az intézeti házbán eszközölt beruházások leírására, továbbá (miután a rendes tartalékalap az alapszabályszerű legmagasabb összegzet már elérte), 300.000 korona a külön tartalékalap javadalmazására fordításra és a fennmaradó 763.961-61 K. a folyó évre elővitessék. A kimutatott tiszta nyereségben nem foglalják

az 1902. évi magyar konverzióbeli részesedéseiből eredő nyereséget, mely a folyó évrnek tartatott fenn. A bitosító alapokban és a bank tárcájában foglalt összes értékpapírok az 1902. december 31-iki árfolyamértékelésnél ca. 700.000 koronával alacsonyabb összeggel vótettek fel.

Az intézeti címletek az 1902. év folyamán mintegy 60 millió korona összegben nyertek bel- és külföldi elhelyezést; az ez évben tényleg valóstított jelzálog- és községi kölcsönök összege mintegy 66 millió koronára rug. E számtelemek az intézet fennállása óta elért legnagyobb évi forgalmat jelentik.

Es a mérleg oly fényesen beszél magáért, hogy kommentárt fűzni hozzá szinte felesleges. Az egyetemes gazdasági stagnáció közepette ime a Jelzáloghitelbank tavaly még eddigi tényes üzletreményeit is ki tudta haladni és egy javulómezőzésben, forgalmi adataiban is példátlanul briliáns mérleggel lepi meg a pénzügyi világot. Igen hangos hirdetője es annak a körültekintésnek es hivatkozásnak, amelyvel az igazgatóság által madarasi Beck Nándor az intézetet biztos kezzel mind fényesebb jövőndő elé vezeti.

A Magyar Agrár- és Járádekbank Részvény-társaság igazgatósága megállapította az intézet 1902. évi mérlegét. A nyereség és veszteség számla az 1902. év végével 1.621.628-85 K. tiszta nyereséggel zárta, szemben a multévi 1.491.218-83 K. tiszta nyereséggel. E tiszta nyereségből az igazgatóságnak a közgyűlés elé terjesztendő javaslata szerint kifizetendő — mint a mult évben — osztalék fejében részvényenként 20 K. azaz összegben 1.200.000— K., ami a részvénytöke 5% os kismatózásának felel meg. Az osztalékösszegnek és a mult évről áthozott nyereségnek levonása után még fennmaradó 171.659-94 koronából a tartalékalapnak alapszabályszerű maximális 2% os dotálására felhasználandó 34.331-97 K. és az igazgatóság jutalékára (alapszabályok 33. és 52. §§.) 17.165-95 K. A nyereségnek ezután még fennmaradó 270.125 K. 90 fillérinyi összegéből 100.000— K., a külön tartalékalaphoz utalandó, az intézeti tisztviselők és szolgák részére létesítendő nyugdíjajlat javadalmazására jörditendő 20.000— K., a földlelgepek mutatókhoz 150.125-90 K. pedig a jövő üzletre viondó át. A kiüntetett nyereségben bennfoglalatik a konszorciumis üzleteknek 1902. év végéig elszámolt nyeresége a 4% os magyar állami kötvények konverzió műveletéből elért nyereségreszesedésünk kivételével, amelynek elszámolása a folyó üzletre tartatott fenn. A kamatjövdelem a multéviel szemben 78.975-57 K.-val kisebb, a jutalékok és kölcsönök nyereségei omén elért eredményeiten 206.776-23 K.-val emelkedett, a költségek és adók pedig 26.988-21 K.-val magasabb összeggel szerepelnek. A jelzálogkölcsönök a visszafizetések levonásával a szárszámdásban 88.004.732-63 K.-val vannak kimutatva az előző évi 28.633.188-83 K.-val szemben, eszerint tehát 4.271.544-69 K. gyarapodást mutatnak. A szolglőkölcsönök összege 1302. év végén 22.705.018-26 K.-ra emelkedett. A banknak 1902. december 31-én a szolgl- és jelzálogkölcsönökről 8586 számlája állott fenn.

Nemzetközi gépvásár Borsóslóban. A budapesti kereskedelmi és iparkamara közli, hogy június 10, 11, 12 és 13-án Borsóslóban nemzetközi gépvásár és kiállítás lesz, amelynek programja a kamara iródjában megtekinthető. A bejelentések március hó 31-ikig, an die Maschinen-Ausstellungs- und Markt-commission in Breslau X., Mathias-platz No. 6. cím alatt a kamaránál létező bizottsághoz intézendők.

Első Osztrák Aitalános Baleset Ellen Btósított-Társaság. Ez a hazánkban a triestai Aitalános Btósított-Társaság (Assicurazioni Generali) által képviselt társaság mult hó 24-én tartotta meg Bécsben huszadik rendes közgyűlését. Mint a betérjesztett számadási jelentésből kitűnik, a feljött év eredménye kiemelítő. A díjbevétel 6.087.255-88 K. összegzet ért el. Az 1902-iki üzletében 2.867.108-18 K.-at lettek a kártérítések és az intézet fennállása óta 22.463.3-6-38 K. kárösszegzet lett kifizetve. Az üzletszámla 575.052-06 K. nyereséggel záródik és a közgyűlés elhatározta, hogy részvényenként 76 koronát fordít a nyereségmóselvény beváltására. A társaság 11.701.365-63 K. befizetett részvénytöke és késszpénztartalék 16161 rendelkezik, melyből 4.987.700-60 K. magyar értékekben van elhelyezve.

A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy az árufelvitelt összes állomásainak (Stein, Piszke, Párkány, Erosi és Rác-Almás kivételével) egymásközti forgalmában megnyitotta.

Ezenkívül közli a társaság, hogy a Regensburg, Passau, Linz, Bécs Budapest, Baros, Szászok, Szege, Turn-Severin, Galac stb. állomásokról fenntartott menetrend szerű áru-szolgálatról az idén is kiadótegy jegyzéket, amely magában foglalja az áru-szállító hajók pontosan összeháított indulási napjait, valamint a hajóárakot fenntartatamát a Duna és mellékfolyókának fontosabb forgalmi szakaszain. Ezen, a társulati üzemvonalak térképével ellátott jegyzéket a társulat kívánatra bárkinek díjtalanul megküldi.

Borsósló. A Magyar Vöröskereszt Egyesület ma tartotta sorsjegyeinek ötvenketedik borsóslói. Törlesztésre a következő 20 sorozatot húzták ki: 9 002 1005 1109 1716 2021 2156 3111 3036 3401 3561 3980 6303 6412 5691 5929 6703 7485 7861. Az ezen sorozatban foglalt 2000 darab sorsjegyet egyenként 14 koronával április 1-től kezdve a Magyar Földhitelintézet váltja be. Nyereménnyel a következő sorsjegyeket húzták ki: 40.000 korona nyereménnyel: 6285-73; 2000 korona nyereménnyel: 662-72; 1000 korona nyereménnyel: 7478-20 2-63-46; 200 korona nyereménnyel: 621-26 1820-80 2391-93 2634-75 3732-51 3911-75 5837-115796-62 7639-60 7768-97 100 korona nyereménnyel: 136-28 693-65 782-38 789-2 804-45 1607-27 1757-81 2512-62 21541-52

4484-96 1216-6 5297-37 5278-76 5889-1 5552-25 5631-10 5770-50 8065-54 6288-100 6951-63 712-31 7123-42 7612-88 7677-91 7756-16. 30 korona nyereménnyel: 372-64 424-05 495-20 665-90 829-20 1048-4 1106-61 1154-87 1327-97 1420-67 1541-21 1559-87 1739-76 1874-17 1881-93 1927-20 2028-67 2222-27 2301-20 2369-94 2477-72 2939-79 2040-87 3178-65 2270-11 3270-97 3-80-72 3451-16 3665-15 1: 906 -65 4123-29 4590-66 4769-91 49-4-70 5085-12 5118-57 63-3-01 5360-42 5692-66 6947-37 6042 -61 6290-15 6335-48 6404-66 6410-61 6420-87 6488-81 6790-46 68-82-19 7588-15. A nyeremény összegzetek a Magyar Földhitelintézet váltja be az egyesült utalványára április elsőtől kezdve.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvény-társaság igazgatósága közli, hogy a rendes helyi hajóárakot Baja és Apatin között március 2-án a következő menetrend szerint indítja meg: Felfelé Indulás Apatinból 4 óra reggel, indulás Mohácsról 8 óra 5 perc reggel, érkezés Bajdra 10 óra 15 perc délelőt. Felfelé: Indulás Bajáról 1 óra délután, indulás Mohácsról 3 óra 20 perc délután, érkezés Apatinba 6 óra 10 perc este.

Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségeket jelenti: Erdélyan Lázár szabó Pancsova, Pály Lázár kereskedő Debreczen, Deutsch Bernát vasskereskedő Galgóc, Takács Miklós kereskedő Selmeczbánya.

Szenczárak. A kontingens nyereszeze ára Budapestben 36.50 korona pénzben, 37.60 korona áruban. — Bécsben a kontingentált készáru 39.30 korona pénzben, 39.40 korona áruban.

Sertéskonzumvásár. (A székeslővárosi sertésvásár és közvágóhid intőzőségé.) Február 23-án Póhajtás: Zsirterés, egy mint Öreg I. rendű 350 kilogramm felül — darab, II. rendű 280-350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül — darab, közép 220-300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, silőd — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Husstérés egy mint: nehéz 800 kilogramm felül — darab, könnyű 250-300 kilogramm — darab, silőd — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Póhajtás Összege 147 darab, Előző napi maradvány 7 darab, Összesen 154 darab. Eladott 1.3 db. Maradvány 41 db. A vásár irányzata lanya. Az árak banyatúlban. — Következő árak jegyzetetik: Zsirterés: Öreg I. r. 850 kgr.-on felül 100-106 fillér, II. rendű 280-350 kilogramm, 100-106 fillér, selejtezt 94 — fillér, silány — fillér, fiatal nehéz 300 kilogramm felül — fillér, fiatal közép 220-300 kilogramm 100-108 fillér, fiatal könnyű 220 kilogramm 100-106 fillér, silőd — fillér, malac — fillér. Husstérés: Nehéz 800 kilogramm felül — fillér, könnyű 140-300 kilogramm — fillér, silőd — fillér, malac 40 kilogramm — fillér. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, félősluban.

Bécsi vágómarhavásár. Február 23. (Saját tudósított telefonjelentése.) A st-marxi központi vásárocsarnokban ma megtartott vesztéztári vágómarhavásár a felhajtott — darab magyar, — darab galiciai, — darab bukovinai, — darab németországi, összesen 210 darab szarvasmarha. Jegyzések: 100 kilogrammonként 6lősluban magyar h: öökör I. minőségű 62.—68.— fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű — fillér, III. minőségű — fillér, III. minőségű — fillér, galiciai h: öökör I. minőségű — fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű — fillér, III. minőségű — fillér; 50 kilogrammonként 78.—82.— fillér, kiv 85.— fillér, II. minőségű — fillér, III. minőségű — fillér. Legelő öökör — fillér, paraszt öökör — fillér, levagott öökör — fillér. Bika 58.—64 — fillér, tehén — korona. Kivételesen — korona, bivaly — korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adó nélkül.

A budapesti gabonatózde.

Budapest, február 28. Mérsékelt vétékedv mellett 13.000 métermázs buza került a forgalomba változatlan árakkal. Más gabonafélékben csekély volt a forgalom és az árak változatlanok maradtak. Eladott: Buza. Tiszavideki: 100 mm. 81 k. 8 K. 50 f.; 100 mm. 81 k. 8 K. 47 1/2 f.; 300 mm. 81 k. 8 K. 45 f.; 200 mm. 81 k. 8 K. 42 1/2 f.; 100 mm. 81 k. 8 K. 42 1/2 f.; 100 mm. 81 k. 8 K. 42 1/2 f.; 200 mm. 81 k. 8 K. 40 f.; 150 mm. 81 k. 8 K. 40 f.; 400 mm. 81 k. 8 K. 37 1/2 f.; 300 mm. 80 k. 8 K. 37 1/2 f.; 100 mm. 80 k. 8 K. 40 f.; 100 mm. 79 k. 8 K. 40 f.; 100 mm. 79 k. 8 K. 40 f. Hódmezővásárhelyi: 2000 mm. 80 k. 8 K. 50 f. Pestmegyei: 100 mm. 81 k. 8 K. 40 f.; 100 mm. 79 k. 8 K. 85 f.; 200 mm. 80 k. 8 K. 85 f.; 200 mm. 80 k. 8 K. 80 f.; 100 mm. 80 k. 8 K. 80 f.; 100 mm. 80 k. 8 K. 20 f.; 400 mm. 78 k. 8 K. 05 fillér, kev. Felsőmagyarországi: 300 mm. 79 k. 7 K. 37 1/2 f.; 200 mm. 78 k. 7 K. 77 1/2 f.; 100 mm. 75 k. 7 K. 75 f. Lévi: 100 mm. 76 k. 7 K. 75 f.; 100 mm. 78 k. 7 K. 75 f. Tolnai: 1350 mm. 74 k. 7 K. 75 f.; 450 mm. 75 k. 7 K. 50 f. Dunai: 250 mm. 75 k. 7 K. 42 1/2 f. Bihar: 1000 mm. 75 k. 8 K. 42 1/2 f. Mind három hónapra. Rossz: 200 mm. 6 K. 75 f.; 200 mm. 6 K. 75 f.; 200 mm. 7 1/2 K. paritásra.

Árpa: 400 mm. 6 K. 20 f. 100 f. 6 K. — f., malomba szállítva, 1100 mm. 6 K. 11 f., parisiás.

Tegnap délután eladott: Durai: 2200 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 1300 mm. 76 k. 7 K. 65 mind három hónapra.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktőzsde s-ökai szerint készpénzben 59 kilogrammonként. — A minőség heklőterenként 59 kilogrammonként.

Table with columns: Kilo, K-100, K-10, K-100, K-10, K-100, K-10. Rows include Tinavideki, Fehérmegyeri, Pestvárdi, Bányai, Récei.

Table with columns: Kilo, K-100, K-10, K-100, K-10, K-100, K-10. Rows include Bors, Árpa, Zab, Tengeri, Récei, Köles.

A határidőszétlet folyamán a következők kőtekek: Áprilisi buza 1903. 7.03-7.62-7.87, Októberi buza 1903. 7.60-7.59-7.61.

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén: Áprilisi buza 1903. 7.67-7.68, Októberi buza 1903. 7.61-7.62.

Délután fél 5 órákor zárul: Áprilisi buza 1903. 7.69-7.70, Októberi buza 1903. 7.60-7.61.

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde kedvezőtlen külföldi hírekre ingadozó volt és a nemzetközi értékek lanyhultak és legelősebb napi árfolyamon zárulak, míg Jelzálogbank és a két villamos vasut tartott maradt.

Értéktőzsde. Osztrák Hitelrészvény 638.50-685.—, Magyar Hitelrészvény 739.—741.75, Osztrák-Magyar államvasut részv. 682.25-690.—, Jelzálogbank 606.—-609.25 korona.

A déli tőzsde: Osztrák Hitelrészvény 684.50-683.—682.75, Magyar Hitelrészvény 740.25-731.50, Osztrák-Magyar Államvasut részvény 689.50-687.—686.75, Jelzálogbank részvény 606.75. Készüti vasut-részvény 622.—621.—, Magyar koronajáradék 99.70-99.80 korona.

A prémium-üzletben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák Hitelrészvényekért hónapra 5-6 korona, 8 napra 11-12 korona, március hó végére 20-22 korona.

4 órákor zárul: Osztrák Hitelrészvény 682.50, Magyar Hitelrészvény 739.—, Leszámliólombank —, Rimamurányi vasúti részvények —, Osztrák-magyar államvasuti részvény 685.25. Készüti vaspalya —, Városi villamos vasut —, korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a termény-üzleti árjegybiztosítási hivatalosan a következők árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 46.—54.— korona, vörös aprószemű 56.—62.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bányási — korona, közepesemű 63.—65.— korona, nagysemű 67.—71.— korona, Disznósír (budapesti) 74.50-75.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszársított vidéki — korona, városi 4 darabos 64.—64.50, korona, 3 darabos 66.—66.50 korona, ástított — korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 13.60-14.— korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 14.50-15.— korona, 56 darabos 16.50-17.— korona, azonnali szállításra, Szerbiai szokás szerinti minőség 12.25-12.50 korona, 100 darabos 13.25-13.50 korona, 85 darabos

16.50-17.— korona, Szilva: alavóniai 17.—17.50 korona, szerbiai 15.—15.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

A mai előzárásán is kedvelten volt a hangulat, de a két Hitelrészvény- és Länderebank-részvények szilárdjak voltak. Egyébként pedig a többi árfolyamok az intenzív üzleti csöndben lemorzsolódtak.

A déli tőzsde lanyha magatartással nyit meg, Földhitel- és Cohnitz-részvények árfolyama azonban ennek ellenére tartott.

A tőzsde további lefolyásában még lanyhább lett. Törökországi jegyek is érzékeny árvesztéseket szenvedtek.

Zárulat kedvelten. Bécs, február 28. (Magyar értékek árszámlája) 4%-os aranyjárdék 121.06, Izrael és szegedi kölcsön-sorsjegy 159.—, Magyar vasúti kölcsön estében —, Magyar keleti vasúti állami kötvény —, Magyar leszámliólomb- és pénzügybank —, Rimamurányi vasútrészvény 480.—, Magyar 7%-os koronajárdék 99.50 4%-os Magyar földművel. kötvény 99.20, Magyar hitelbank részvény 737.—, Magyar nyerecsnyi kölcsön sorsjegy 200.—, Kassa-óderbergi vasúti részvény —, Magyar keresk. bank 2670, Magyar cukoripar 1540.

Bécs, február 28. (Osztrák értékek árszámlája) 4%-os papírajárdék 100.70, 4%-os osztr. aranyjárdék 121.—, 1890-os sorsjegy 154.15, Osztrák hitelsorsjegy 492.—, Angoi-osztrák bank —, bécsi bankjegyek 481.—, Osztrák-magyar bank 1580.—, Déli vasut 53.—, Dunagőzhajózási részvény 910.—, Dohányrészvény 244.—, Császári és királyi arany 11.33, Német bankváltók 117.05 4%-os ezüst járdék 100.70, Osztrák koronajárdék 101.20, 1894-iki sorsjegy 245.—, Osztrák hitelintézeti részvény 681.75, Unionbank 637.—, Osztrák Länderebank 410.75, Osztrák-magyar államvasut 684.75, Elbavölgyi vasut 451.—, Alpeai bányarészvény 384.50, 20 frank. arany 190.07, Londoni váltóár 240.10 Bécsi Tramway Lít B. —, Bécsi Tramway Lít A. —, Lapot kohó —, Az irányzat kedvelten.

Bécs, február 28. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése). A délutáni magánforgalomban a zárulatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 682.—, Magyar hitelrészvény 737.—, Angoi-Osztrák bank 376.50, Bécsi bank egyesület 481.50, Union bank 539.—, Länderebank 411.50, Osztrák-magyar államvasut részvény 685.50, Déli vasut 53.—, Elbavölgyi vasut 450.50 Északnyugati vasut részvény —, Dohányrészvény 345.50, Rimamurányi vasút 481.—, Alpeai bányarészvény 389.—, Májusi járdék 100.70, Magyar korona járdék 99.80 Török sorsjegy: 117.50 Német birodalmi márká 117.10 —, Napoleon2'or 149.07

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, február 28. (Zárulat tudósítása). A tőzsdén ma sem érvényesült külső befolyás, ennél fogva az üzlet vontatott volt. Bankok nem tudták megtartani tegnapi árfolyamaikat. Bányarészek tartották magukat. Consolidation-részvények tovább is előnyben részesültek. Belföldi járdékok csöndesek és szilárdak. Kínaiak gyengültek, ugyiszintán török sorsjegyek, Vasutak szabálytalanok. Prinz Heinrich-részvények arbitrárszférelre javultak. Kanada-Pacific-részvények Newyorkra nyomottak. A második órában a kurzusok nem változtak. A jelentés feladásakor helyi értékek gyengébbek voltak. Magánkamatál 2%.

Berlin, február 28. (Zárulat) 4%-os papírajárdék 101.25, 4%-os osztrák aranyjárdék 103.40, Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajárdék 100.40, Osztrák-magyar államvasut 147.75, Kassa-óderbergi vasut —, Bécsi váltóár 85.35, Magyar vasút beruházási kölcsön —, Alpeai bányarészvény —, Disconto-Commandit 194.80, Általános Villamosági Edison 190.80, Gelsenkirchen 175.75, Laura-kohó 217.80 4%-os ezüstjárdék 101.25, 4%-os magyar arany járdék 102.10, Osztrák hitelrészvény 216.—, Déli vasut 15.10, Károly-Lajos vasut —, Orosz bankjegyek 216.45, 4%-os új orosz kölcsön —, Török dohányrészvény —, Olasz járdék 103.60 Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 171.—, Harpeni 173.00, Az irányzat gyenge.

Berlin, február 28. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Esti forgalom: 4%-os magyar aranyjárdék 103.10, Magyar koronajárdék 100.40, Osztrák hitelrészvény 216.00, Osztrák-magyar államvasut 147.90, Déli vasut 15.—, Északnyugati vasut 216.45, Elbavölgyi vasut —, Orosz bankjegy —, Készpénz —, Buschtchrad —, Orosz bankjegy —, (Ultimo, Lombard —)

Páris, február 28. (Zárulat) Osztrák-magyar államvasut —, 4%-os osztrák aranyjárdék 101.25, Osztrák Länderebank 453.—, 3%-os francia járdék 99.85, Ottománbank 604.—, 3%-os francia járdék —, Alpeai bányarészvény —, Déli vasut —, 4%-os magyar aranyjárdék 103.30, Párisi bankjárdék 1113, Olasz járdék 102.45, Francia törleszt. járdék —, Osztrák földhitelintézeti részvény —, Török dohányrészvény 392.—, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, február 28. (Zárulat) 4%-os papírajárdék —, 4%-os osztrák aranyjárdék 103.30, Magyar koronajárdék 100.35, Osztrák-magyar bank 113.80, Déli vasut 15.10, Elbavölgyi vasut —, Londoni váltóár 204.92, Bécsi bankjegyek 122.—, Villamos részvény 127.—, 3%-os magyar aranyjárdék 89.40, 4%-os osztrák ezüstjárdék 101.20, 4%-os magyar aranyjárdék 102.10, Osztrák hitelrészvény 216.—, Osztrák-magyar államvasut 147.90, Északnyugati vasut —, Bécsi váltóár 853.68, Párisi váltóár 610.—, Unio bank —, Alpeai bányarészvény 199.—, Az irányzat csöndes.

Hamburg, február 28. (Zárulat) 4%-os ezüstjárdék 101.20, 1890. sorsjegy 155.75, Déli vasut 15.—, 4%-os osztrák aranyjárdék 103.50, Osztrák hitelrészvény 216.90, Osztrák-magyar államvasut 147.50, Olasz járdék 103.60, 4%-os magyar aranyjárdék 102.25, Az irányzat gyenge.

Budapest-kőbányai serteskereskedelmi csarnok jelentése.

Február 28. A sertesüzletet irányzta: szilárd. A) Hízott sertések ára: (L. A.) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogramm felüli súlyban) 122-128 fillérg. Öreg közép (párónként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fiatal nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) 128-130 fillérg. Fiatal közép (párónként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 126-128 fillérg. Fiatal könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — II. Magyar szedett: Nehéz (párónként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérg.

Közép (párónként 240-280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — III. Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (párónként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Leger. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (párónként 260 kilogramm felüli súlyban) 124-126 fillérg. Közép (párónként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 122-124 fillérg. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 122-124 fillérg.

Sertesüzlet: s.ám 1903. február 26. napján volt készlet 21.215 darab. — 1903. február 27. napján felhajtott 680 darab. — 1903. február 27. napján eszdelített 827 darab, 1903. február hó 28. napjára maradt készletben 21.077 darab.

Napirend.

Naptár. Vasárnap, március 1. — Római-katolikus: Invocavit. — Protestáns: Albin. — Görög-orosz (február 16.) — Szék: Adar 2. — Nap kél: 6 óra 26 percek. — Nyug-szék: 5 óra 27 percek. — Hold kél: 7 óra 7 percek reggel. — Nyugszik: 7 óra 52 percek este.

A miniszterek nem fogadjak. Nemzeti Múzeum. Régiségár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9-1 óráig. Iparművészeti múzeum az Üllői-uton. Nyitva 9 órától 1 óráig.

A Nemzeti Szalon tavaszi kiállítása nyitva délelőtt 9 órától este 8 óráig. Belépődíj: 50 fillér. Természettudományi gyűjtemények múzeuma (Múzeum-körut 4. sz.) nyitva délelőtt 10-12-ig.

A földművelésügyi miniszter múzeuma (Stefánia-ut 14.) Nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig. Belépődíj: nincs. Egyetem könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig. Múzeumi könyvtár zárva. Akadémiai könyvtár zárva.

A fővárosi könyvtár (Károly-körut 28.) mindennap nyitva van, kőnapokon délelőtt 9-1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9-12-ig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyitásra, tudnókösztálya és keleti mintatár: V. kerület Váci-körut 32. szám alatti. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árustársakat is eszkelő) a városi ipar-csarnokban nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzlet-vezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körut 32. szám alatt.

ÜTMUTATÓ.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnökek: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Bunke Gyula. Központ: VI. Andrássy-ú. 5. Magy. kir. szab. osztály-sorsjegyek felvásárlása: IV. Ferenciek-tere 4. Közi zálogüzletek: IV. Károly-körut 18.; IV. Ferenciek-tere 4. Irány-utca sarok; VII. Király-utca 57.; VIII. József-körut 2.; Üllői-ut 6. sz.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz.

Leány- és ifjúosztály-intézet, Budapest, VI. Teréz-körut 40-42. (az intézet saját palotájában.) Az intézet vagyonja 1901. december 31-én 7.874.380-14 korona. Eddig kibizetett biztosított tőke több mint 6.856.742-84 korona. Ezen intézetnél gyermekek a legelőnyösebb díjtelek mellett 1000 koronát föl korlátlan összegig biztosíthatók.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, február 28.

Hazánk időjárásában nincs lényeges változás. Eső nem volt sehol és a hőmérséklet jóval magasabb a normálisnál. Ma reggel északnyugatról borulás mutatkozott. Az északnyugati depresszió Skandinávia fölé került és nyugaton is jelentékeny süllyedést a levegőnyomás, a magas nyomás pedig délkeleten tartózkodik. Európában az idő enyhé. Jelentékeny esők voltak Német- és Franciaországban, hol erős szelek is fújnak. Kitűrés: Enyhe, szeles idő várható, sokhelyütt, főleg nyugaton esővel.

Vizállás.

Table with columns: Inn, Duna, Rába, Dráva, Horva, Vág, Mura, Sáva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborca, Ung. Rows include locations and water levels for Feb. 27 and Feb. 28.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1903. március hó 1-én.

Moharózza.

Dalmú 4 képpben előjátékkal. Szövegét Quida „Egy pár kis facipó” című novellája nyomán írta Rot-hauser Miksa. Fordította Csizgányi Béla. Zenéjét szerzte Hubay Jenő.

Személyek:

Bébi	Szojor	Róbert	Dalnoki
Lizette	Payer	Melchier	Kárpát
Voisinné	Várent	Vendolin	Szemere
Krebsné	Flatné	Meunierne	Alszeghyné
Flamen	Bochnicsok	Liza anyó	Balogné
Jéannet	Beck		

Kézdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. március hó 1-én.

Délután 1/3 óraker mérekkelt helyárakkal:

A vörös talár.

Dráma 4 felv. Irta Brieux. Fordította Fábian István.

Személyek:

Vagret	Mihályfi	A főigézős	Gyenes
Vagretné	Rákosi	Elnök	Ujházi
Bertha	Vizvári M	Benoit	Rózsahegy
Bunorat	Gabányi	Mondoubleau	Náday F.
Bunerator	Dömjén	Étchopare	Beregi
La Bouzule	Szacsavay	Yanette	Hegyesi
Ardeuil	Náday B.	Étchopare anyja	Lendvayné
Mouzon	Gál	Bridet	Szöke

Ete:

Simonyi öbester.

Történeli vígjáték 3 felvonásban. Irta Martos Ferenc.

Személyek:

Báró Simonyi	Császár	Majthényi	Mihályfi
Des Tournelles	Márkus	Luzsánszky	Náday B.
Desmarens	Lánczy	Apagyi	Paulay
Juliette	Liget	Zelenay	Horváth
Dóry	Gál	Kruszky	Molnár
Aczél	Mészáros	Giury	Rózsahegy

Kézdeté 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. március hó 1-én.

Délután 3 óraker mérekkelt helyárakkal:

Bacsányi.

Színmű 3 felvonásban, 4 képpben. Irta Fényes Samu.

Személyek:

Bacsányi	Fenyvesi	Sárosy	Tapolczai
György	Kazalicky	Kelenen	Góth
Nalácky	Balassa	Schi	Hegedüs
Osvayné	Hunyady	Csathó	Vendrei
Krisztina	Harashty	Szatymary	Szerény
Jolán	Varsányi	Ós Pál	Tanay

Ete:

Kéz kezet mos.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta Hercegg Ferenc.

Személyek:

Zentay	Balassa	Eberle	Kazalicky
Mariette	Kertész	Klotild	Hegedüsne
Osv. Vivóné	Csillag T.	Paragó	Bárdi
Berkenyey	Fenyvesi	Szorgiusz	Gyözö
Tatár	Vendrei	Lőrinc	Hegedüs
Sólyom	Góth	József	Tanay
Borbély	Szerény	Béni	Rónaszóky
Kabócsay	Tapolczai	Kemény	Fekete

Kézdeté 7 1/2 óraker.

FOVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató

Nagymező-utca 17.

Ma vasárnap

két nagy előadás

délután 4 és este 8 óraker.

Egészen új műsor.

Monna Vanna paródia

előadás a Tarka Színházban.

INDRA

Carola és Mariot fellépivel.

A Műkerben reggel 8 óráig Vörös Elek előadásokra hangversenyek.

Pénteken, március 13-án a Royalban

HERITES

Mária hegedűművésznő hangversenye

Bochnicsok Gyula közreműködésével.

Jegyek kaphatók: Mery Béla zeneműkerekedőben,

Andrássy-ut 12. szám.

Szerdán, március 4-én, a f.év. Vigadó nagytermében nagy orosz hangverseny, rendezel

Gorlenko-Dolina

orosz kamaraszenekes

Szerate Arrigo hegedűművész és Nedbal Mária zongoraművésznő közreműködésével.

Jegyek a 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért a „Harmonia” zenemű- és zongorakerekedőben, Váci-utca 20. kaphatók.

Raktárhiányosság miatt üveg-, porcellán-, majolika-disztárayak és használati cikkek, melyen leszállított áron adtunk el:

Wadlsteiner F.-nél

Budapest, IV., Mária Valéria-utca 5.

Nagy választék:

Christofle ezüstneműekben, evőeszközök stb. Üveg asztali készletek, porcellán és angol evőeszközök, szállodák, vendéglők és háztartási berendezések céljára. — Árak legjutányosabbak.

KÖRÜTI FÜRDŐ ÉS GOZMOSO

Göz- és porcellán-kádfürdők, fedett télluszoda hidegvíz-gyógyintézet, villamos fürdők, izasztóes soványító-kurák.

Erzsébet-körut 51. A gőmosóda gyorsan és pontosan teljesíti megbízásait.

A legjobb konyhakerti és virágmagvakat szállítják

Novotarski A. és Fia
Kereskedelmi kentezet és mesteremlék
PÉSZETT.
Tessék a f.év. Erzsébet körut.

HA MÁR

semmiféle kísérlet nem használt, próbálja meg a Szapel csás- és Kőszvény-kemőcsőt. Ára 5 korona utasítással. Kapható a „Magyar király” gyógyszerárban Bpest, V., Marokkai-u. 2/N.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar színház
Kétfé	Nincs előadás	A mizantrop Scapin furfangja	Kéz kezet mos	Bob herceg	A bajusz
Kedd	Faust	Monna Vanna	Kéz kezet mos	Bob herceg	A bajusz
Szerda	Moharózza.	Simonyi öbester	Kéz kezet mos	Bob herceg	A bajusz
Csütörtök	A denevár	Lady Winder- more legyezője	Kéz kezet mos	Bob herceg	Aranyakodalom A bajusz
Péntek	Carman	A föld	Kéz kezet mos	Bob herceg	A bajusz
Szombat	Berlichingeni Góth	Simonyi öbester	Ördögűző hussártist Kéz kezet mos	Bob herceg	A bajusz
d. n. Vasárnap este		A három testőr	Bacsányi		Grant kapitány gyermekel
	Ördög Róbert	Monna Vanna	Kéz kezet mos	Bob herceg	A bajusz

Minden háziasszony üdvözölhető, aki az egészség, takarékoság és jóízre való tekintetből a Kathreiner-féle Kneipp-malátát kávét használja.

Kérem: A bevásárlásnál ne kérjen egyszerűen - malátát kávét, hanem mindig határozottan - Kathreiner-féle - Kneipp-malátát kávét, s azt csak az itt ábrázolt eredeti csomagokban fogadja el!

Ára csomagonként 50 fillér.
500 gramm.

Kathreiner-féle Kneipp-malátát kávét egész szemekben. Kathreiner-féle maláták Műnchen.

BUTORCK

dívánok, matracok, függőámpák, ingadrák, legjutányosabb árban

részletfizetésre is kaphatók

Náthán Ignácnál,
Budapest, VII., Erzsébet-körut 23.

KÖLTÖZKÖDÉSEKET

vasuton és hajón, az átrakodás és csomagolás megtakarításával, előleg az elindulás Szabadalmi Szállító Szállító, Budapest, V., Arany Műcs. 24.

THE ENGLISH CLOTHING COMPANY

26

Károly-körut

„Invincible“

(Elérhetetlen)

egy különleges és legújabb felöltő, a mely azért van előszerűve, hogy kívülről lehet az alsó zsebébe nyúlni.

Az Invincible felöltő

csak nálunk kapható minden szín és kivételben 10., 12., 14 főtől feljebb a legfinomabb kivétel. — Mérték után készített felöltőt vagy öltönyt már 25 főtől kezdve, kész öltönyt 10 főtől feljebb.

KOCH

TESTVÉREK
szabók Károly-körut 26. föld-szint I. és II. em.

„Invincible“ Szabott árak!

Színházak, szórakozó helyek.

NÉPSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. március hó 1-én.
 Délután 2 1/2 órákor mérsékelt helyárakkal:
 Blaha Lujza asszony mint vendég.
Szókimondó asszonyosság.
 Színmű 4 felvonásban. Irta Victorien Sardou. Fordították Fái J. Béla és Makó Lajos.

Személyek:
 I. Napoleón Szirmai Katalin Blaha
 Mária Luiza Fouché Solymosi
 Lefébyre Kiss M. Mária Karolin Lukács J.

Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Írták Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.

Személyek:
 A királynő Krescsányi Tancmester Ujvári
 György, fia Fedák Sári Tom bátya Szerdahelyi
 Viktória Dóri Annie, lánya Harmath
 Lancaster Pázmán Plumpudding Nyárai
 Pompoinus Kovács M. Gipsy Kiss
 Hopmester Solymosi Pickvick Parányi

Kedzete 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. március hó 1-én.
 Délután 3 órákor mérsékelt helyárakkal.
Grant kapitány gyermekei.

Este:

A bajusz.

[Daljáték 3 felvonásban. Irta Verő György.

Személyek:
 Kozáry József Szilágyi Lerchenbach Szomori
 Amália Sziklainé Lansky Jenő Deli
 Matilda Pálmay Rosette Tomcsányi
 Plachwitz Sziklai János Tollagi
 Kozáry Gábor Ráthonyi Kertész Lenkefi
 Ilona Horváth Bankár Giróth

Kedzete 7 1/2 órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. március hó 1-én.
 Délután 4 órákor mérsékelt helyárakkal:
A Quarnero vizein.

Este:

A fehér cár birodalma.

Kedzete 7 1/2 órákor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. március hó 1-én.
 Az orsz. színművészeti akadémia növendékeinek bemutató előadása. Tanár: Újházi Ede.
Cifra nyomorúság.

Kedzete 7 órákor

Nagy hét Rómában.

Legelősből, legkényelmesebb társasutazás Olaszországba 1903. évi husvétii ünnepek alatt.
 Indulás Budapestről 1903. április 6-én. Tartam 15 nap.

Jegyek a legelőskelőbb szállodákban (Róma-Nápoly-Capri-Sorrento-Pompeii) lakás és legmagasabb igényeknek megfelelő ellátás befoglalattal.
 I. osztályú jegy ára 230 forint. II. osztályú jegy 190 forint.

Jelentkezéseket elfogad, értesítőket küld

PROPPER N. JÁNOS igazg.

„UTAZÁSI IRODÁJA“

Budapest, Főherceg Sándor-u. 30 E. l. em.

Cermot Antal magánmérnök Párisban a 17601. számú és

„Eljárás ólomércek kezelésére“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlati beretése céljából beföldi gyárokkal összekötöttet keres, esetleg szabadalmát eladja, vagy gyártási engedélyeket ad.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk:

Dr. Szilasi és Bernauer

hítes szabadalmi ügyvivők

Budapest, VII., Kerepesi-ut 32. szám.

Pontos és legjobb

ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Egyházi szent edények, keresztelő kannák, ékszer, evőeszközök

részletfizetésre is.

Javításokra és vidái megrendelésekre különös gondot fordítok. Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

műorás

Budapest, Erzsébet-körút 29. szám.

A 14257. számú

„Szállítószerkezet“

a 14306. számú

„Szállítószerkezet“

és a 14307. számú

„Eljárás és berendezés mágnesérceknek koncentrálsására és brikettírozására“ című, 1898. novemb. 2-ről kelt magyar szabadalmakra

vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szíves ajánlatok „W. W. 1259“ alatt Mosse

Rudolfhoz Bécs, I. Seilerstráste 2. intézendők.

Farkas Ferenc

női felöltők, utcai- és alkalmi toillet-
 tek-áruháza és műterme
BUDAPEST,
IV., Deák Ferenc-utca 13. sz.

Kabátok, paletók, köpenyek, gal-
 lérók, kostümök, utcai és alkalmi
 toillettek, bluzok, jouponok, reg-
 geli ruhák stb. dus választékban
 szerény haszonnal megállapított
 szabott árak.

Országos Női Gyorsíróegyesület

gyorsírási és gépírási
 szakiskolája
 VII. Kazinczy-utca
 3. szám, 1. emelet.
 Magyar és német leve-
 lező, vitagyorsírási
 és az összes rend-
 szerű írógépeken
 tanfolyamok.
 Jelentkezéseket nap-
 ponta 2-7 óra között
 Kaiser Gizella az egye-
 sület elnöke fogad el.

Üzlethelyiségemet

már

március hóban

bécsi- és hajó-utca sarokhelyiségébe

helyeztem át, ennél fogva

egész áruraktáramat

rendkívül olcsó áron

árusítom el.

FISCHER EMIL

os. és kir.

udvari szállítói

porcellán- és majolikagyáros,

Budapest, IV., Bécsi-utca 3. sz.

SZABADALMAT

Védjegyet, mástra- és modell-oltalmat megismerés,

Szabadalmakat értékesít és kiadódn a

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat,

Pásztor (törvényesen bejegyzett cég)

BUDAPEST, Erzsébet-körút 17.

Telefon 24-20. Fővilágosítás díjtalan

Raktáraink tulhalmozottsága miatt

20% engedmény

Butor

A legfinomabb izléssel kidolgozott szalon-, étterem-,
 háló-, léány- és uri-szoba-berendezések hámulatos
 nagy választékban raktárunkban írásbeli jótállás
 mellett eladásra készen állanak. Vidéki megbízások
 biztosítva eszközöltelek.

SZABÓ FERENC ÉS TÁRSA

Budapest, erepesi-ut 12. sz.

(Síp-utca sarkán.)

Pohner Ferenc

férfi- és női-szabó

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 10. szám.

Készít férfi- és női lovalgóló-, sport-
 utcai- és séta-öltözkeket.

Megérkeztek

a legújabb angol és francia tavaszi
 divatszövetek nagy választék-
 ban.

A londoni kiállításon nagy aranyéremmel és diplomával kitüntetett Halápi-féle

csúsz-kenőcs

biztosan gyógyít köszvényes bántalmakat.

Egy doboz ára 1 kor. 60 fill. Megrendelhető „Apostol“
 gyógyszerüzárban Budapest, József-körút 64. sz.

V. osztályának nyereményhuzása

i. é. március hó 4-én és 5-én lesz.

Az V. oszt. sorsjegyek megújítási árai:

1/1 eredeti sorsjegy	-----	Korona 32.-
1/2 " " "	-----	" 16.-
1/4 " " "	-----	" 8.-
1/8 " " "	-----	" 4.-

Az V. osztályu vételsorsjegyek árai:

(az újonnan belépők részére.)

1/1 eredeti sorsjegy	-----	Korona 136.-
1/2 " " "	-----	" 68.-
1/4 " " "	-----	" 34.-
1/8 " " "	-----	" 17.-

Török A. és Tsa

bankháza, Budapest.

Központ: VI. TERÉZ-KÖRUT 46/b.

Fiókok: Váci-körút 4., Múzeum-körút 11., Erzsébet-körút 54.
 Legnagyobb osztálysorsjegyzület hazánkban.

BUTOR!!

Kerepesi-ut 28. szám.

Nagybecsű vevőim bizalma által késztetve éreztem magamat üzletemet nagyobbítani, a jelenkorak megfelelőleg berendezni és ezért áthelyezni.

20 év óta élvezet bízalomért és uton monok köszönetet és kérem azt részemre új helyiségemben továbbra is fenntartani.

Állandó készlet ebédlő-, háló-, uri- és szalon-berendezésekből, Barokk, Seccsio, Ó-német és Renaissance kivitelben, egyszerűtől a legdiszesebb kivitelig.

DÓSA KÁLMÁN

asztalos és kárpitos

Kerepesi-ut 28., 1/2 em.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kerepesi-ut 28. sz.

Átszereszeknek, órásoknak

és egyéb iparoknak, akik optikai iparcikkek, ismétlárulási-
 elhívással foglalkozni vagy ezeket
 tartani szándékoznak, aján-
 lom az én

gazdagon felszerelt optikai raktáramat

nagyban eladásra a legelősből gyári árak mellett, valamint a legújabb rendszer szerint berendezett

üvegcsiszoló műhelyemet

továbbá minden a látszereszi szakba vágó cikkekkel és javításokat, valamint orvosi rendelés után készített szem-
 üvegek és pontos szállítási-
 és árjegyzék ingyen.

KLEIN JÓZSEF

Budapest, VI. Váci-körút 7.

Nagyban raktár és műhely az udvarban.

Szólóoltványok

szokványműködésben és európai nemes, gyökeres és sima vaszók mélyen le-
 szállított arakon. Oltványok ezre 90-100 ftl Mindenik
 a legújabb bor- és csemegeajakból, fajtisán, teljes jó-
 állásal. Ha a szállítvány a megrendelésnek nem felelne,
 úgy az oda- és visszazállítás költséget, valamint a megren-
 delő álta. kifizetett összeget hány nélkül azonnal vissza-
 fizetem. Így mindenki ebéll szüneteltetés és én köllésigem
 házböz szállítva teszemhet meg.

ÉLŐKERÍTÉS.

Gleditschia-csemeték és magvak.

Óriási tövű, igen gyorsan fejlődő sövény-növény. Ez az egyre
 dülk, melyből oly örökös kerítés növelhető már és alatt, rend-
 kívül csekély kiadással, melyen nemhogy embervé, de semmiféle
 állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, úgy, hogy a
 bekerített részek teljesen kulcsal zárhatóak. Minden rendez-
 leshoz rajzokkal ellátott útkezelési és kezelési utasítás
 mellékeltek. Bővebb tájékozásra vágott színes fénynyomtatás
 díszes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldönek, rendelési
 kötelezettség nélkül. Az árjegyzékben kívül egy oly könyve
 kap érzi, ki című egy levezetőlapon tudják, hogy nincsen
 az a ház vagy család, ahol annak tartalmát hasznosra ne for-
 dítathának, városban, falun, postán, gazdag vagy szegény csalá-
 dálnál egyaránt. Így még azoknak is érdekesben áll, kik ren-
 delni semmit sem akarnak, mert benne számos oly közlemény
 van, melyekről elterjedt.
 foglaltatik, melyek mindenkiéknak nagy szolgálatot tesznek.

Diócsemeték.

Kétféle, óriási jövedelmet biztosító
 vónálán fogva ennek tenyészése máj-
 minden gazdaságban az utóbbi idő-
 ben rendkívül elterjedt.

Cím: „Ermelicki Elég Szőlőoltvány-Telep“ Nagy-
 kágya, u. p. Székelyhid.

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság (Algemeene Maatschappij van Levensverzekering in Lijfrente)

BUDAPEST,
 VIII., Kerepesi-ut 1,
 (A nemzeti színház bér-
 házában.)

Igazgató: **TOLNAY LAJOS,**
 Vezetőik: **STIGITZ IMRE.**

1902. év végeig
254 millió korona
 biztosítás kötetett

A társaság mindennemű bizto-
 sítást elfogad, melynek alapját
 az emberi élet képezi, n. m.:
 életbiztosítás, túlélés és halál-
 esetre szóló, valamint öregségi
 nyugdíjbiztosítás, azonnal kezdő
 és elhalasztott életjáradé-
 kokat, kifizetésűl biztosítási-
 kait gyermekek részére stb.
 Bővebb felvilágosítással szolgál
 a magyarországi vezérképvise-
 lőség Budapestben, valamint a
 vidéki képviselők.

Referenciákat
 a Magyar Államános Hitelbank ad.

Kivonat a díjtáblázatokból

A tőke elhalálozás alkalmával fizetendő		A tőke 20 év után vagy időelőtt elhalálozás alkalmával azonnal fizetendő	
Díjtétel	100 korona után	Díjtétel	100 korona után
Kor	Kor	Kor	Kor

25	1.80	34	2.30	43	3.16	52	4.66	25	4.11	34	4.22	43	4.56
26	1.84	35	2.38	44	3.30	53	4.88	26	4.12	35	4.24	44	4.61
27	1.88	36	2.46	45	3.44	54	5.12	27	4.13	36	4.27	45	4.67
28	1.93	37	2.54	46	3.59	55	5.37	28	4.14	37	4.30	46	4.76
29	1.98	38	2.63	47	3.73	56	5.64	29	4.15	38	4.33	47	4.84
30	2.03	39	2.72	48	3.91	57	5.93	30	4.16	39	4.36	48	4.99
31	2.09	40	2.82	49	4.08	58	6.24	31	4.17	40	4.39	49	5.02
32	2.16	41	2.94	50	4.26	59	6.57	32	4.18	41	4.45	50	5.10
33	2.23	42	3.04	51	4.45	60	6.97	33	4.20	42	4.60		

Malátalikőr

a legjobb, legkellemesebb és legegészségsőbb üdítő és erősítő likőr. Végtelen kellemes zamatja, kitünő minősége és tulajdonságai miatt általánosan kedvelt.

Malátakeserű

a legjobb és legegészségesebb gyomorerosító, kitünő étvágygerjesztő ital, az emésztést elősegíti. Legjobb férfi ital.

Malátacakes

legizletesebb és leghathatósabb táp- és teasütemény.

Budapesten kapható: Löwenstein M. Várház-körút 4., Szenes Ede Dorottya-utca 2., Szimon István Váci-körút 12., Seidl József Koronaherceg-utca 13., Vogel Gyula Andrassy-ut 29., Takács Lajos Kossuth Lajos-utca 19., Jung Péter Várház-körút 10., Zoffmann Viktor Dohány-utca 15., Bienstock D. Nefelejts-utca 41., Spitzer G. Kálmán Ferenc-körút 41., Hauer Rezső Kerepesi-utca 49., Focht Jakab Tükör-utca 4., Baumholzer Ede II., Corvin-tér 6., Rainer J. és társa II., Corvin-tér 7. üzleteiben; vidéken a jobb fűszer- és csemegé-üzletekben. Az italok magyarországi előállítására gyógyszerészek és drágulatkészítők részére: Budapest, **NADOR-GYÓGYSZERTÁR**, Váci-körút 17. Oly helyre, hol még nem kapható, 3 palackot kezdve utánvétel bérmentve küldi a Nador-gyógyszertár Budapest, Váci-körút 17. és a

Szt. Anna Maláták-készítő Vállalat, Kis-Velencén.

Vizontelárusítók szíveskedjenek dírcet a Szt. Anna Maláták-készítő Vállalathoz Kis-Velencén fordulni.

Szt. Anna

törv. védett szabadalmazott tiszta malátából előállított

malátákészítmények

a legjobbak; kitünően beváltak.

Első orvosi szaktekintélyek

által elismertek, hazamosabb használat mellett páratlan hatásúak.

Legjobb levelező.

Legjobb levelező, öngyűző és házi titkar. A közönséges életben előforduló mindenféle levelek, megívások, ajánlatok, szerződéses stb. mindegyikére fűszár 2 kor., köve 2 kor. 40 fill. Az üzenet előzetes beküldése esetén bérmentve küldjük meg. Megrendelendő: Lempel, Róbert (Wodianer F. és Fiai) és és kir. udvari könyvtároskedésben. Budapest, Andrássy utca 21. szám.

Olecsőbb és jobb, mint bárhol.

Legnagyobb BUTOR-áruház

1 db szék szoba dívtartó asztal és kárpitos butor, n. m.: barokk, angol, szecesszió, c. n. m. stb. althán a legegységesebből a legfinomabb a legmodernebb faszén, a garanitárak, kárpitos szék, plüss, francia- és angolstóvelemek, kézzel, raktáron kizárólag jó minőségben.

A tartósságért több évi kezességet nyújtunk. Varga Mihály és Társai

magy. butoripar-társasága
BUDAPEST, IV., Koronaherceg-utca 2., Kigyó-tér sarok.
A legjobb butor-albumunkat több mint 47 köpvel 26 kr. beküldése ellenében bérmentve küldjük. Bevásárlás esetén a 25 krajczár visszaszadjuk.

Olecsőbb és jobb, mint bárhol.

Meghívó.

A „Központi takarékpénztár és bank m. szév.” 1903. évi március hó 16-án d. a. 4 órakor tartja intézeti helyiségében (VI. ker. Váci-körút 19. sz. I. em.)

I. rendes közgyűlését,

melyre t. o. tagjait ezennel tisztelettel meghívja.

Napirend.

1. Egy jegyző és két tag választása a jegyzőkönyv hitelesítőre és a háromtagú számvizsgáló-bizottság választása.
2. Az igazgatóság jelentése a feljött üzletéről.
3. A zárszámadások előterjesztése és a mérleg megállapítása.
4. A felügyelő bizottság jelentése és határozat a felmértvény megadása iránt.
5. Az alapszabályok módosítása.
6. Három felügyelőbizottsági tag választása.

Aki a közgyűlésen résztvenni kíván, köteles a nevére szóló üzlet-részkéről kiállított könyvecskéit, vagy részjegyeit le nem járt szelvényeivel, ha azok legalább három hónappal a közgyűlés megtartása előtt a szövetkezet könyveiben nevére könyveltették, legkésőbb folyó évi március hó 13-ig a szövetkezet pénztáránál bemutatni és szávváltást igényelni, mely egyszerűsített belépőjegyül szolgál átvenni. Adósk, akiknek részjegyei a szövetkezetnél vannak letelve, az erről szóló letétjegyük felmutatása ellenében vehetik át fent jelzett napig szávváltásiilletőleg belépőjegyeiket, mert csakis belépőjegygyöl ellátott tagok becsapjattanak a közgyűlési terembe.

A márciók 1903. március hó 8-tól az intézet helyiségében minden szávváltási tag megtekintheti és annak egy másolatát példányt átveheti.

Budapest, 1903. február hó 23-án. **Az igazgatóság.**

Méltig: Vagyon. Pénztár sz. K. 4898.61. M. kir. postatak. pír sz. K. 431.09. Váto-számok K. 19968. Közlönyök adósk K. 546.54. Berendezés sz. K. 550. Alapítás és szervezés sz. K. 2809. Nyomatvány sz. K. 460. Hatalékos kamat sz. K. 910.40. Előre fizetett kamat sz. K. 980.70. Összesen K. 21024.18. Többlet. Részjegyek és váltványok hitelesítés sz. K. 915.84. Intézet tartóköz alap. sz. K. 2309. Hitelezőket óvodák sz. K. 1927.97. Takaréka és felvő számlák betét sz. K. 1921.47. Visszeszámlázott váltók sz. K. 93552. Közlönyök hitelesítés sz. K. 272.52. Előrehozott kamat sz. K. 795.50. Nyereség K. 4011.72. Összesen K. 21024.18.
Visszeszámlázás és nyereségzárkálása: Tartóköz, Tiszti Iratok sz. K. 9884.60. Takarékhitelesítés és folyó számlák kamat sz. K. 1425.72. Visszeszámlázott kamat sz. K. 373.25. Költőég és háború sz. K. 3216.97. Adó sz. K. 678. Leírások K. 1370.35 Nyereség K. 4011.72. Összesen K. 20838.89 Követel Kamat sz. K. 15474.6. Készlet díj sz. K. 33 7.90. Beirattási díj sz. K. 2306. Közlönyök hitelesítés K. 230.09. Összesen K. 20838.89.
A szövetkezet fenntartása óta belépőt 486 tag 2441 üzlet-részzel és 54 részjeggyel, az év folyamán megszűnt tag lenni 82 tag 484 üzlet-részzel és 15 részjeggyel. 1902. december 31-én van 404 tagja 1955 üzlet-részzel és 38 részjeggyel.

Férfi és Női

Nemi Betegségeket

ugyintén

Vér, Bőr- s Idegbajokat

valamint

Férfigyengeséget

(Impotencia)

Rendelő intézetében

gyógyít biztos sikerrel a legrövidebb idő alatt, foglalkozási zavar nélkül, 26 év óta szerzett orvosi tapasztalatok alapján kiváló gyógyszkereiről általánosan elismert szakorvos

Dr. Kajdacsy József

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Budapest, IV., Kigyó-utca 5. I. em.

(Klotild-palota.)

Rendel 9-4-ig, este 7-8-ig.

Levelekre díjmentesen válaszol, gyógyszerekről gondoskodik.

Sztrájkolnak a cipészek,

de raktáram oly gazdagon el van látva mindenemmel, kitünő minőségű, saját készítésű áruval, hogy t. vevőim minden megrendelését azonnal képes vagyok teljesíteni és pedig:

Férfi, lakk, box bakancs	4.50	Női kivágott 1.50, csatós	2.-
Szalón-lakk, fűzős v. cugos	4.50	Szalón lakk fűzős v. cugos	3.50
Francia sevrő	4.50	Sevrő, gombos fűzős v. cug. 4.50	
Box-bőr gomb	4.-	Dock fűzős, gomb v. cugos	3.50
Borjábőr angol bakancs	3.50	Zörgő fűz. szeg. 3.- gomb. 3.40	
Borjábőr fűzős 3.20 cugos	3.-	Sárga fűzős 3.20, hageria	3.50
Sárga fűzős 3.50 bakancs	4.50	Sárga v. feik. zörgő felcipők	2.80

Képes nagy árjegyzék, csomagolás és szállítólevél ingyen. Vidéki rendelések pontosan és teljeskörrelten elkészülöttek. Nem megfelelő árut: külsőszegél kizárólag 10 forint felett bérmentve.

DÓCZI MÓR

Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

PAPIER WLINSI

Több mint 30 esztendője csakhatatlan szer, hogy a mell hámlásait, náthát, nyakfájást, pneu-matizmust, tágasztást a leggyorsabb módon gyógyítsuk. Tessék a Wlinsi nevet kérni.
Paris, 31 Rue de Seine, Paris.
Kapható Budapesten Török Józsefnél.

UJGYÓGYMÓD

KATAPHORESE

ÉS

NEMI

BETEGSÉGEK

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. Mitzger

kiváló gyógyhatásairól elismert intézetét

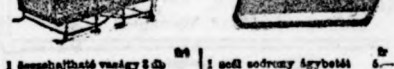
BUDAPEST,

VI. ker., Teréz-körút 44. I. em.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán a honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

Legszebb Legjobb Legolecsőbb

PAPLAN PAPLAN PAPLAN

1 szobahatású vasgép 8 db	10.-	1 szőf. székny. ágyvédi	6.-
kiváló minőségű	4.50	1 tangőrül mátrac	4.50
1 ruha gép	1.80	1 ágytakó	4.-
1 prisma	2.80	1 lőszék	12.-
1 szőhír paplan	8.40	1 szőhír kőpár	3.-
1 szőhír	3.80	1 szőhír kőpár	1.50
1 szőhír szőnyeg	4.80	1 szőhír kőpár	1.50
1 szőhír szőnyeg	8.50	2 Agy. l. szőhír kőpár	4.50
1 fedőre szőnyeg stb. papl. 18.50	2.-	1 szőhír kőpár	1.50
1 jó váson paplan legelő	2.-	1 nagy embeledény	2.50
1 szőhír kőpár	1.30	1 szőhír kőpár	1.50
1 szőhír kőpár	2.50	1 szőhír kőpár	1.50
1 szőhír kőpár	5.50	1 szőhír kőpár	1.50
1 szőhír kőpár	1.60	1 szőhír kőpár	1.50
1 szőhír kőpár	4.80	1 szőhír kőpár	1.50
1 szőhír kőpár	7.50	1 szőhír kőpár	1.50

GICHNER JANOS

szőnyeg, mátrac és kárpitosárú gyáros, szőnyeg, függöny, va-lentur stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
Arjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan elkészülöttek, nem telend áruk kizárólatlanak, vagy a pénz visszatart.

Most jelent meg az ATHENAEUM irod.

és nyomdai részvénnytársulat kiadásában

Politikán Tanulmány. A Magyar Államosság Fejlődése, Küzdelmei.

Írta: BEÖTHY ÁKOS.

I. rész: A RÉGI MAGYARORSZÁG. A honfoglalástól az 1825-ki országgyűlésig. Ára 14 korona.

II. rész: AZ ÚJ MAGYARORSZÁG. Az 1825-ki országgyűléstől az 1848-ki törvények szentesítéséig. Ára 7 kor.

Kapható a kiadóiratnál és minden könyveskereskedésben.

Díazoklevél az 1902. évi pozsonyi II. mezőgazdasági országos kiállításra.

STOLLWERCK-féle

csokoládé elismert legjobb minőségű.
sas-cacao Mindenütt kapható.

Öst. os. és m. kir. udvari csokoládégyárak
POZZONY,
Köln, Brunn, New-York.

A 18046. számú
„Eljárás és berendezés üregek üvegtárgyaknak”
című magyar törzs- és
10439. számú
„Eljárás üregek üvegtárgyak előállítására”
10434. számú
„Berendezés üregek üvegtárgyak előállítására”
10436. számú
„Eljárás és berendezés üregek üvegtárgyak előállítására”
10867. számú
„Újítás üregek üvegtárgyak előállítására szolgáló eljárás”
című magyar patézsabdalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összekötötést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. Felvilágosítás nyerhető:
KALMÁR J. mérnök, hites szabadalmi ügyvivő irodájában, Budapest, VII. Kerepesi-ut 44.

A 17954. számú
„Önműködő vasuti jármű kapcsolószerkezet”
című magyar törzs- és a 22865. számú
„Oldó- és elzáró-készülék vasuti járművek önműködő kapcsolata részére”
c. magyar patézsabdalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összekötötést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. Felvilágosítás nyerhető:
KALMÁR J. mérnök, hites szabadalmi ügyvivő irodájában, Budapest, VII. Kerepesi-ut 44.

A 10536. számú
„Cefrőző készülék”
c. magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összekötötést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. — Felvilágosítás nyerhető:
Kalmár J. mérnök, hites szabadalmi ügyvivő irodájában, Budapest, VII. Kerepesi-ut 44.

A 11041. számú
„Eljárás műtrágya előállítására”
című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összekötötést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. Felvilágosítás nyerhető:
KALMÁR J. mérnök, hites szabadalmi ügyvivő irodájában, Budapest, VII. Kerepesi-ut 44.

SPECIALISTA
sérvkötőkben.
A Keleti-féle legújabb és k. szab. sérvkötő pneumatikus pelottával a legelőkeltebb a maga nemében! Nem csuszlik, nem okoz kellemetlen nyomatást és rendkívül kitűnő fekvése által föllát minden más gyártmányt.
Árak: Egyoldalu / Kétoldalu
12 korona / 24 korona
Keleti-féle os. és kir. szab. gummi-sérvkötő, rugó nélkül, gyenge, a nyomás iránt érzékeny betegeknek a legmelegebben ajánlható!
Árak: Egyoldalu / Kétoldalu
10 korona / 20 korona
Testgyógyászati gyúrásban teljes jótállás mellett készülnek továbbá: jara- és támpékek, műfűzők ferdeönték részére, millákak és kezek haszkötők, gőrcsör-hariganyk stb. stb.
Valódi francia gummi-különlégek eredeti párisi csomagolásban.
Árak koronáértékben: Tucatonték: 2, 4, 6, 8, 10, 12.
Legújabb képes árjegyzéket titoktartás mellett ingyen!
KELETI J. orvos-szépségtudományi mű- és köt.-szór-gyára (alap. 1878.)
Bpest, IV., Koronaherceg-utca 17.

Férflak ingyen kapnak
egy legújabb találmányu gyógyszer, melyivel az elgyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ér, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvvel postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg, kik fiatalkori kihágások miatt nem betegségekben, syphillis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E csodából ehatározta az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszerrel felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. E házi szerrel a baj odanazsa gyógyítható és mindenki, a ki fiatalkori kihágások miatt nem betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszerkeverékkel hat azon szervekre, melyek erőfeszítéskor, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öregok és fiatalok írhatnak a „State Medical Institut”-nak alantí címen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelésé miatt otthonukra nem hagyhatják el. A próbaküldemény hibonyitja, hogy mily könnyen lehet a veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki írhat a gyógyszerért bárhonnt is magyarul, mire neki diszkrétion mellett egy gyógyszerküldemény küldetik felvilágosító könyvvel együtt. Írjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmaz semmi sem gyanítja. A levelek következőleg címzendők: State Medical Institute, 9, Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesítendő.

Háziasszonyok figyelmébe!
MEGJELENT A
HÁZTARTÁSI KÖNYVTÁR
első három kötete. SZERKESZTI: KÜRTHY EMLÉNÉ.

I. KÖTET: Vegyes sütemények
(tojás nélküli sütemények, hab-sütemények, sós sütemények) 175 recepttel (ára 60 fillér).

II. KÖTET: Különbféle Italok *
(hideg és meleg italok, szörpök, pezsgők) 182 recepttel (ára 60 fillér).

III. KÖTET: Gyümölcs befőzés
175 recepttel (ára 60 fillér).

Egy-egy kötet ára csinosan bekötve 60 fillér.

Titkos betegségek szakorvosa
gyógyít, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást biztosít szenvedőknek, 20 éves kórhadat és magán-gyakorlati tapasztalataival fogva legjobban ajánlható.
Dr. CZINCZÁR J.
egyetem. orvosdandár
gyógyít terhesség és útközeli foglalkozást zavar nélkül mindennemű bármily régi keletű
Nemi betegségeket
ugymint húgycsőfolyást, hólyag- és vizeletibajokat, bajokóros sebeket, syphillis, üfertiórésből eredő idegbajokat, a legmarkább bérbetegségeket és szépséghibákat, továbbá
Nemi gyengeségi állapotokat
(impotencia) meglepő biztos eredménnyel gyorsan a legjobban módon.
Rendelő-íntézet Bpest, VII. Károly-körut 5. (Deb-utca arján.)
I. em., bejárati a lépcsőházból
Rendel: Naponta délelőtti 10—4 és este 6—8 óráig.
Készen várótermék. Híreszközi tisztáltozó. Lovakra kimerítőkön változó. Kivételre 6799 szorósi is gondoskodik.

FERNOLENDT

cipőfényezés, a világ legjobb fényezés, gyorsan molyfeketé fényt ad és a bőr tartósságát fenntartja. Alapított 1882-ben. Gyári raktár: Böös, Schulerstrasse 21, Kapható mindenütt.

Nincsen többé kopasz fej,
kinek nincsenek szép idomai,
kinek fogai nem épek,
kinek gyengül az ereje,
az használjon **Guzi-kenőcsöt,**
ami mindenre a legjobb orvosság.
Igy csufolódnak
mindazok, kik nem ismerik a **Guzi-kenőcsöt.**
Azért tehát, ki meggyőződést akar szerezni világhírű találmányomról, a **Guzi-kenőcsöt** az **utolosa valam című, mely esetben nagy képes árjegyzékem az 1190 Guzi-kenőcsöt ingyen és bérmentve küldök.** Minden nálam vásárolt cipőért **1 évi írásbeli jótállást vállaltok,** hogya a cipőt **Guzi-kenőcsövel** bekent, a bőr repedése ki van zárva, **idélőtli elszakadása esetén ingyen megcserélem.**
Minden pár cipő vásárláshoz 1 tékely Guzi-kenőcsöt és 1 pár elegáns cipőszámfát adok ingyen.
Legpontosabb mérők, ha harlanyságn papírlapra sívs a lábaitp ábrázolást használják. **ponthossza és szélessége 30 kr. — Nem megfelelő haladéktalanul saját költségemre visszaküldök vagy a PÉNZET MINDEN LEVONÁS NÉLKÜL VISSZAADOM.**
Férfi erő, férfi víz síma cipő, erős talpjal 3.20
" elegáns, gavallér víz síma cipő 3.50
" legújabb, divatos barna bagaria műcipő . . . . . 4.—
" legújabb divat box símacipő logológusabb kivitelben 4.20
" szalonlakk símacipő, kesztyűből szármal, angol varrót talpjal 4.20
" Parisi divat, feltöltő elegáns, valódi francia sevré vagy egész lakk símacipő, vagy gombos derbyszabás egész könnyű kivitelben . . . . . 5.—
Női legújabb, valódi zerge símacipő 3.20
" vagy egészcipő 3.20
" valódi zerge gombos cipő, közel kivarrótt gomblyukkal 3.80
" divatos, barna szalonlakk símacipő, kesztyűből szármal, elegáns 3.70
" elegáns, box símacipő, finom cipő, angol varrót talpjal, szalon kivitelben 3.80
" keresztcsinos, utcai lakkcipő 2.20
Gyermekek cipő 1 évtől 3 évig 1 ft 20 kr., 3 évtől 7 évig 1 ft 60 kr., 7 évtől 10 évig 2 ft, erős, széges, magas kivitelben, finom zergebőrű.
AGULÁR IGNÁC, BUDAPEST.
Fűtőzet: VII. ker., Kerepesi-ut 30.
A Rékus-körház templomával szemben.
Flók-üzlet: Király-utca 6.

Meteor Record fonográfok (beszélőgépek)
legjobb és legolcsóbbak a világon. — Kaphatók: **Deutscha Gramofonál,** Budapest, V., Erzsébet-ter 7. sz. Gramophonok. **Levelek:** Kimerítő árjegyzék bérmentve! Kivételre előnyös részvétellezők. Viszonylatosok árkedvezményben részesülnek.
MEGJELENT
A Magyar Földbirtok 1903-ra.
Magyarország 100 holdon felüli földbirtokosainak, gazdasítójainak és hasznbérítőinek
Czímrtára
gazdasági és munkaviszonyainak a gazdasági kiállítások, versenyek és termésméreményekimortoltásévé.
Ára fűtve 26 K. VV költve 26 K.
Megrendelések a "PÁTRIA" írod. vállalat-ésnyomdai részvételéhez. Budapest, II. ker., Ulái-út 25. szám intézőndök

!FONTOS! SÉRVBEN SZENVEDŐKNEK!
Sérülték ne mulasszák el! Prospektust kérn a Magyar Orvosi Műszertár Budapest, VII. Kerepesi-ut 52. (A Rékus-körház templomával szemben.) legújabb szabadalm.
Univerzális sérvkötőiről.
Fáradtan eredmény! Kényelmes, könnyű kis nyomlappal a legnagyobb sérvet is elszakad. Úgyanott jótállást készítenek: mellbák, műkezek, lábgepek, fűzők ferde-öntékek, egyenestartás haszkötők és gummi-hariganyk mérték szerű betegállóságot szükséges eltekni — valódi francia kitalálásoknak név. orv. és mű. Prüssi Földeljáró kaphatók. A Itálános árjegyzéket bárkinek ingyen és bérmentve titoktartással.
A 14326. számú
„Szű- és kötélkorong hajlított fából”
című, 1898. november 10-ri kelt magy. szabadalomra **vevők vagy engedményesek kerestelnek.**
Szives ajánlatok „W. F. 1354” alatt további-
tás végett **Mosse Rudolfhoz Bécs I., Seilerstätte 2. intézőndök.**
Kérjen csak!
BECHER FELE
KARLSBADI ANGOL KESERUT
LEGJOBB GYOMOR LIKOR
Joh Becher Liqueur fabrik, Karlsbad
ALAPITOTTÁK 1807
Tessék megkóstolni azután ítélni!
Raktár Budapest: Lohmayer J. F. Károly-körut. Nagyszeben: Winkler József.

Nincs többé gyomor baja
aki a **STOMACHICON** gyógyszer és emésztőpatro használja, mivel ez a számos elismerőlevele bizonyítja szerint is, a hírneves leggyvidebb eddigi alatti kigyógyít mindenféle, sőt illűl gyomorbeteg, u. m. gyomorfalulást, gyomor-
fájást, gyomorfegést, fölösleges gyomorsavat, felbűfűgést, rossz szagú, rossz emésztést, hányingert, étvágytalanságot, valamint minden a rossz-
gyomortól származó fejfájást is. Ára 1 dobozban 2 korona. A legjobb gyomor- és vérkiszűtő szer a **Lukács-féle „Cascarin lbadecsk”**,
görcsöket nem idéznek elő, hatásuk pedig biztos. Ára 1 dobozban 60 fillér. Széküldési főkraktár: **Lukács Zsigmond** gyógyszerár,
Uvidék. — Budapesti főkraktár: **Török József** gyógyszerár.

